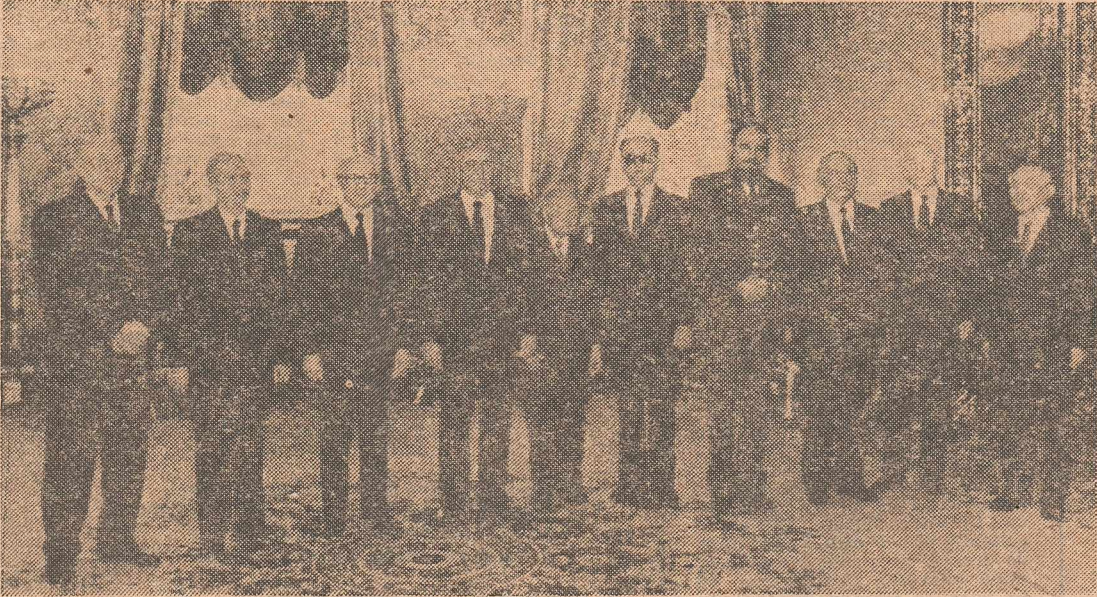

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

a participat la întâlnirea de lucru a conducătorilor partidelor comuniste și muncitorești din țările socialiste membre ale C.A.E.R.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a participat în zilele de 10 și 11 noiembrie a.c. la întâlnirea de lucru, care a avut loc la Moscova, a conducătorilor partidelor comuniste și muncitorești din țările socialiste membre ale C.A.E.R.

După cum s-a comunicat, în cadrul întâlnirii, au fost examinate problemele cele mai importante ale dezvoltării și perfecționării colaborării dintre țările socialiste, posibilitățile punerii în valoare cât mai depline a potențialului constructiv al socialismului. O atenție deosebită a fost acordată adâncirii pe mai departe a rela-

țiilor în domeniul economic, folosirii celor mai avansate forme noi de conlucrare economică și tehnico-științifică, în interesul accelerării dezvoltării economico-sociale a țărilor frățesti, al ridicării bunăstării popoarelor lor. Abordând probleme actuale ale situației internaționale, participanții la întâlnire au subliniat necesitatea intensificării eforturilor comune în interesul luptei pentru lichidarea armelor nucleare și convenționale, pentru întărirea păcii și securității internaționale.

Întâlnirea s-a desfășurat într-o atmosferă de cordialitate și sinceritate, de înțelegere reciprocă și unitate în toate problemele discutate.

La întoarcerea în Capitală

*Pilduitoare acțiune românească în soluționarea
celeii mai arzătoare probleme a lumii de azi*

REFERENDUM PENTRU VIITORUL OMENIRII

Duminică, 23 noiembrie, întregul nostru popor își va exprima — în cadrul marelui referendum național — opțiunea față de istorica inițiativă a secretarului general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind reducerea de către România socialistă, încă din acest an, cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare.

Gestul prin care vom completa buletinele pentru referendum este un gest de citor. Este un gest al opțiunii lucide și al răspunderii ferme, proprii nouă, românilor, în tot ce gândim și înfăptuim, praprii unui popor de 23 de milioane de oameni, dar care, printr-o istorie particulară, extrem de densă, ajunsă astăzi la apogeul marilor impliniri, s-a așezat în rindul forțelor mari, al umanității mari, cu un cuvânt decisiv — recunoscut pretutindeni prin inconfundabilu-i timbru și prin marea-i încărcătură de adevăr — în inșeși destinele acestei mult încercate umanități.

Opțiune, în spațiul nostru istoric, a însemnat dintotdeauna gravitate și răspundere. Față de noi și față de omenirea care ne înconjoară, al cărei ritm vital trece și prin inima noastră, a cărei respirație am propulsat-o ades, o propulsăm astăzi cu o sportivă forță. Am optat alături de Mircea, de Stefan și de Mihai, însoțindu-i dintr-o suflare în marile lor campanii prin care, apărându-ne vatra și ființa, ridicam aici, la Dunăre și Carpați, o eroică pavăză împotriva năvălitorilor, a urgiilor și pirjolurilor, stăvilindu-le sin-

geroasele revărsări spre Europa contemporană nouă. Am optat apoi, cu grele jertfe de sînge, la Smîrdan și la Grivița, la Răhova și Plevna, iar opțiunea istorică a căciularilor noștri, ducînd la marea biruință a inde-

1917—1918 — la Mărășești, Oituz și Mărăști, în 1944—1945 — în zilele de foc ale revoluției și ale războiului antifascist, pe Olt și pe Mureș, pe Tisa și pe Vltava, participînd cu tot sufletul, pînă la ultima răsufare, cu trupul,

riile ei, e însemnată doar în măsura în care fructul vieții, al libertății și păcii nu e prea repede scuturat. Iar acest fruct scump, nutrit cu sîngele omenirii, e astăzi din nou compromis. Acut compromis, prin infrun-

lismului mondial, prin primejdia — escaladată pe zi ce trece — a inecării globului într-o nouă, și ultima prin consecințe, baie de foc și de sînge.

Și din nou, noi, românii, optăm. Optăm nu prin vorbe — vorbe se spun pretutindeni, nu prin declarații de paradă — parada bunelor intenții și-a vestejit de mult somptuoasele stranie, lăsînd ades să se vadă sub ele strălucirea sinistră a armelor. Optăm prin fapte, la noi, la Dunăre și Carpați, vorba și fapta fiind una de cînd ne știm, fiind astăzi — în epoca celor mai strălucite intruchipări ale idealului și ideii în viața cea vie — primordiala lege a existenței și devenirii noastre.

„Anul Internațional al Păcii trebuie să nu rămînă un an de declarații și proclamații — sublinia președintele Nicolae Ceaușescu la Plenara din marie a.c. a Consiliului Național al F.D.U.S. Asemenea declarații, oricît ar fi de frumoase, nu vor schimba cursul periculos al evenimentelor. Noi considerăm că Anul Internațional al Păcii trebuie să determine acțiuni concrete, reale în direcția opririi cursei înarmării, a dezarmării și asigurării păcii!”

O înaltă expresie a deplinei conjuncții între proclamarea ideii și cristalizarea ei practică, proprie întregii activități a Eroulului națiunii române și a Eroulului păcii universale, este înșuși referendumul din acest noiembrie — unic în lumea și în

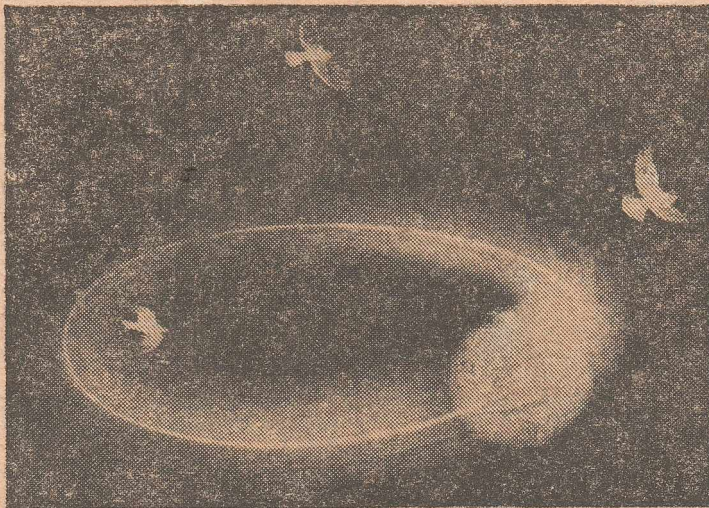
23 noiembrie 1986:

Da, vieții!

Da, muncii

și creației

pașnice!

pendenței și suveranității țării, a dus la înșunucherea celui mai agresiv dintre imperiile vremii, schimbînd harta unui întreg continent. Am apărut apoi această independență tot prin acte supreme de opțiune, în

pînă la ultima picătură de sînge, la lupta popoarelor împotriva cataclismelor mondiale, purtătoare de opresiune și moarte, pentru triumful forțelor vieții, ale libertății și păcii. Dar o victorie e însemnată prin urmă-

tarea de interese — adeseori explozivă — între state și grupuri de state, prin infernala proliferare a armelor, a celor nucleare în primul rînd, prin politica de expansiune și de dictat promovată de reprezentanții imperia-

(Continuare în pagina 4)

ILIE PURCARU

România, 23 noiembrie 1986:

Însuflețitoare chemări

in Anul Internațional al Păcii

■ **Declarația-Apel a Frontului Democrației și Unității Socialiste din Republica Socialistă România adresată partidelor și organizațiilor democratice, guvernelor, tuturor popoarelor din țările europene, din Statele Unite ale Americii și Canada, de pe alte continente.**

■ **Apelul adresat organizațiilor progresiste și democratice de tineret din țările europene, din Statele Unite ale Americii și Canada, din țările de pe alte continente.**

■ **Declarația Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România cu privire la Anul Internațional al Păcii.**

■ **Apelul adresat oamenilor muncii, organizațiilor și centralelor sindicale din țările europene, S.U.A. și Canada, de pe alte continente, în vederea intensificării luptei pentru dezarmare, colaborare și pace.**

■ **Apelul Congresului al III-lea al oamenilor muncii din Republica Socialistă România pentru dezarmare nucleară și generală, pentru pace.**

■ **Apelul participanților la Plenara Consiliului Național al Științei și Învățământului pentru dezarmare și pace în Europa și în lume.**

Dezideratul fundamental

La Călimănești, Oltul curge la 274 de metri deasupra nivelului mării. Ceva mai sus, la cota 300, se află sediul fermei noastre. Ferma se întinde pe 270 de hectare și se află în grija permanentă a 45 de oameni. În acest an, pe 20 de hectare am cultivat cartofi, obținând o producție bună, iar pe 80 de hectare am avut fineață pentru sectorul zootehnic al C.A.P.-ului.

Da, în frumoasa stațiune Călimănești, unde mulți vin să-și îngrijească sănătatea ori să-și petreacă vacanțele, există o cooperativă agricolă puternică, a cărei dezvoltare se întemeiază în primul rând pe știința oamenilor locului de a munci pământul aspru al muntelui. Ne străduim să muncim pământul acesta în așa fel încât fiecare metru pătrat să aducă maximum de folos, de venituri. Cu același gând am dezvoltat și sectorul zootehnic, ce cuprinde 1 000 de taurine și 2 000 de oi, și spre mulțumirea noastră se poate spune că prin producția medie obținută de la cele 400 de vaci cu lapte ne-am situat în anii din urmă pe locuri fruntașe în județul Vilcea.

Se înțelege că, în condițiile în care muncim aici, la Călimănești, în umbra muntelui, un sector important al cooperativei agricole îl reprezintă pomicultura. Avem, de fapt, două ferme pomicole. De ferma nr. 1 răspunde chiar soția mea, Geneveva, care e tot inginer agronom, iar de ferma nr. 2 răspund eu. În totul, fiecare fermă recoltează anual cam 7-800 tone de fructe, ceea ce înseamnă, după cum am calculat noi, că în vara și toamna fiecăru am pleacă de aici 4 trenuri de fructe.

Zeci de autocamioane și vagoane încărcate cu mere rumene și dulci pleacă de aici spre bucuria copiilor și-a oamenilor în toată firea, spre bucuria și sănătatea lor. Nouă, celor care muncim aici, ne place să credem că în casa fiecărei familii o fructieră plină cu mere înseamnă, într-adevăr, bucurie, tihnă, sănătate, poftă de viață. Și credem că munca noastră eminalemente pasnică și închinată binelui oamenilor reprezintă chiar încrederea noastră într-o lume a prieteniei și înțelegerii între oameni.

De aceea am primit cu satisfacție și ne exprimăm unanimă aprobare și înflăcărată adevărată de pace a președintelui Nicolae Ceaușescu. Magistrala cuvintare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, rostită în fața forului legislativ suprem, reprezintă voința noastră, a întregului nostru popor, a unui popor liber care cheamă toate popoarele lumii, toate forțele progresiste la faptă, la angajare responsabilă, la rezolvarea marilor probleme care frământă lumea contemporană, la apărarea însăși a existenței umanității. Acest document programatic readeuce în atenția opiniei publice românești și internaționale, cu profunzime și clarviziune politică, un amplu program de înlăturare a primejdiei ce amenință cu distrugerea civilizația mondială, de inaugurare a unei epoci noi în relațiile internaționale încă în acest an declarat cu generozitate Anul Internațional al Păcii, anul care a intruchipat speranțele, încrederea și solidaritatea umană în realizarea celui mai nobil ideal, dezideratul fundamental al contemporaneității, Pacea.

Legea adoptată de Marea Adunare Națională privind reducerea cu 5 la sută a armamentelor și cheltuielilor militare și consultarea întregii națiuni în legătură cu aceasta în cadrul unui referendum, în baza propunerii președintelui țării, tovarășul

Nicolae Ceaușescu, este contribuția concretă a națiunii noastre socialiste în lupta pentru dezarmare și pace, în găsirea căilor optime și-a mijloacelor care să conducă la soluționarea marilor probleme care frământă umanitatea, la asigurarea căilor spre destindere, colaborare și pace. Este pasul pilduitor al unui popor iubitor de pace, al unui neam care a trăit și trăiește cu aspirația păcii, a progresului și bunăstării, nutrinde dorința fierbinte de a trăi liber, independent, de a-și făuri în liniște și pace viitorul. Secretarul general al partidului s-a adresat întregului nostru popor pentru a se pronunța prin DA asupra acestor măsuri de importanță fundamentală.

Noi, cei 45 de oameni de la ferma nr. 1, ca și cei aproape 300 de oameni care lucrează în cadrul cooperativei agricole din Călimănești, sintem oameni pasnici și muncitori ai pământului. Acest DA, pe care-l vom rosti răsplat cu prilejul referendumului, are pentru noi semnificația faptei concrete prin care România dă un exemplu lumii întregi că vorbește despre dezarmare și pace trebuie să facă loc faptelelor. Și nădăjduim că alte popoare ne vor urma exemplul, căci pretutindeni oamenii știu prea bine că o lume fără arme, o lume a păcii, ar fi o lume mai frumoasă și mai bogată.

CONSTANTIN MIHĂILĂ
inginer agronom, Călimănești

Discurs

...prin urmare domnilor ambasadori
pacea planetei nu este brațul ei înarmat
nici brațul drept ridicat de statuie
darmite cosmosul cu miros de primejdie.

pacea planetei poate fi apa
poate fi aerul respirat și suflarea
pământul ne-nlănțuit de furtuni

un cer populat de columbe
înalt cit o iubire de patrie
rotund cit o lăsară la vatră

așadar domnilor ambasadori
în acest inarmat sfârșit de mileniu
pacea planetei nu se vinde și nici nu
se cumpără
ea este floarea din piscul gîndului
nostru

ea este viața

MARIN CODREANU

Apel pentru viață

— politica păcii la fiecare loc de muncă —

Constantin Mihăileanu, inginer mecanic la ICSIT Titan:

La 23 noiembrie, întregul popor român își va exprima opțiunea în cea mai importantă problemă a tuturor oamenilor de pe planeta Pământ. Dacă toate popoarele ar avea posibilitatea să aleagă astfel, deschis, între pace și înarmările care o subminează, dacă toți oamenii politici și-ar respecta popoarele și le-ar iubi ca președintele nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, lumea ar fi grațiată de spaima unui război atomic.

Nu numai dezarmarea atomică este importantă. Reducerea armamentelor clasice și micșorarea treptată a tuturor cheltuielilor militare sînt în cazul nostru — și pot fi — în cazul oricărei țări — probe concludente ale voinței de pace, pot demonstra sinceritatea oamenilor politici care discută despre dezarmare.

Maria Stoian, bucătăreasă în cadrul IAPL Amzei:

Indiferent de meseria lor, de vîrstă, de culoarea ochilor și de înălțimea visurilor lor, oamenii doresc pace, susțin cu o emoționantă înțelegere politica României, inițiativele secretarului general al partidului consacrate dezarmării, promovării unui curs nou de încredere, destindere și securitate în viața internațională. A susține reducerea cheltuielilor de înarmare înseamnă pentru mine să doresc binele copiilor mei, așa cum doresc pace și bine pentru toți copiii din lume.

Dumitru Cărbunescu, economist, Institutul de geodezie, fotogrametrie, cartografie și organizarea teritoriului:

Vreau să spun și eu un NU hotărît unui nou război, armelor atomice și tuturor arsenalelor care pot duce lumea la pieire. Poporul nostru va arăta întregii omeniri și mai ales politicianilor care poartă discuții sterile despre dezarmare că ea poate fi reală, este la îndemînă șansa ca măcar o parte — la început — din cheltuielile pentru înarmare să fie canalizate spre alte domenii, pentru dezvoltare, pentru binele și pentru viața oamenilor, nu pentru uciderea lor. Mă bucur că, datorită strălucitului nostru președinte, întregul popor român își va face auzită opțiunea pentru pace, împotriva cheltuielilor de înarmare. Și sint mîndru că poporul meu va spune și în acest fel răsplat și într-un singur glas întregii lumi și tuturor oamenilor politici: „stopați cursa înarmărilor, această competiție a morții”.

Mirela Drăgan, elevă, Liceul economic nr. 4, București:

La 17 ani cit am eu, nimeni nu cred că ar putea alege altfel. Cum să nu alegi pacea, liniștea? Cum să nu alegi ca banii, în loc să fie cheltuiți pe arme care ar distruge viața, poate chiar viața planetei albastre, să fie destinați fericirii oamenilor? Eu aleg pacea și dezarmarea și liniștea, pentru mine, ca și pentru cei trei frați ai mei și pentru toți cei dragi.

Tiberiu Firtulescu, inginer constructor în cadrul unei unități militare:

Referendumul de la 23 noiembrie este prilejul de a arăta că noi, românii, putem face și chiar facem ceva concret — și facem lucrul acesta acum! — pentru pace, pentru destindere și securitate în întreaga lume.

Dan Stîubei, electrician, IPRS Băneasa:

Orice lucru iese mai bine, dacă omul care îl face lucrează liniștit și bucuros. Iar liniștea și bucuria numai pacea le oferă. Între pace și război, orice om teafăr la minte alege pacea. Dacă pe pământ există și altfel de oameni, să le spunem răsplat ce gîndim. Pentru că popoarele lumii ca noi gîndesc, iar nu ca ei. Sint mîndru că poporul nostru este primul care face, în fața întregii lumi de azi și a viitorimii, gestul acesta superb de a vota — cum sint convins că o va face — în unanimitate pentru pace, pentru viața și fericirea tuturor oamenilor.

Gheorghe Roșescu, pensionar, șoseaua Colentina nr. 43, blocul R 13:

E bine că arătăm lumii cum gîndește poporul nostru în problemele păcii și dezarmării. Dacă toate popoarele ar fi lăsate să spună cum gîndesc, atunci eu cred că banii care se duc pe arme ar folosi la progresul, la bunăstarea și la sănătatea oamenilor. Poate că gestul președintelui nostru și al poporului român va deschide ochii și altora.

Gheorghe Tudor, șofer TIR, întreprinderea de transporturi Bucureștii Noi:

Sint mîndru, oriunde mă aflu, să spun că sint român și că susțin politica de pace a președintelui Nicolae Ceaușescu. La 23 noiembrie, voi răspunde și eu cu hotărîre DA la referendumul prin care poporul nostru își va exprima voința nestrămutată de apărare a păcii.

Mihail Luca, vatman, ITB:

Voi zice din toată inima DA la referendum și aș vrea ca acest cuvînt să se audă în toate cabinetele celor care dau banii popoarelor din ce în ce mai mult pe arme, în loc să-i dea pentru copiii lumii și pentru viitorul lor fericit. Eu cred că omenirea nu va pieri într-un război atomic, dacă se va dezmetici la vreme și va face ca noi.

Mihai Săndoiu, fizician, Electrica Industrială:

Nu mai starea de pace permite oamenilor să dea întreaga lor capacitate de efort și de creație în procesul de dezvoltare. Optînd pentru dezarmare și reducerea cheltuielilor militare, poporul nostru își urmează genialul său conducător, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele României, cunoscut în întreaga lume pentru numeroasele sale inițiative de pace și își urmează, de fapt, neabătut conduita sa dintotdeauna, pentru că, de-a lungul întregii noastre istorii, noi, românii, am avut vocația păcii. Voi spune cu toată fermitatea DA la referendumul politicii înțelepte a partidului și statului nostru pentru promovarea unui curs nou de încredere și securitate în viața internațională.

Pompiliu Parotă, medic primar, Spitalul de copii „Grigore Alexandrescu”:

Înțeleg poate mai bine decît alții cit de multe mai are știința de făcut pentru sănătatea oamenilor. Cine uită, ori

se face că uită acest lucru canalizînd spre arme bani ce ar putea servi la dezvoltarea științei, la prosperitate unește, în fond, împotriva întregii omeniri, a vieții pe pământ, fiindcă azi toți știm că un război atomic n-ar avea niciun câștigător. Noi medicii ne luptăm pentru șansele vieții în fiecare om. Dar președintele nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, luptă pentru șansele vieții pe întreaga planetă, desfășurînd, de mulți ani, o amplă pledoarie pentru pace, destindere și dezarmare, pentru dezvoltarea pasnică a tuturor popoarelor. Urîndu-i strălucitul exemplu, întregul nostru popor, spunînd Da acestor interese esențiale ale oamenilor la referendumul de la 23 noiembrie, va arăta clar că, dacă popoarele ar fi consultate, ele ar hotărî dezarmarea și pacea. Și cred că se apropie ziua în care ele vor lua această hotărîre. Sint mîndru că poporul român anunță omenirii cu o asemenea forță ceea ce și îi grăbește sosirea.

Marin Ionescu, mecanic de locomotivă, Depoul C.F.R. București-Triaj:

Am doi copii: Răzvan și Dragoș. Sint mici, ei nu realizează încă ce ar putea însemna un război. Nu pricep nici măcar sensurile acestui cuvînt, care, el însuși ar trebui să dispară din toate dicționarele. Îi iubesc, port mereu fotografiile lor cu mine pretutindeni pe drumurile de fier ale țării și nu aș putea accepta cu nici un chip să le fie altfel decît bine în pace și cer senin. După ce pătîmise cumpul din pricina ultimului război — incomparabil, de altfel, cu un eventual nou război absurd și pustiitor — tata, și el mecanic de locomotivă, gîndea la fel în privința noastră, a copiilor. Doarea să ne știe mereu bine și sănătoși și mai ales, spunea

generoasă șansă păcii planetare

Aspirație legitimă

Nevoia de pace are, astăzi, atributele universalității. Mai mult ca oricând, ea se instituie la nivelul imperativelor vitale ale omenirii, nu numai ca alternativă rațională la un război ce ar putea pune sub semnul întrebării însăși existența umană, ci și ca factor propulsiv pentru traducerea în act a imenselor resurse de creație și construcție culturală de care au nevoie oamenii. Într-o lume în care acumularea de cunoaștere a dobândit amploarea unui nou proces revoluționar, conducând geniul uman spre profunzimi nebănuite altcândva, speranța publică în puterea științei și tehnicii de a contribui la satisfacerea cerințelor vieții este mereu crescândă și ireversibil inscripționată pe direcția faptei umaniste. Între știință — ca utilizare superioară a rațiunii — și pace — ca stare generică a creației — există o legătură indisolubilă. Din păcate, o nefirească și cancerigenă mutație de sensuri și atitudini a direcționat un mare potențial cognitiv spre proiectarea și realizarea unor mijloace de distrugere care au atins cote de materializare incalculabile. A sosit, în raport cu această irațională turnură, vremea relansării practice a inteligenței umane către fapta de cultură și civilizație. Ca act total, ca întrebuintare deplină a gândului iscoditor de adevăruri! Aceasta ar însemna dezarmare, reorientare de fonduri și resurse spre cimpul pașnic al construcției și cooperării, trecerea hotărâtă la o altă înțelegere a raporturilor interumane, a însăși existenței pe planeta noastră.

Știm cu toții că nu este simplu, că problemele și neînțelegerile acumulate nu-și pot găsi automat soluții și dezlegări durabile. Dar întreprinderea unor pași spre acest scop este o posibilitate care intrunește condițiile de concretitudine și împlinire. O demonstrează — în contextul marilor mișcări pentru pace în lume — inițiativa profund umanistă, de largă rezonanță, a președintelui României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a trece unilateral la reducerea cu 5 la sută a armamentelor, cheltuielilor și efectivelor militare și

organizarea, în legătură cu aceasta, a unui referendum la 23 noiembrie. Este un act politic care angajează exemplul concret, nemijlocit, care pune o trăsătură de unire între intenție și faptă, între declarații și atitudine directă. Se concentrează, în acest caz, o mare voință de pace, o profundă gândire a problemelor contemporaneității, o impresionantă dovadă materială a încrederii în preeminența rațiunii. Pentru că noi gândim pacea ca o construcție, ca un edificiu al marilor valori culturale intrupate în condiția umană. Pentru că însăși logica internă a cunoașterii, a științei, ne îndeamnă să-i folosim roadele în înfăptuire pentru om, pentru liniștea și securitatea sa globală. Vectorul politic se întinde, așadar, cu cel științific într-o hotărâre care are, deopotrivă, capacitatea de a exprima plener vocația de pace a națiunii noastre, atitudinea sa exemplară, demnă, în rindul națiunilor lumii în universalitate.

Ca om al catedrei universitare și al cunoașterii științifice, resimt mai direct și mai puternic mesajul uman al păcii, al nevoii de a trăi într-o lume eliberată de spectrul distrugerii. Provenită îndeosebi dinspre tineretul studios, modelat la izvoarele culturii umaniste, nevoia de pace are accente și intensități deosebite, exprimă aspirația legitimă și dreptul suveran de a accede spre viitor. Nu pot să nu mă fac ecoul acestei impresionante investiții de viață și hotărâre. Și, în consecință, vă mărturisesc puternic-mândrie patriotică pe care o stimulează noile și exemplarele inițiative de pace ale României socialiste.

Conf. univ. dr.
ACULIN CAZACU ■

Momentul deplinei lucidități

Încerc să-mi reprezint aievea imaginea cinetică a splendorii vers eminesciențe: **Îată, vine-un sol de pace c-o întămă-n virf de băț.** Câtă puritate în steagul alb de pace al ostasului român din vremea Marelui Voievod.

cită sete de tihnă și viață pașnică în maiestuosu-i zest, câtă noblețe de suflet în solia sa transfigurată în simbolul atât de simplu, dar atât de grăitor, al nătramei sub formă de flamură a bunelor intenții! Nu doar bătrînul și-nțeleptul Domn, ci întreaga oaste, întregul popor își exprimau sub cerul încă nerăvășit de viitorul săgetilor și-al sulețelor voința supremă și firească de împăcare, înțelegere și convietuire fără amenințări de iatașane, fără încrucisări de spade. Întrebat la singular, demnul ostaș român răspunde printr-un răspicat „noi”, îndeplinindu-și înalta misiune în numele semenilor, al colectivității pe care o reprezintă. „Bună pace!” — a răsunat acolo, sub bolțile larg desfășurate peste cimpia de la Rovine, ca o dorință crescând din adăncuri de timp, ca o chemare irezistibilă a momentului și a vremilor viitoare. „Bună pace” a fost și rămâne, de la inteligențele pilde ale vestitului Dromihete pînă la hulubii de nea tîsnind spre azur în zilele marilor sărbători naționale, urarea și visarea noastră ardentă — expresie fidelă a unei inclinații congenitale către armonie, frumos și bine.

Pacea reprezintă astăzi, după o inspirată sintagmă a lui Nicolae Titulescu, „un strigăt al inimii”. Un strigăt al inimii umanității amenințate de oripetantele fulgere ale dezastrului nuclear. Un strigăt al inimilor noastre — ale oamenilor trăitori pe străburele meleaguri de la Dunăre, Carpați și Mare. „Planeta albastră” este pîndită de croncănitul uliilor — cu aripi și cloș de oțel, al rachetelor gata să spargă zările și să se năpustească cu foc și pară peste ochșările lumii, al „stelelor” cu ochi nimitori de laseri, ce vor să ia cosmosul în stăpînire în locul astrelor tutelare.

Momentul este cel al deplinei lucidități, al conștiinței, al unirii tuturor forțelor care luptă pentru eliberarea omenirii de cosmarul cataclismului, pentru progres, înțelegere și colaborare între popoare. Este, magnific spus, momentul trecerii hotărâte peste orice praguri de gheață, în scopul asigurării triumfului păcii mondiale. Pentru ca viața să dăinuie, știința, cultura, valorile materiale și spirituale să dureze, să sporească, îmbogățind mereu tezaurul de cuget și faptă al umanității. Pen-

ION SEGĂRCEANU ■

(Continuare în pag. 4)

Nobila consecvență

Dezarmarea, reducerea cheltuielilor militare, a armamentelor și efectivelor militare au ocupat un loc prioritar în activitatea pe plan extern a României, a președintelui Nicolae Ceaușescu. Ampla serie de inițiative lansate de țara noastră în direcția rezolvării problemei fundamentale a epocii contemporane — oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare — s-a bucurat de o largă audiență internațională, suscitind un mare interes și sinceră prețuire.

Îată, citeva dintre aceste inițiative:

● 1969: pornind de la o inițiativă a României Adunarea Generală a O.N.U. declară anii 1970-1979 drept „Deceniul dezarmării”.

● 1970: Adunarea Generală a O.N.U. adoptă Rezoluția intitulată „Consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor și efectele sale profund dăunătoare asupra păcii și securității în lume”, inițiată de România.

● 1978: România propune Conferinței Comitetului de dezarmare un program cuprinzător de dezarmare care cuprindea măsuri vizând încetarea cursei înarmărilor nucleare, reducerea armamentelor convenționale și forțele armate.

● 1979: Adunarea Generală a O.N.U. adoptă prin consens rezoluția privind înghețarea și reducerea bugetelor militare ale statelor, inițiată de România, careia i s-au alăturat 11 state.

● 1983: la O.N.U. este adoptat, prin consens, proiectul de rezoluție inițiat de România în legătură cu reducerea bugetelor militare.

● 1984: „Concepția și considerentele președintelui Nicolae Ceaușescu în legătură cu obiectivele Conferinței de la Stockholm pentru măsuri de încredere și securitate și pentru dezarmare în Europa” au fost prezentate la forumul european, bucurându-se de un amplu ecou. Amplul pachet de propuneri românești includea și înghețarea cheltuielilor militare ale statelor participante la Conferința de la Stockholm pînă la încheierea unui acord de reducere a acestora.

● 1984: „Poziția României, concepția și aprecierile președintelui Nicolae Ceaușescu privind asigurarea păcii, realizarea dezarmării, destinderii și colaborării internaționale” au fost prezentate la sesiunea Adunării Generale a O.N.U. În acest important document se arată că o cale realistă pentru obținerea unor progrese sensibile în direcția dezarmării o constituie înghețarea cheltuielilor militare de către toate statele, în primul rînd de către statele mari, puternic înarmate, și apoi trecerea la reducerea bugetelor militare, urmînd ca fondurile astfel economisite să fie alocate pentru dezvoltarea țărilor respective, precum și pentru sprijinirea eforturilor țărilor în curs de dezvoltare.

● 1985: La inițiativa României, Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat în unanimitate „Apelul solemn către statele aflate în conflict de încetare fără întârziere a acțiunilor armate și de soluționare a problemelor dintre ele pe calea tratativilor și Angajamentul statelor membre ale O.N.U. de a reglementa stările de încordare și conflict, diferențele existente pe cale politică, de a se abține de la folosirea forței și amenințarea cu forța, de la orice intervenție în treburile interne ale altor state”.

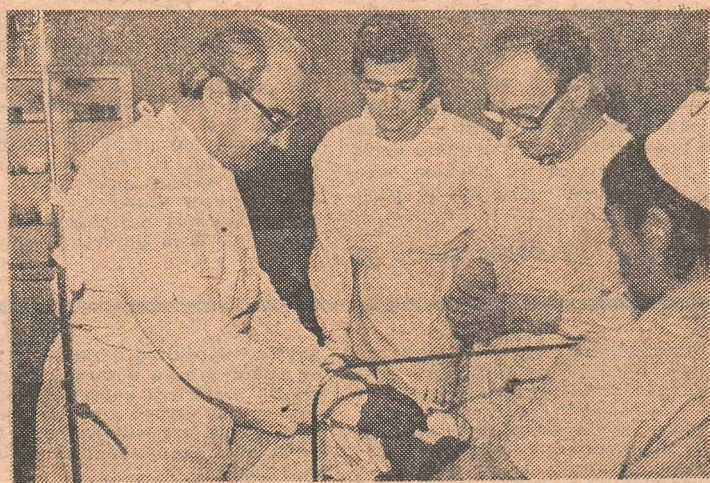
● 1986: Marea Adunare Națională adoptă Legea cu privire la reducerea de către Republica Socialistă România cu 5 la sută a armamentelor, a efectivelor și cheltuielilor militare și la consultarea poporului în legătură cu aceasta, în cadrul unui referendum”.

întotdeauna că dacă e pace, e bine. Din cite aflasem de la el, și bunicul zicea la fel. Da, vocația pentru pace a românilor a rămas mereu aceeași, fără ca nimeni, nicio dată, să le poată clinti acest crez. Ar fi aberant deci, ca noi, astăzi, să nu ne unim glasurile într-un vibrant apel în favoarea păcii, cu atât mai mult cu cit însuși președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit fiu al poporului, ne-a oferit marea șansă de a ne spun: deschis cuvîntul în cadrul referendumului de la 23 noiembrie, privind reducerea cu 5 la sută a armamentelor, cheltuielilor și efectivelor militare, inițiativă menită să mobilizeze, prin profundele sale semnificații, conștiințele tuturor oamenilor de bine de pretutindeni. Pacea nu se cumpără și nu se vinde. Și nici nu trebuie cerșită nimănui. Pentru că ea reprezintă, de fapt, un drept fundamental, întocmai ca dreptul de a respira, de a iubi, de a munci sau de a supraviețui pe Pămînt. Rațiunea trebuie să triumfe și noi, oamenii, trebuie să ne mobilizăm prin eforturi înecate pentru realizarea de zideratelor de pace ale întregii umanități. Îată de ce referendumul de la 23 noiembrie — act politic de însemnătate deosebită — se va bucura de toată noastră adevărată.

Dr. Constantin Florea, medic coordonator, Dispensarul de pediatrie Giulești — Ulmi:

România, prin strălucitele inițiative și propuneri vizînd asigurarea păcii, formulate cu clarviziune și fermitate de președintele Nicolae Ceaușescu în cadrul celor mai înalte reuniuni și foruri internaționale, s-a situat întotdeauna în fruntea luptei pentru apărarea vieții pe planeta Pămînt, stîrnind admirația tuturor oamenilor

iubitori de pace din întreaga lume. Desigur, eforturile permanente ale țării noastre îndreptate spre însănătoșirea climatului internațional prin acțiuni viguroase și inteligente, eficiente pe planul politicii mondiale, au determinat în nenu-

10 noiembrie 1986. La Spîlul de copii „Grigore Alexandrescu”, echipa alcătuită din dr. Pompiliu Parotă, medic pri-

mărate rînduri luări de poziții favorabile păcii, din partea multor state și guverne, a unor organisme și organizații internaționale. Dar ceea ce este absolut inedit în această pașnică bătălie, este tocmai exemplul superb de aplicare în practică a dorinței de pace a României, care, trecînd de la vorbe la fapte, a hotărît — la inițiativa președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu — organizarea referendumului de la 23 noiembrie, prin care întregul popor este

chemat să-și exprime deschis gândurile în privința reducerii, în mod unilateral, cu 5 la sută a armamentelor, cheltuielilor și efectivelor militare. Este, cred eu, exemplul cel mai convingător pe care o națiune îl poate oferi lumii întregi,

mar, dr. Virgil Cristea, medic specialist, și dr. Ovidiu Iacob, medic primar, asigură începutul de viață al unui nou cetățean.

exemplu ce invită la reflecții mature, responsabile, cu atât mai mult cu cit în balanță se află însăși soarta întregii omeniri.

Ca medic, veghez permanent la apărarea vieții. Voi apăra însă viața și în alt mod: prin cuvîntul „da”, pe care îl voi scrie cu majusculă pe buletinul de vot la referendumul care se va desfășura peste cîva timp. Și aceasta, pentru că vrem ca și copiii noștri să aibă șansa de a povesti la rîndul lor basme nepoșturi!

Postăvaru Aurelian, elev cl. a IX-a, Liceul industrial nr. 12, București: Faptul că și noi, tinerii între 14 și 18 ani, prin hotărîrea forumului legislativ suprem al României sintem chemați să ne exprimăm în cadrul referendumului, mi se pare de-a dreptul emoționant. Este încă unul dintre motivele pentru care ne îndreptăm gândurile de recunoștință și aleasă prețuire către înflăcăratul revoluționar Nicolae Ceaușescu, părintele care ne-a vegheat copilăria și care scrutază atât de lucid viitorul, omul căruia dorim să-i urmăm exemplul de viață și muncă.

Desigur, problemele legate de dezarmare sînt deosebit de complexe și de dificile, dar nimeni nu poate afirma că frageda noastră tinerețe ne-ar împiedica să ne imaginăm grozviile unui eventual război nuclear. Da, este extraordinar — și cunosc bine sensul acestui cuvînt — să știi că trăiești într-o țară în care, de la vîrsta de 14 ani, ești consultat și îți poți exprima părerea în privința hotărîrilor majore ce urmează a fi adoptate. Cred că aceasta nu se întîmplă nicăieri în lume. Astăzi elevi, miine oameni ai muncii, dorim să pășim cu încredere în viață, în pace și liniște, să dăruim păcii tot ceea ce învățăm în prezent, iar visele și aspirațiile noastre să nu fie umbrite nici cînd de spectrul monstruos al războiului. Îată, noua inițiativă de pace a României — pînă în prezent, din cite sint informat eu, fără precedent pe plan mondial — ne întărește încrederea că așa va fi, că prin reducerea armamentelor, cheltuielilor și efectivelor militare forța noastră nu numai că nu va slăbi, ba din contră, va dobîndi noi valențe, atît din punct de vedere material, cit

și spiritual. Împărtășim aceleași idealuri de pace cu părinții noștri și, împreună cu ei vom scrie DA pe buletinele de vot, gîndind că exemplul României socialiste, al nostru, va fi înțeles și de alții așa cum se cuvine, că el este demn de a fi urmat în numele dreptului sacru la existență, la viață.

Marga Apostol, economist, întreprinderea de confecții și tricotaie București:

Îmi desfășor activitatea într-o întreprindere în care ponderea femeilor este foarte mare. Multe, foarte multe dintre ele au copii, și cine ar putea ști mai bine ce înseamnă grija pentru somnul lor liniștit, pentru sănătatea și viitorul lor, decît ele ca mame?

Nu din sentimentalism fac această afirmație, ci din dorința de a mă face înțeleasă mai bine în privința unui lucru esențial: în clipa de față, noțiunea de viață este condiționată mai mult decît oricînd de noțiunea de dezarmare. Iar „zăngănitul” armelor — fie ele chiar și convenționale — zădărnicește în chipul cel mai absurd speranța de liniște a căminelor noastre. Ori, nimănu nu îi este permis să aducă la naștere existența acestei liniști după bunul său plac. Vrem să trăim, vrem să muncim în pace, să înfăptuim toate proiectele noastre de viitor, să asigurăm tihna și prosperitatea urmașilor noștri. Mulțumim marelui fiu al poporului român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru neobosită sa activitate dusă în favoarea păcii și ne declarăm să-i fim mereu alături în tot ceea ce întreprinde spre binele oamenilor, al întregii planete.

CONSTANTIN BALACCIU ■
DORIN GHERGHINESCU ■

**A răspunde
prezent la
îndemnul
rațiunii**

Aspirație permanentă a popoarelor născută odată cu istoria umanității, pacea nu a fost și nu poate fi decit rezultatul unui proces complex și îndelungat, cu o dinamică proprie, marcată prin etape cu obiective precise, influențate puternic de evoluția raporturilor interstatale.

Militind neobosit pentru generalizarea unei asemenea atitudini în opinia publică internațională, în atitudinea statelor, guvernelor, partidelor, diverselor organizații naționale și internaționale, România socialistă, în primul rând prin cuvântul cel mai autorizat al președintelui său, tovarășul Nicolae Ceaușescu susține cu consecvență că: „In actualele împrejurări internaționale nu există problemă mai importantă decit dezarmarea și pacea... Nu există nici o justificare pentru continuarea cursei înarmărilor, pentru sporirea cheltuielilor militare care au ajuns la uriașă sumă de 1 000 miliarde de dolari!“ — așa cum s-a subliniat și în Cuvîntarea rostită la deschiderea Congresului al III-lea al oamenilor muncii.

Este o realizare incontestabilă că politica partidului și statului nostru se află în deplină concordanță cu vocația tradițională a poporului român de a trăi în pace, și a-și vedea respectate identitatea națională, independența, suveranitatea, integritatea, cu caracterul noii noastre orânduiri, opus tendințelor de agresiune, expansiune și dominație. În orice împrejurări, întotdeauna, patria noastră, poporul român va lupta numai și numai pentru apărarea independenței și suveranității sale, împotriva oricărei încercări de dominație și asupra, pentru a asigura națiunii noastre dreptul de a-și făuri societatea socialistă în mod liber.

Ca o sinteză a acestor aspirații de veacuri sint astăzi chemările cuprinse în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta sesiune a Marii Adunări Naționale referitoare la „Activitatea internațională a României privind relațiile politico-economice, a colaborării multilaterale cu toate statele, participarea activă la soluționarea problemelor complexe ale vieții mondiale prin dialog și negocieri, la lupta pentru dezarmare și pace în lume“ a marilor inițiative românești adresate întregii lumi.

Legea cu privire la reducerea de către Republica Socialistă România cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare și la organizarea unui referendum adoptată la sesiunea Marii Adunări Naționale la propunerea președintelui țării tovarășul Nicolae Ceaușescu va prilejui exprimarea voinței de pace a fiecărui cetățean al patriei.

Vor participa conform prevederilor recentului decret al Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România alături de toți cetățenii cu drept de vot, și tinerii între 14 și 18

**Iată de ce spunem DA!
reducerii armamentelor,
efectivelor și cheltuielilor militare**

■ Un singur submarin „Trident“ inzestrat cu arme atomice dispune de o capacitate distructivă echivalentă cu de 25 de ori forța de distrugere a întregului armament folosit în ultimul război mondial.

■ Se apreciază că sumele investite în medie pe glob pentru un soldat sint de 52 de ori mai mari decit pentru un elev. În S.U.A., de pildă, instruirea personalului militar costă, într-un an, dublul bugetului destinat învățămîntului pentru 300 milioane copii de vîrstă școlară din sudul Asiei.

■ Documentele elaborate sub egida O.N.U. subliniază că la 100 de mii de locuitori ai planetei revin în medie 556 militari, dar numai 85 medici.

■ Țările occidentale industrializate alocă în medie în scopuri militare 5,4 la sută din produsul lor național brut, dar numai 0,3 la sută pentru ajutor de dezvoltare.

■ O singură mare putere cheltuiește într-un an în scopuri militare mai mult decit cheltuiesc guvernele țărilor în curs de dezvoltare pentru învățămînt și ocrotirea sănătății pentru 3,6 miliarde de oameni.

■ În vreme ce costul operațional al unui portavion este aproape 600 de mii dolari pe zi, numai în Africa își pierde viața în medie în 24 de ore 14 000 de copii, din cauza foametei sau a unor maladii.

■ Venitul total al jumătății celei mai defavorizate din omenire s-ar fi dublat dacă în acest scop s-ar fi alocat suma reprezentînd creșterea cheltuielilor militare în ultimii 25 ani.

■ Investirea în domenii pașnice a resurselor financiare folosite în prezent pentru înarmări ar permite un ritm anual de creștere economică de 9,4 la sută în țările în curs de dezvoltare și de 3,7 la sută în statele dezvoltate; pe glob s-ar crea, într-un deceniu, peste 180 milioane locuri de muncă.

■ Prin alocarea a numai 0,5 la sută din sumele risipite pentru înarmare s-ar putea asigura apa potabilă pentru două miliarde de oameni, în prezent lipsiți de această resursă vitală.

■ Cu numai 30 milioane dolari s-ar putea asigura vaccinurile necesare pentru a salva viața a 6 milioane de copii, cît mor anual în lume înainte de a împlini vîrsta de un an.

■ Includerea unui hectar de pămînt în circuitul agricol, necesită, în medie, 1 000 de dolari; cu suma economisită prin ôprirea cursei înarmărilor într-o singură zi ar putea fi asigurate fondurile necesare pentru cultivarea a 2,5-3 milioane hectare, care ar furniza hrana pentru 100 milioane de oameni. În prezent, anual, incetează din viață 25 milioane persoane datorită malnutriției.

ani. Este o cinste și o mîndrie pentru ei. Ei știu că nu pot învia, nu pot trăi decit într-o lume ferită de distrugătorul flagel al războiului.

Ei au învățat și învață să iubească pacea, pentru că își iubesc țara.

În calitate de profesor, manifest alături de sutele de mii de cadre didactice și elevi o fierbinte adeviziune la această nouă inițiativă de pace a secretarului nostru general.

Sintem conștienți de marile răspunderi ce revin școlii, cadrelor didactice în educarea comunistă revoluționară a tinerilor, a formării lor ca cetățeni devotați patriei și poporului.

Avem deci misiunea nobilă să-i facem să cunoască faptul că marea istorie românești și-a găsit izvor nesecat de sevă în dragostea de glie, în spiritul de dreptate și de omenie al străbunilor noștri care au trăit de-a lungul mileniilor în această vatră.

În condițiile noi, socialiste, tot poporul își apără glia, cu drag și dăruire, o împodobește cu epocale construcții — și nu poate fi bucurie mai mare decit încrederea că tot ce face duce la apărarea dreptății și păcii în lume.

FLORICA CEBUC ■

**Sub stele
veșnice**

Este firesc ca problemele păcii să preocupe popoarele lumii, să treacă de la om la om și să aprindă sufletul cuvîntelor. A fost dintotdeauna așa, nu numai, de pildă, în Grecia antică a lui Bakchylides, care constata incintat prin secolul V înainte erei noastre: Mărețe lucruri naște pacea: belșug de artă gureșă și dulce flori,

Pe chinga scutului își țese pîianjenul...

Pacea se dovedea mai bună decit războiul, ori de cite ori cooperarea minților reușea să-l înlocuiască, și roadele ei au înflorit cu frumuseți epocile, țărilor, materia și spiritul, sub soare, sub stele veșnice, infinit.

Se învederează, din păcate, iarăși, că ea este în același timp realitate și deziderat, că mereu zăngăniri de arme într-un colț neînsemnat sau pe arii întinse o cer invocată, reînstarată, intrupare posibilă mereu și dintr-odată ca imposibilă.

Bucurosi de ferestrele mici apă deschise în macrocosmos, și de ferestrele mari apă deschise în firul de praf, în atom și celulă, să fii martorul acestei amenințări lugubre, să auzi în marginile ființei acest cîntec de sirene al vidului?

Și totuși oameni cu memorie și cu temperamente diferite, irascibili sau distrați, prevăzători și limitați, divini și meschini, țin în mîini declanșatoarele acestui joc de copii, care nu mai e premieră, acest sceptor de moarte a tot.

Că s-ar pretinde contraforturile a două lumi sociale, că și-ar alia termenul de ultimă instanță, ele înconjoară, sub numele de rachete, ca un colier negru, zone din cele mai de teazaur, cum ar fi bătrîna Europă, a lui Platon și a lui Galileu, a lui Erasm și a prințului din Elsinor, a lui Kant și Laplace și a păsărilor măiestre ale lui Brâncuși, a lui Tolstoi și a lui Einstein, și se pregătește, ca o gogoasă de mătase care include un vierme, să fească, sub nume de stații orbitale, în însăși jurul planetei, o și mai sufocantă rețea.

Și, în acest punct, de la om la om, sufletul învăpăiat al cuvîntelor. A vorbi, a scrie împotriva cazuisticilor de orice gen, în toate graiurile, pe toate înălțimile. Nu în campanii: intens și neconștient. Văzînd dincolo de clipa istorică, în folosul tuturor clipelor, punînd clipa istorică în locul cel mai de cinste, luminoasă prin lupta popoarelor pentru neatîrnare, libertate și progres.

A face versete nu pentru zei, ci pentru Gînd, pentru triumful rațiunii. Nu le face numai scriitorul, cu unduire învățate de la mări, de la codrii doinelor. Le fac toți lucrătorii cu brațele și cu mințea, spunînd hotărîtul „Nu!“ cursei înarmărilor și poftei de dominație asupra altora, după cum le face suflarea românească, preocupată de un senin al prieteniei la hotarele ei, în Balcani, pe continent, în toate incintele; trimițînd spre toate zările solie de pace.

Și nu pentru a pune euritmii, sau da, pentru euritmii!

Cine să găsească o butelie aruncată într-un ocean otrăvit, în care sint incitante consoane și vocale? și la ce bun? Și ce poate fi mai mobilizator decit sentimentul că dincolo de contradicții mari, rezolvabile la masa tratativelor, dincolo de ambiții și injustiții, de crimă și miopie, omenirea e așteptată de-o aventură interaștrală? A cunoașterii. De mai înalte acorduri.

Cînd te apropii de România și admiri munții, cîmpurile, orașele, riurile, industriile, și înțelegi că oamenii de aici vor, ca-n veacuri, „bună pace!“ E o lege a pămîntului, evlavie de străbuni și de urmași, dar este și un comandament al actualității.

-AUREL RĂU ■

**Da, vieții!
Da, muncii
și creației pașnice!**

(Urmare din pagina 1)

veacul în care trăim — prin care un întreg popor, de la mic la mare, este chemat să se pronunțe asupra reducerii armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare. Un referendum — model pentru lumea și veacul în care trăim, model al nestrămutei voințe de dezarmare și pace a unui neam și model — așa cum arăta președintele României socialiste la tribuna Marii Adunări Naționale — de consacrare prin faptă vie, a unei realități istorice de care prezentul și viitorul trebuie și vor trebui să țină seamă: acea realitate conform căreia nu numai colosii acestei lumi, nu numai marile ei puteri, ci toate statele și popoarele, indiferent de arie

geografică, de număr al populației, de orînduire, pot să-și spună cuvîntul — sint apte să-l spună și sint datorate să-l spună! — în salvagardarea civilizației și a vieții umanității.

Duminică, 23 noiembrie, poporul român își va spune cuvîntul. Cu gest de cititori, de făurari de nouă civilizație, de autori ai unor grandioase proiecte de viitor, ce nu pot fi puse sub semnul negării prin distrugere și prin moarte, milioanele de fii ai acestui pămînt vor completa buletinele referendumului cu conștiință, spunînd „Da!“ vieții, „Nu!“ morții, își fac datoria față de marea existență umană care îi înconjoară și față de propria vatră, răspunzînd rezolut nădejdelor care scintează pe chipul ei. Prin decizia lor, prin neșovăitul „Da!“ spus dezarmării, țara va câștiga pentru muncă-i pașnică, pentru marea-i construcție, pentru continuarea prosperității, pentru însăși forța ei, dînd altă destinație, fertile, fondurilor pe care, sub apăsarea

unui climat întunecat, îngreunat de norii incertitudinilor, le-a abătut de la firescul lor curs.

Încă o dată, participarea, proprie Epocii Ceaușescu, a întregului nostru popor la actul deciziei naționale se va afirma în deplinătatea ei. Se va afirma la o inedită dimensiune — și ea unică, purtînd numele României socialiste — prin consultarea în cruciala problemă a dezarmării și păcii, alături de cetățenii cu drept de vot, a tinerilor de 14-18 ani. Căci în concepția președintelui Nicolae Ceaușescu, consecvență și strălucit promovată în toți anii acestei mărețe epoci, tinerii, ca vital interesați în viitorul pe care li-l zămislîm, au deplina îndreptățire în a se rosti asupra acestuia, asupra țării și lumii care vor fi ale lor.

„Să demonstrăm — ne cheamă cîrmaciul destinului național — prin votul nostru pentru reducerea unilaterală cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare voința nestrămută a poporului român

pentru înfăptuirea dezarmării, și în primul rînd a dezarmării nucleare, hotărîrea poporului nostru de a se angaja cu toate forțele și de a participa activ la lupta pentru o lume fără arme, fără războaie!“

Sintem alături de Eroul națiunii și al păcii, îl urmăm!

Momentul

deplinei lucidități

(Urmare din pag. 3)

tru ca beethoveniana Odă a bucuriei să răsune dintr-o zare în alta a lumii: „Slavă ție, stea curată, / Voie bună pe pămînt!“

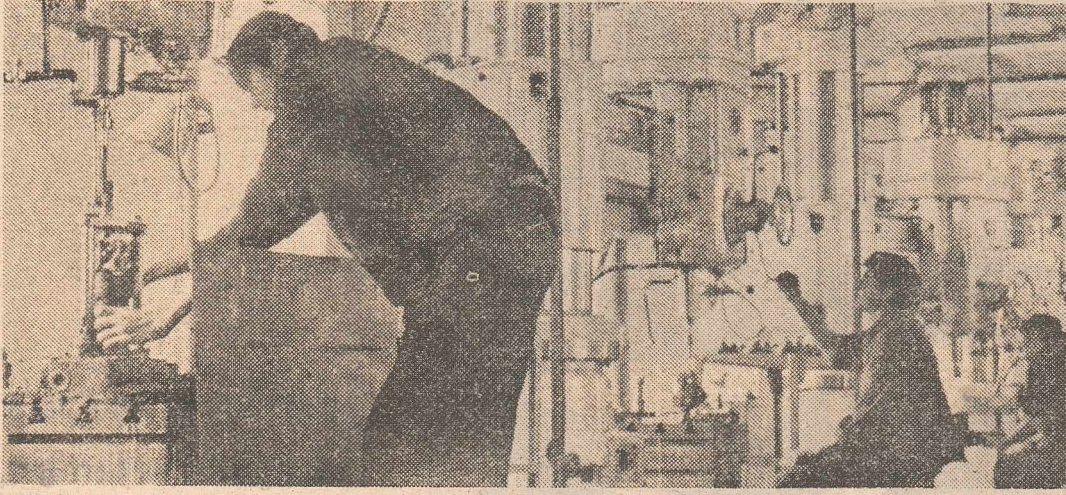
În acest climat al disperărilor și sinuoaselor căutări, România aduce exemplul înălțător al acțiunii sale concrete în favoarea păcii, a dezarmării, afirmînd prin glasul impunător al conducătorului nostru de partid și de stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu,

vocația de neam pașnic, doritor de muncă și construcție durabilă, a poporului român. În ziua decizivului referendum privind reducerea unilaterală cu 5% a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare, toți ca unul, asemenea solului de pace de la Rovine, vom flutura tot mai sus steagul alb al aspirației noastre, rostînd din adîncul fiintelor un DA pe care-l vom înscrie cu litere de purpură în che-arul buletinelor de vot.

Pentru că în sufletele noastre s-a intrupat o floare cu petale în formă de inimă — floarea veșnică a vieții, a dragostei de om, a concordanței între popoare. Pentru că aici, pe legendarele plajuri ale Mioritei, ale Mesterului Manole, ale Coloanei infinitului și Păsării măiestre, noi, cei de azi, reiterăm, într-o continuitate de idealuri și speranțe, nepieritoare versuri eminesciene: „Din durerea unui secol, din martiriul lumii-ntregi // Răsări o stea de pace, luminînd lumea și cerul...“

Democrația muncitorească în acțiune

Poveste despre șuruburi

De la avion la șurub e o distanță, chiar dacă orice avion are, fără îndoială, și niste șuruburi, iar distanța aceasta s-a întimplat ca inginerul Octavian Căinaru s-o parcurgă cu ajutorul unei scrisori. Cu ajutorul a două scrisori, mai bine zis.

Absolvise Facultatea de automatică și de mai mulți ani lucra la Bacău, la Intreprinderea de avioane, munca la prototipuri, asadar într-un domeniu al construcției de avioane unde îndrăzneala tehnică se poate ridica oricât de sus, dar după ce i s-a născut un băiat s-a pus și problema că n-avea cine rămâne în timpul zilei cu copilul și așa se explică de ce apropierea față de socrii ce ședeau la Rimnicu Sărat a părut să fie o soluție bună. Tocmai citise într-un anuaț la mica publicitate că o

noastră întreprindere din Rimnicu Sărat caută oameni și după ce și-a oferit serviciile, printr-o scrisoare, a primit destul de repede răspunsul.

La această întreprindere nouă a fost numit director încă de la început, cind abia fuseseră bătuți țărșii, cum se zice, iar stilpii halelor abia începeau să fie ridicați. Asta se întimpla în urmă cu zece ani. Intre timp, Intreprinderea de organe de asamblare pentru industria electrotehnică a ajuns să aibă 1400 de oameni iar faima produselor fabricate de aceștia se datorează nu numai faptului că întreprinderea aceasta este unica în țară care face organe de asamblare cu diametrul între doi și șase milimetri.

Așa cum vom vedea, iar din recenta adunare a oamenilor

muncii a rezultat cit se poate de limpede, faima produselor fabricate aici, la Rimnicu Sărat, de către această întreprindere se datorează, în mod esențial, înaltului nivel de profesionalitate al oamenilor ei. Pentru că așa e viața, uneori simplifică lucrurile, mulți din Rimnicu Sărat spun despre muncitorii acestei noi și moderne întreprinderi că lucrează „la șuruburi”. Ceea ce nu este inexact, dar este incomplet. Șurubul este și el, în termeni tehnici, organ de asamblare, la fel ca și niturile, piulițele ori șabele care sînt produse aici. În afară de acestea, întreprinderea mai fabrică însă tot felul de piese pentru automatizări, pentru industria electronică, de la tole pentru transformatoare electrice pînă la lămpi de semnalizare. Intreprin-

derea execută produse de tehnicitate înaltă, iar ca lucrul acesta să fie și mai bine înțeles, Romeo Dobrin, secretarul comitetului de partid, ne reamintește că banalul șurub face parte și el din construcția unui avion, ca și niturile sau piulițele, și nu-i greu de banuit ce s-ar întimpla dacă ele n-ar rezista. Acestea reprezintă aproximativ 50 la sută din producția totală a întreprinderii iar fabricarea lor nu ridică deloc probleme tehnice mai puțin complexe decît pentru producerea celorlalte organe de asamblare. Dealtfel, circuitele de producție și liniile tehnologice sînt, într-o oarecare măsură, comune.

„În această întreprindere, spune Liviu Neguțu, șeful atelierului proiectare, există agregate de mare productivitate, statul a investit însemnate fonduri bănești pentru a utiliza întreprinderea cu mașini moderne, cu utilaje perfecționate, și dacă am ține să dăm un exemplu am putea spune că, iată, avem la dispoziție un agregat pe care este suficient să-l alimentăm cu sîrmă pentru ca el să producă piulița filotată. Lucrînd cu un asemenea utilaj s-ar zice că sîrmă trebuie să avem aici, că piulița se face aproape singură. Am adus în discuție un asemenea exemplu tocmai pentru a scoate în evidență adevărul că dotarea tehnică superioară a întreprinderii noastre nu presupune nici decum din partea oamenilor strădania și stăruința de a ne face munca tot mai productivă și mai eficientă. La recenta adunare a oamenilor muncii s-a discutat, dealtfel, despre utilizarea unor idei noi, cu care oamenii pot să îmbogățească zestrea tehnică și posibilitățile productive ale întreprinderii, ca și despre găsierea unor mijloace de aplicare neîntîrziată în producție a ideilor valoroase”.

Intreprinderea are, între altele, un atelier de acoperiri metalice de producție unde se lucrează cu nichel, cadmiu, zinc. Acest

atelier în care lucrează vreo 70 de oameni este condus de inginerul chimist Tase Stan. Un om modest, așa se vorbește despre el, și un împătimit de meseria lui. Lui îi aparține ideea unui procedeu nou de lucru, zincarea slab acidă, care nu mai folosește — ca procedeele mai vechi, tot felul de cianuri de zinc, de sodiu, de potasiu, deci nu mai folosește materiale de import și costisitoare. Această soluție tehnică a fost brevetată ca invenție și este aplicată, după cum ni se spune, și în alte întreprinderi din țară, de exemplu la Timișoara. O altă idee, și anume broșa de turajii mari, aparține maestrului Gheorghe Ioniță și inginerului Gheorghe Coman, a făcut obiectivul unui dosar de invenție și în afară de Rimnicu Sărat este aplicată și la Brașov, la Intreprinderea de autocamioane. Alte mașini, cum ar fi cea de canelat tarozi sau de detalonat tarozi, au fost concepute de oamenii întreprinderii pentru eliminarea unor materiale de import și pentru creșterea substanțială a indicelui de utilizare a metalului. Și în același scop, ne spune directorul întreprinderii, inginerul Octavian Căinaru, adunarea gnerală a relevat necesitatea de a se urgenta extinderea procesului de deformare plastică prin care tot și înlocuiește operațiile de achiere-trăfilare a metalului, consecința fiind o considerabilă economie de metal.

Extinderea acestui procedeu este o operațiune în plină desfășurare la această întreprindere și ea constituie un exemplu despre felul în care muncitorii și specialiștii de aici se străduiesc să transpună în practică una dintre indicațiile date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul vizitei de lucru pe care a întreprins-o în această întreprindere în luna septembrie din acest an.

D. CONSTANTINESCU ■

Vuietul cu cadență de metronom al valurilor, țipătul amenințător al sirenelor vaselor, tînguirea monotonă a geamandurilor ne făceau atenți că vijelia și ceața pusese stăpînire pe totul în jur. Privirea calmă a ofițerului, care se plimba de la spotul luminos de pe cadranul radarului la harta desfășurată alături și minile ce executau sigure un joc de îndeminare, trăgînd ba o linie pe desenul întinderii de apă, ba apăsînd pe un buton, clapă sau manetă de pe panoul de comandă, sfidau parca tensiunea navigației în asemenea condiții. Fruntea ușor încrunțată și cravata lărgită la gît trădau concentrarea omului. „10 grade tribord! Pericol de coliziune! Urgent toată turajia motoarelor înapoi!” Interfonul aduce răspunsul ofițerului de la mașini: „Executat! Este însă o defecțiune la sistemul de ungere! Acționez pentru remediere!” Simțim nevoia instinctivă de a ne ține în friu emoția ieșînd în aerul rece și sărat de afară, chiar dacă intuim că ceața nu ne va primi ca o gazdă ospitalieră. Deschidem o ușă și... Pășim într-un culoar luminos și însoțit, animat de grupurile ofițerilor în uniforme bleumarin care-și spuneau glume camaraderesti trecînd unul pe lângă altul. De abia atunci realizăm din nou că sîntem de fapt la Centrul de Instruire și Perfecționare a Lucrătorilor din Marina Comercială din Constanța, că asistasem la un fest școală, că ne aflasem nu pe puntea unui vas în plină cursă ci într-unul din simulatoarele pentru școlarizarea ofițerilor și că atmosfera atât de veridică ne prinsese cu totul în mrejele ei. Aceste simulatoare, concepute și realizate de Institutul de Cercetări și Proiectări în Transporturi — INCERTRANS, sînt un excelent „poligon” de antrenament pentru cei care conduc complicatele „vehicule” ce înoată pe mările și oceanele Terrei. Perioada romantică a navigației flotei lui Onedin este o pagină dintr-un album de amintiri. Vasul maritim de azi este o uzină de mare complexitate. Velele sînt motoare Diesel, de mii de cai-putere, marinarul cocotat pe catarg scrutînd depărtările este acum un radar sofisticat, cirna a devenit o manetă cu un angrenaj complicat de transmisii, iar bătrînul „lup de mare”, tatuat pe piept este, și un „lup de calcule” și organe de mașini. „tatuat” în interior cu cunoștințe de electronică, mecanică, electrotehnică. Trebuînd să strunească o „mașinărie” atât de complicată și din ce în ce mai scumpă, marinarul e necesar să fie un specialist multilateral, antrenat și mereu în formă ma-

ximă. În plus, navigația a devenit și ea ca un trafic rutier cu îngheșuală și stragulări, trebuînd descoperi să fie dirijată ca în punctele fierbinți ale unei mari metropole. Sînt zone în care se navighează „bară în bară”, cu navă în față și în spate, cu convoi în sens opus la distanța mică și adesea și printr-o ceață de nu vezi să duci țigarea la gură. Și asta deoarece lumea a ajuns la concluzia unanimă că transportul pe apă este cel mai economic, cu cele mai mici costuri și consumuri energetice pe tonă de marfă. Deschiderea canalului Dunăre — Marea Neagră și în viitor a celor două surori, Poarta Albă — Midia — Năvodari și București — Dună-

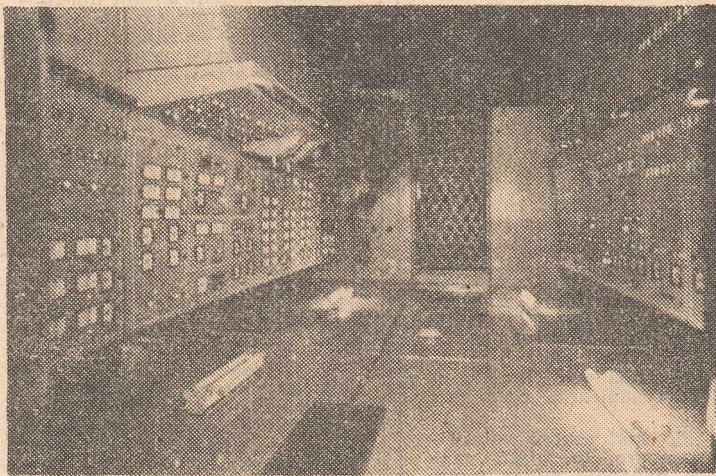
Trăgînd o linie și adunînd aceste argumente ce țin de amploarea și complexitatea mereu crescînde ale navigației, rezultă că instruirea personalului navigant la cele mai înalte cote de exigență este o treabă serioasă și de importanță deosebită. În condițiile în care din numărul de accidente petrecute pe mări și oceane 70—75 la sută au la bază erori umane, Organizația Maritimă Internațională a stabilit nivelul minim de pregătire a celor ce conduc navele și condițiile în care acestora li se acordă brevete de recunoaștere internațională. Acest atestat al „carnetului de conducere”, fără de care în unele porturi nici nu ești primit, se face în centre de

celor vecine. Un pilot bun este acela care face față unor situații tăioase, luînd rapid decizia cea mai potrivită, pe care trebuie să o traducă prompt într-o manevră adecvată. De aceea instructorul, pe lângă că alege zone geografice dificile cu trafic intens ca strîmtorarea Gibraltar, canalul Minecii, creează din mers situații conflictuale, gen coliziune iminentă, avarii și defecțiuni. Reacția ofițerului de punte, manevra care o împune vasului sînt prelucrate de calculator și afișate atît la cursant cit și la instructor. Ba mai mult, computerul care a afișat automat desfășurarea exercițiului, îl punctează pe elev ca un profesor sever și pretentios, înre-

aceștia să ridice ochii cu mirare și să-i bată admirativ pe umăr. Nici cei de sub punte, ofițerii mecanici care asigură funcționarea și starea de sănătate a mașinilor și instalațiilor, nu au fost uitați. Inginerii Nicolae Nicolaeșcu, Dan Ionescu, Viorel Ghinescu, Alexandru Batcu de la INCERTRANS și cei de la Institutul de Tehnică de Calcul le-au construit pentru antrenament simulatorul de mașini navale. Fie că ești în postul central de comandă, fie în compartimentul mașinilor, ambele atît de perfect simulate încît se aud și zgomotcele și trepidățiile, îți amintesci ca am ploarea de sala de dirijare a unei hidrocentrale sau a unui combinat petrochimic. Zecile de cadrane, diagrame, butoane, pe panouri cit un perete, sînt radiografiile de fiecare moment ale motoarelor, sistemelor de ungere, de răcire, instalațiilor electrice, asupra cărora mecanicul trebuie să vegheze pentru ca pulsul lor să bată sănătos. Ca și în celălalt simulator, instructorul printr-un display de comunicare cu calculatorul alfanumeric și un circuit închis de televiziune poate simula avarii, situații critice la mecanismele navei, elevul fiind obligat să facă manevrele cele mai inspirate pentru a primi notă de trecere în catalog de la obiectivul profesor, care este calculatorul. În plus, el învață și strategia conducerii sistemelor de propulsie a navelor în vederea unor consumuri optime de carburanți și lubrifianti. Atît de bine au fost reproduse în simulator condițiile de funcționare ale navelor, încît în timpul experimentărilor, specialiștilor le-au venit și idei de îmbunătățiri a „anatomiei” vaselor adevărate, cum ar fi sincronizarea generatoarelor electrice. Fiind niște specialiști care se respectă, inginerii de la INCERTRANS consideră aceste succese doar o etapă dintr-un drum lung. Etapele ce vor urma sînt simulatorul cu diverse tipuri de radar, pentru un echipaj întreg, cel de navigație fluvială, cel pentru încărcări marfuri lichide etc. Aceste complexe de simulatoare, în care-și dau mina o concepție de top științific și o aparatură de vîrf, sînt apanajul marilor puteri maritime ale lumii. Prin munca unor oameni de bar profesional și dăruire, România mai aduce un argument în ascensiunea ei în această direcție, pe lângă flota ei tot mai mare, santierelor navale tot mai puternice, complexe portuare, dintre care Constanța este și va fi prin dezvoltarea actuală unul din marile porturi ale lumii.

FLORIN CONDURĂTEANU ■

Pe mare, ca și pe uscat, e nevoie de oameni destoinici

re va impulsiona și transportul fluvial, salvînd de la sufocare transporturile rutiere și feroviare. Ca să nu mai vorbim de perspectiva promițătoare a marii autostrăzi transeuropene de „asfalt lichid” Marea Baltică — Rin — Main — Dunăre — Marea Neagră, mărfurile putînd să alerge cu spor prin acest nou sistem circulator neaterosclerotizat, grefat în trupul bătrînului continent. Așa cum ne relată inginerul Ioan Cucev, transportul pe apă este avantajos și pentru că se pretează la tehnologii de încărcare de mare productivitate, în care și noi am făcut pași importanți. Dintre acestea se pot cita cele prin containerizare și prin moderna metodă ro-ro, adică încărcare-descărcare prin rulere. Se va ajunge ca autoturul să intre direct pe vas și apoi să coboare pe sosea, asigurîndu-se fluenta traficului de mărfuri fără gîturi la docuri, și apropiîndu-ne astfel de dezideratul „transport din poartă-n poartă”.

instruire și perfecționare dotate cu simulatoare. Realizarea de către specialiștii noștri a unor astfel de simulatoare, după o concepție proprie și cu echipamente românești, a sculit țara de sume în valută cu multe zerrouri plătite ori pentru instruirea echipajelor în străinătate, ori pentru achiziționarea unei astfel de stații, care costă nici mai mult, nici mai puțin decît un milion de dolari. Dar să vedem în ce constă simulatorul radar Corsar 86 în care se pregătesc ofițerii de punte. În camera cursantului există un radar anticoliziune, un pupitrul de comandă, absolut identic cu cel real, o masă a hărților și o ambianță creată special pentru a-l conecta la atmosfera reală, cu zgomot de valuri, sunet de sirene etc. Instructorul, din sala lui, introduce exercițiul dorit în calculator, iar acesta generează sintetic imaginea radar, calculează și afișează permanent pe display traiectoriile navei proprii și ale

gistrindu-i pe o fișe și reușitele și erorile. Pentru construirea acestui simulator radar de navigație, avînd aerul unei realizări a științei de anticipație, autorii, inginerii Dorin Dumitrescu, Șerban Beldie, Valeria Dumitrescu, Florin Hisei, de la INCERTRANS și colegii lor Traian Ciobanu, Paul Bacinski, Elena Herigan de la Institutul de Tehnică de Calcul și Informatică au pus în joc tot profesionalismul și pasiunea lor. Numai pentru stabilirea modelelor matematice care să reproducă în calculator, fidel și în timp real, răspunsul vehiculului la manevra cursantului, s-au scurs luni de zile de căutări, de „navigat” în ape necunoscute. Este interesant, că după numeroase experimentări, cînd urmăreau cum „se poartă” aparatul lor, cercetătorii au căm înțeles cum se strunește și o navă. Uneori, sînd ba lângă instructor, ba lângă elev, ei dădeau și soluții de navigație, care îi făceau pe

Nisip de aur, nisip de grîie

Nu-i prima oară cînd, în paginile „Flacării”, ne ocupăm de opera fertilizării nisipurilor din țara noastră. O opera de vaste proporții, al cărei titlu, al cărui sursă de concepție și prospecție e Stațiunea centrală de cercetări pentru cultura plantelor pe nisipuri din Daovenii Doljului.

O recentă vizită în această stațiune — unica de acest profil la noi — și o discuție cu directorul ei — prof. univ. dr. ing. Ecaterina Baniță, membru corespondent al Academiei de științe agricole și silvice — ne-au pus în fața unor noutăți pe care, iara să sovim la cuvînt, le vom numi decisive. Decisive, adică de decisivă însemnătate pentru soarta unor soluri care, pînă nu prea demult, erau socotite, și nu de către puțin, „soluri moarte”, reobrabative vieții, reobrabative recoltei.

Este vorba de adoptarea, chiar în aceste zile, a programului — un program național, purtînd girul Ministerului Agriculturii și al Academiei de științe agricole — privind amenajarea și valorificarea superioară a nisipurilor și solurilor nisipoase din R.S. România cu plante de cultură. Un program care, fondat pe cercetările, pe rezultatele, pe experiența stațiunii din Dăbuleni, așază opera fertilizării nisipurilor în acel cadru și pe acele temeri apte să-i confere respirație amplă, ordine surînsă, perspectivă, eficiență. Nimic din operă, conform acestui program, nu mai rămîne la voia hazardului, a empirismului în gîndire și acțiune, a inspirațiilor nefericite (care, precum vom vedea, n-au lipsit); intrăca desfășurare a operei devine sistem, aplicat cu aceeași stringență în panoramele largi ca și în detaliu.

S-a făcut, pentru întocmirea programului, un minuțios inventar al tuturor nisipurilor din țară. Nu sînt deloc puține aceste nisipuri, sînt vreo 409 300 de hectare agricole, răspîndite în toate județele, unele ocupînd nesfîrșiri de zări, altele însinuîndu-se, în viclene limbi, printre soluri mai rodnice. Deci s-a făcut acest minuțios inventar, începînd, firesc, cu județele în care nisipurile ocupă mari suprafețe (ca Dolj, cu 129 000 ha), dar nescăpîndu-se din raza prospecției nici județele pe hîrțile cărora pețele nisipoase sînt infime (ca Botoșani, cu 1 400 ha, ori Cluj, cu doar 200). A urmat un inventar, complex, al calității nisipurilor, al rodniciei lor, făcut și el, ca și primul, cu extremă atenție, balanța negării aproximațiilor și a confirmării datelor exacte funcționînd tot timpul, neobosit, pe toate spațiile respective, pînă la cele infimitezimale. S-a stabilit că 128 600 de hectare sînt foarte sarace în humus, concentrația acestuia fiind aici sub 0,7 la sută (sînt acele „Sahare” de „nisip zburător” care, ca și Sahara, au fost socotite, pentru recolte, sinonime doar cu mirajul), că 199 500 de hectare au o fertilitate ceva-ceva mai înaltă (1,2 la sută humus) și că abia pe 81 200 de hectare se poate vorbi, chiar dacă nu cu toată gura, de rodnicie. Programul decide culturile aplicabile fiecărei categorii de nisipuri, spulberînd niste mai vechi iluzii născute dintr-un patos grăbit al „noului”, de fapt al noului „cu orice preț”, substituindu-le criteriul realist, economic. De pildă, pe solurile foarte sarace în humus urmează să se cultive plante fără prea mari pretenții, adică nu griu (cum cu costisitoare eforturi, disproporționale de mari în raport cu roadele, s-a încercat în unele locuri), ci secară; nu porumb, ci sorg; nu soia, ci fasoliță etc. Se ajunge, urmînd curba fertilității naturale a solurilor, la plante din ce în ce mai pretențioase. Se ajunge, practic, la toate plantele, sau la aproape toate, inclusiv la speciile necunoscute ori rare la noi (ca arahidele, care în 1990 vor ocupa 3 500 de hectare de nisipuri, cu sîmîntă produsă la Dăbuleni). Se stabilesc, în sfîrșit, acest „în sfîrșit” fiind de fapt elementul esențial, axa programului, tehnologiile de luare în cultură cu plante agricole a tuturor celor 409 300 de hectare de nisipuri, pe toate etajele lor de fertilitate. Nu mai puțin de 26 de tehnologii, pentru 26 de plante, elaborate de specialiștii din Dăbuleni și însemnînd — conform experienței aceluiași — un vast și complex cumul de factori ai rodniciei: de la irigații prin varii sisteme la „nivelări” și „modelări” ale dunelor de nisip, de la îngrășăminte și asolamente specifice la perdele forestiere atent plantate în calea vînturilor pustitoare, atît de aprige în aceste „Sahare”.

Totul, spuneam, se întemeiază pe cercetările, cu valoare de pionierat, de unicat național (și, desori, nu doar național, cel puțin așa ne încredințăm literatura la zi a domeniului), ale specialiștilor din Dăbuleni. Ei, cei dintîi, au arătat că „se poate”, că soluri „născute moarte” pot să învie, că ele de fapt sînt vii, bucurîndu-se de potente germinative care, captate și corectate de om, pot ivi forme vegetale care să concureze cornoziomul. Spațiul nu se îngăduie să parcurgem (am făcut-o cu alte prilejuri) întregul itinerar de trudă, de zel creator, de pasiune a noului, de frenezie a căutărilor care alcătuiesc istoria acestei unități-pilot a noului în agricultura noastră. O unitate-creație a Epocii Ceaușescu, o unitate care, odată cu anul Congresului al IX-lea al partidului, a fost investită cu rolul de „stațiune centrală” a fertilizării nisipurilor, deci cu sarcina, care-i mai mult decît o sarcină, e un comandament de o unică anvergură, de a-și transforma cele 3 000 de hectare ale moșiei sale într-o grădină care, în cel mai scurt timp, să devină oglindă în care toate „Saharele” țării să-și privească chipul de mîine. Deci o grădină care să-și extindă hotarele spre toate punctele cardinale. Vizitele întreprinse aici de secretarul general al partidului, în 1972 și 1981, au potențat, dinamizat și direcționat un efort care, iată, astăzi cuprinde țara. Prin adoptarea programului de care ne-am ocupat în aceste rânduri „modelul Dăbuleni” nu mai e, astăzi, doar un model, o benevolă sursă de inspirație, ci un transmitător de experiență cu valoare de directivă. Dăbuleni au primit și sarcina, de mare preț, în înfăptuirea programului, de a-și crea o grupă proprie de proiectare pentru inginerie tehnologică și organizarea producției agricole pe nisipurile din România.

Cît era de necesară o perspectivă „de sus” asupra valorificării nisipurilor, ordonatoare și integratoare de soluții tehnico-științifice validate de practică, o dovedesc multe fapte. Vorbeam, la începutul acestor rânduri, de niste „inspirații nefericite”, acuzînd tocmai absența unei astfel de perspective, și iată una, cu valoare de referință. S-a întîmplat în Mehedinți, județ cu o „Sahară” de 56 800 hectare, unde, cu mulți ani în urmă, bătaia pentru înrodnicirea nisipurilor a debutat cu construcția unor sisteme de irigații cuprinzînd 22 500 ha. Toate bune, dar această costisitoare lucrare a rămas, ani și ani, singura forță aruncată în luptă, un grup de specialiști chemați să comande această luptă hotărînd că „atît e destul”, că n-ar mai fi nevoie de acele „ajuvante” (nivelări și modelări de dune, plantări de perdele forestiere) recomandate de experiența celor din Dăbuleni. Producțiile agricole au fost însă extrem de debile. Multe boabe de aur s-au scuturat sub bătaia vînturilor. Mai mult, o seamă de suprafețe au refuzat culturile, ele fiind luate în stăpînire de apele irigațiilor, care ape, adunîndu-se între dunele rămase în stare sălatică, n-au tolerat decît o singură „cultură”: stuful. Lucrurile, acum, se dreg, programul recent adoptat prevăzînd ca heclarele irigate ale nisipurilor din Mehedinți să-și anexeze, pînă în 1988, și „ajuvantele” fără de care tehnologia fertilizării rămîne șchioapă.

170 400 de hectare cu nisipuri din România sînt, la ceasul de față, deja ameliorate, producînd sau apte să producă ce li se cere. Pînă la finele actualului cincinal li se vor adăuga alte 103 900 ha, urmînd ca, în perspectiva anului 1990, cvasitotalitatea deserturilor din țară să devină cuibare de griu și porumb, de floarea soarelui și cartofi, de legume, de vită de vie, de pomi, de furaje. Grandiosul proiect al Epocii Ceaușescu — reconstrucția pămîntului românesc sub semnul unei noi calități — se împlinește, și prin această operă, cu o monumentală dimensiune.

ILIE PURCARU ■

Cînd oamenii luptă să se smulgă din mediocritate, nu se poate ca pînă la urmă faptele lor să nu fie încununete de izbîndă

Pînă în urmă cu doi-trei ani, despre Sintandrei nu se vorbea deloc ori se vorbea cu o polietete rece, fără căldură, fără entuziasm, deci fără interes. Pentru că oamenilor în general le place să vorbească numai atunci cînd au despre ce, orădenilor nu le rămînea decît să-și aducă aminte din cînd în cînd că Sintandrei e o comună suburbană, aflată la cîțiva kilometri de oras, atîtă tot, adică nu prea mult, sau că oamenii muncesc și ei, acolo, fac ce pot, sau că pămîntul dă și el ceva griu, ceva porumb. O comună cu case frumoase, desigur, și cu copii frumoși, ca pretutindeni. Era limpede că viața acestei comune nu-și îndeplinea și menirea ei dintîi, datorită de-a însufleții pămîntul din jur printr-o muncă în urma căreia să apară, sincer și meritat, un cuvînt de laudă. Se părea că mediocritatea și-a infipt prea adînc rădăcina și că nu mai e decît un pas pînă cînd despre această comună or să mai vorbească doar cei care și-au ridicat case în vatra ei. Orașul de-apropoe își cam închisese auzul în fața numelui acestei comune. Ca o poartă ferecată, la care nu era de crezut că o să mai încereze să bată cîineva, prea curînd, pe dinafară.

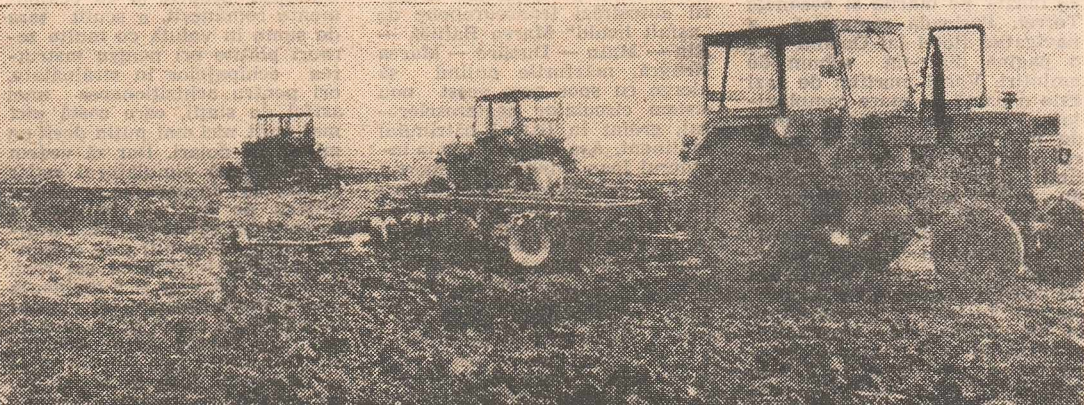
Era și o problemă de demnitate a lor, spun țărani din Sintandrei, să lupte cu indiferența și uitarea ce exprimau un adevăr cam dureros pentru ei. Aveau de ales: să lase lucrurile la voia întîmplării ori ba. Prima cale ar fi însemnat să renunțe și să se resemneze, ca niste oameni slabi, și asta n-ar fi putut duce la nimic bun. Pe de altă parte, destul de întemeiat se spune că firea omenescă așa e, că uneori adevărul îl supără pe om, iar dacă ei au trecut cu bine și de această încercare le-a rămas să se întrebe cîstîit, deșchis: să fie munca pămîntului din jurul comunei o căciulă prea mare pentru ei?

Fără îndoială unii lucrau la oras, în industrie, în tot felul de meserii, dar acasă rămăseseră oameni îndeajuns de mulți care să trăiască numai de pe seama pămîntului. Și atunci? Nu-i greu de întrevăzut ce s-a întîmplat atunci, dacă vom spune că faima acestei comune a ajuns să fie cel puțin de nivel județean, în urmă cu doi ani, cînd ea a reușit să obțină cea mai mare producție de porumb din județul

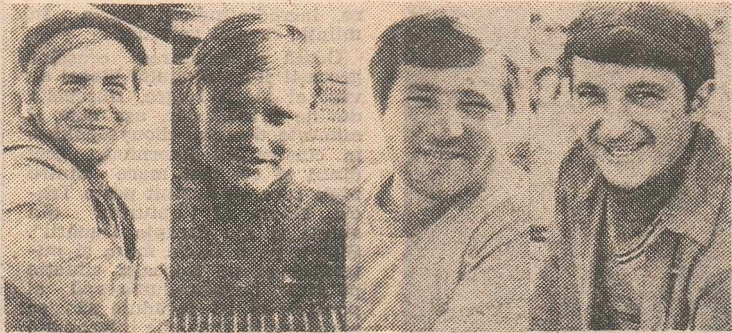
Bihor. Președintele C.A.P.-ului, inginerul Ioan Pop, venise la Sintandrei doar cu un an înainte și isprava de-a fi obținut o producție foarte bună de porumb a îngăduit multora să creadă că el a călcat cu dreptul, cum se zice. Abia după aceea urma să fie știut adevărul pe de-a-ntregul, pe măsura aducerii altor dovezii, că la mijloc nu fusese nicidecum o simplă întîmplare norocoasă. Ioan Pop fiind unul dintre specialiștii ce cred, din adîncul convingerilor lor pe care nu le poate clătina nimeni, că munca în agricultură poate să înfrunte în bună parte capriciul și imprezibilitatea naturii. Sigur că atunci cînd e secetă nu poți să spui că nu e. Iar secetă a fost la Sintandrei de cînd a venit aici inginerul Ioan Pop și pînă azi. Dar în fața ei, chiar de-ar fi ca secetă să fie și în anul viitor, temerile sînt mai mici decît în urmă cu trei ani. Și vom vedea de ce.

Ioan Pop are 40 de ani, de fel este din comuna Nîmigea de Jos din județul Bistrița-Năsăud, și după ce-a terminat facultatea la Cluj Napoca a lucrat o vreme prin județul Sălaj, la Vomeș-Odorhei, iar apoi la Diosig, în județul Bihor. Soția sa, Laura, este medic și obținînd prin concurs un post la Spitalul de copii din Oradea a fost nevoie ca Ioan Pop să se transfere și el mai aproape, comuna Sintandrei fiind doar la 4 kilometri de oras. De aici, spune el, a știut că nu va mai pleca niciodată. Și pentru că a intrat în Sintandrei cu un astfel de gînd de temeinicie, dorința lui de-a face să se vorbească frumos despre cooperativa agricolă din această comună este de înțeles. Ioan Pop nu s-a dat în lături să facă mărturisirea că în această privință are „ambii serioase”, asta neavînd chiar nimic de-a face nici cu modestia și nici cu lipsa de modestie. Pur și simplu, zice el, a vrut să-și facă datoria de inginer agronom. Cu acei oameni care s-au arătat mai inimosi, mai încrezători, a pornit, de fapt, la refacerea pămîntului, la creșterea nivelului lui de fertilitate. În fiecare iarnă, cit tîne iarna, pămînturile cooperativei au fost fertilizate, cam un sfert din ele, cu îngrășăminte naturale, pentru fiecare hectar 50—60 de tone. Acesta fiind un plan pe care se reazimă optimismul inginerului Ioan Pop: în patru

ani fertilizăm astfel tot pămîntul C.A.P.-ului și continuăm apoi această operație în ritmul pe care l-am stabilit, a patra parte din suprafață să fie fertilizată în fiecare an. Pe urmă, înțelegem, țărani din Sintandrei or să aibă mai mult chef să stea de vorbă cu oricine i-ar întreba cît griu sau porumb au cules. Dar încă de pe-acum, e adevărat, unci astfel de întrebări ei nu mai au nici un motiv să-i dea răspunsuri în doi peri sau pe ocolite. Să fi fost producția din '84, cînd s-au situat pe locul întîii pe județ, doar noroc orb și întîmplare? Fie, zic ei, dar în '85 au obținut 8 095 kilograme de griu și 10 000 kilograme porumb boabe la hectar, pe pămînturi neirigate și pe vreme de secetă. Tot pe pămînturi neirigate și în condiții de secetă prelungită, în '86 au obținut 8 300 kilograme de porumb boabe la hectar, reușînd să livreze la hectar de stat 1 000 de tone în plus față de plan, iar în vară au cules de pe fiecare hectar 7 724 kilograme de griu. Producții foarte bune, fără îndoială, și mult mai mari decît celea obținute pînă acum cîtiva ani. După cum observăm, cooperativa din Sintandrei se află pe cale de a înfăptui obiectivele noii revoluții agrare tocmai pentru că oamenii au dobîndit, incontestabil, o mare încredere în ei înșiși, în faptul că de munca lor depinde dacă nu totul, atunci aproape totul în obținerea unor recolte mari. Da, seceta i-a necăjit destul, dar nu stau să se lamenteze, ei știu că și-au făcut datoria, în toamna aceasta au lucrat pămîntul grădînărește, cum zic, mecanizatorii Ioan Stoica și Gall Ladislav și Ioan Firnas și Gerlach Iacob și Mihai Stein și Ioan Tarjoc au discuit și-au pregătit terenul în așa fel încît putea să prefiri pămîntul printre degete iar asta înseamnă că recolta anului viitor trebuie să fie și ea, cu siguranță, o recoltă bună, chiar dacă seceta ar fi să mai chinuiească pămîntul. Oricum, griul a răsărit frumos, spun la rîndul lor inginerii Cristian Crăciun și Vasile Sandu, adevărînd încă o dată că viața cooperativei nu mai are chiar nimic de-a face cu întîmplările norocoase. Acestea sînt binevenite. Dar cite apar? Mai degrabă ar fi spus că pentru prima oară în istoria acestei unități agricole, la scurtă vreme după

De la o zare la alta, de dimineața pînă seara, mecanizatorii improspătează pămîntului puterea de a rodi.

Mechanizatorii Ioan Stoica, Gall Ladislau, Ioan Firnaș și Ioan Pop, clătări în viață ca și în muncă.

E bine, când începi un lucru, să-l gindești de două ori, spun inginerul șef Vasile Sandu, brigadierul Iosif Heliman și președintele C.A.P.-ului, inginerul Ioan Pop.

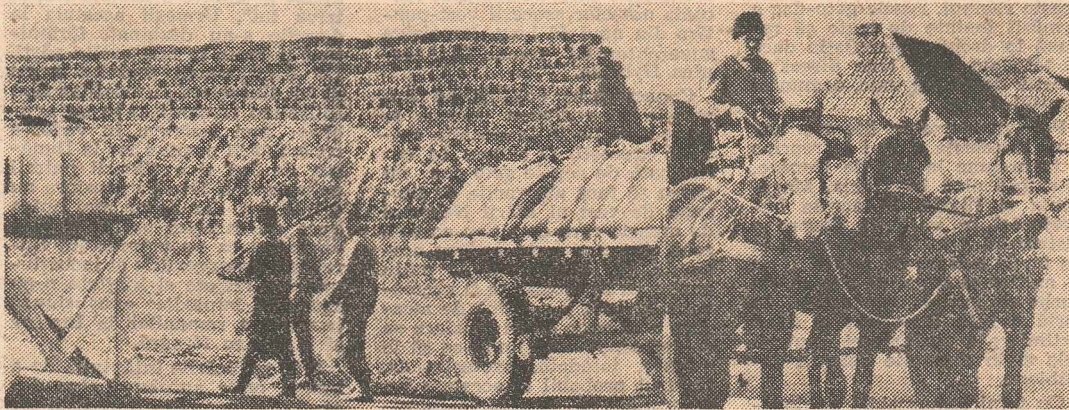
Drumul spre demnitate

algebra inginerului Ioan Pop ca președinte al cooperativei s-a trecut la cartarea agrochimică a celor 1567 hectare. Că pentru prima oară a devenit posibilă, astfel, utilizarea cu maximă eficiență a îngrășămintelor chimice, în funcție de potențialul productiv al fiecărei bucăți de pământ și de necesitatea aprovizionării ei cu anumite elemente nutritive în cantități și sortimente determinate cu precizie pentru atingerea nivelului planificat al recoltelor. Iar cunoașterea pământului și strădania de a-i spori însușirile de fertilitate au dat oamenilor curajul de a-și aminti un lucru elementar: că există un specific al agriculturii din vecinătatea unui mare oraș, că se punea întrebarea cu cât contribuie cei din Sintandrei la aprovizionarea orașului ale cărui blocuri se văd când ei ies la muncă. Dădeau ei legume, bunăoară? Nu dădeau, pentru că n-aveau grădină. Și n-aveau grădină pentru că aveau impresia că nu are cine s-o muncească

poate spune cu siguranță încă de pe acum, de 3000 litri de lapte de la fiecare vacă furajată. Ceea ce este într-un total lăudabil, dacă ținem seama că ambiția altora înoată în smintina unor producții mult mai mici. Însă la Sintandrei acesta e doar un început, pe oameni îi interesează de-acum încoace calitatea efectivului și sint hotărâți ca pe parcursul câtorva ani, căci mai repede nu se poate, să ajungă să aibă vaci cu peste 4000 litri de lapte. În orice caz, prin aceste strădării s-ar putea spune că ei s-au apropiat iarăși la 4 kilometri de Oradea. Ba chiar, înțelegând cerințele orașului, au început să-i calce pragul, și nu cu mîna goală. Așa trebuie, zice inginerul Ioan Pop, cînd ești țărăn și muncești pe pământul de lângă poarta unei cetăți: toată lumea se așteaptă să treci prin poarta aceea cu eșul plin.

Inginerul Ioan Pop este, cum spuneam, un om ambițios, dar s-a văzut prea bine pînă acum că ambiția lui nu are

Abrudan. Așa că dacă tot vorbim despre ambiție, ar trebui înțeles că inginerul Ioan Pop împreună cu oamenii din preajma lui nu sint nicicum dintre aceia care să nu se gîndească mai întîi ce e de făcut pentru că ambițiile lor să treacă dincolo de pragul cuvintelor. La pragul acesta, toată lumea se însiră. Mai greu este cînd începe cursa, efortul. Și depinde de fiecare ce distanță lasă între cuvinte și faptă. Între altele, cei din Sintandrei se străduiesc a ține sub observație, în cursul anului, loturile de cercetare cu 22 soiuri și hibrizi de porumb și 22 de grâu, în 16 variante, pentru a vedea care dintre ele pot să valorifice la maximum potențialul de producție al pământului. Parcă începe să fie lîmpede, nu-i așa?, că recoltele mari nu mai pot să fie explicate doar prin cine știe ce intimplare plină de noroc. Români și maghiari care-și impart frățeste și mun-

Și caii sint de preț la Sintandrei.

ca. Dar cînd s-a pus problema altfel, că legumicultura reprezintă o serioasă sursă de venituri, în '85 au plantat primele 20 de hectare. Anul acesta au dublat suprafața și de pe fiecare hectar au scos, în medie, 80 000 de lei. Tot astfel a trebuit să fie redescoperită și zootehnia. Mai întîi, spune Ioan Pop, au fost dezafectate niște grajduri în care erau aduse vacile bolnave din județ. Primul an de producție, adaugă el, a fost 1985, cînd C.A.P.-ul a reușit să aibă 100 de bovine. Acum are 430, din care 210 sint vaci cu lapte. Producția medie de pe acest an fiind, se

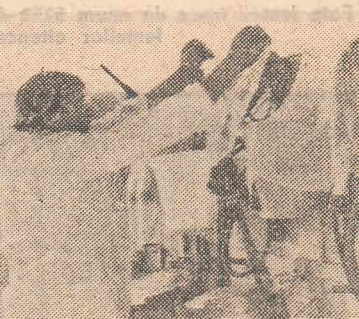
nimic comun cu trufia și în această privință apare semnificativ cum a înțeles el să desprindă o învățătură folositoare din experiența pozitivă a altora. De mai multe ori el a plecat prin județele Timiș, Arad și Olt, ca să vadă cum reușesc unele cooperative de acolo să obțină rezultate atât de bune. Pentru a se interesa asupra unor tehnologii cit mai eficiente a ajuns în cele din urmă și la Stațiunea de cercetări agricole de la Fundulea. În drumurile lui a fost însoțit de șeful secției de mecanizare a C.A.P.-ului, Aurel

ca și piinea, cei din Sintandrei au descoperit că pot să înfrunte, în bună parte, capriciul naturii, dacă mai întîi descoperă în ei înșiși că dovada acestui adevăr nu se produce, de bună seamă, prin simpla lui afirmare. La Sintandrei, mediocritatea s-a clătînat de mult, s-a făcut țîndări, a spulberat-o vîntul. Comuna a ridicat fruntea sus și privește în ochii lumii drept, cu optimismul invincibil al oamenilor inteligenți și vrednici.

D. CONSTANTINESCU

Poți să înfrunți capriciile naturii doar cînd ai avut grijă să-ți faci pământul mai fertil.

Vacile cooperativei sint pe mîini bune. Pe mîinile lui Iacob Gerlach. Fotografii de ELENA GHERA

Mere de lăncu Jianu

Sint oameni cu o anumită profesie care au și o pasiune: filatelia, numismatica, nu știu care sport — mai vechi sau mai nou, practicat în masă ori de mai puțin. Inginerul Mircea Gheorghiu nu face excepție de la constatarea de mai sus, dar îi impune imediat o corecție decisivă: a făcut horticultura la Craiova iar pasiunea lui cea mare sint... merele. Abia mai tîrziu, dacă mai rămîne timp, se poate gîndi la altceva. Deocamdată, hobbyul său, ca să recurg la termenul mai nou, rămîne tot măcul.

Soiurile? Jonathan, Golden, Starking. Numărul total al pomilor — 90 000. E vorba de meri intensivi săditi pe 150 de hectare. Planul prevedea 20 tone la hectar și s-au obținut cu mult mai multe. Odată culese și aranjate în lăzi, merele sint destinate magazinelor din Slatina, București sau alte orașe. Și, de asemenea, sint exportate. O realitate, care, pe la începutul anilor '70, era mai greu imaginabilă cînd se vorbea despre această comună.

Datele de mai sus ascund o muncă pricepută, care, s-a deposedat într-o comună din Olt, ce, pînă relativ recent, era cunoscută mai curînd pentru vilele sale sau mai ales datorită numelui său, preluat de la vestitul haideuc oltean Iancu Jianu. Astăzi însă, pe blazonul acestei mari comune — vecină cu satul Căluș, unde există o ctitorie a marelui voievod Mihai Viteazul și apropiată de Oboga, despre a cărei ceramică nu mai e cazul să vorbim — s-a adăugat, parcă de la sine, însemnul merelor.

Într-o zi de iarnă cu zăpadă bogată, medicul veterinar Zenobie Epușas îmi argumenta că îmbogățirea aceasta — la propriu și la figurat — nu poate fi înțeleasă fără a fi raportată la oameni și munca lor, și întîi de toate la pasiunea și priceperea tînarului inginer, venit aici în 1971, direct din facultatea craioveană. De ce la Iancu

Jianu? „Pentru că muncește la numai cîțiva kilometri de satul natal — Căluș”.

Acum, în septembrie, cînd i-am revăzut livada, am avut senzația irealului — pomi striviți de fructe, semănînd, în încremenirea lor, cu un desen al toamnei în care leit-motivul erau merele. După ce ne-a lăsat să ne delectăm doar cîteva clipe, șeful fermei ne-a spus că pregătește culesul. „În 1985, s-a realizat un beneficiu consistent, iar pentru acest an se contează pe o cifră similară. Acum, realizările precedente sint cifre de plan și, cum spuneam în primăvară, îl vom realiza. Am scăpat de periodicitate prin aplicarea unei tehnologii moderne, efectuînd tăieri de creștere și fructificare, prin aplicarea unor tratamente fito-sanitare la timp și de bună calitate. Numai așa reușim ca, anual, să obținem producții constante. Și chiar să le depășim”. Sinteza e clară, dar cit efort se află dincolo de ea! Și, mai ales, cită pasiune! „Și, dacă e vorba să dovedim cum se schimbă o imagine tradițională, merele sint un argument, a continuat el. Spun aceasta întrucît locuiesc și lucrez într-o comună dintr-un județ care a devenit primul Erou al Noii Revoluții Agrare. În acest cuprinzător și înălțător titlu un rol aparte revine, cred eu, și pomiculturii. Avem, de aceea, toate condițiile să transpunem în practică toate proiectele noastre”.

„Cîndva, pe malul acesta drept al Oltețului, terenul era puțin productiv sau chiar arid. Azi, merii și merele obținute de pe întinsa plantație sint o realitate. O realitate? Exact și simplu spus. Merele de Iancu Jianu sint o emblema cu blazon frumos al muncii aflate la ora împlinirii și al pasiunii de zi cu zi a unui inginer aproape localnic. E mult? E puțin? Mircea Gheorghiu nu este pasionat de întrebări ci de mere.

DUMITRU CONSTANTIN

Muncești pentru binele tuturor, muncești și pentru binele tău.

Măreata operă de unificare a tuturor geto-dacilor înfăptuită de regele Burebista se înscrie ca unul din cele mai de seamă momente din istoria patriei noastre. O asemenea realizare temerară s-a sprijinit nemijlocit pe o unitate etno-lingvistică și culturală, precum și pe o comunitate de teritoriu, formate treptat, de-a lungul multor secole. Odată cu unificarea tuturor geto-dacilor sub un singur sceptru și în limitele teritoriale locuite permanent de ramura nordică a tracilor, se infiripează pentru totdeauna ideea de unitate în conștiința poporului român, fiind una din caracteristicile fundamentale ale politicii și istoriei noastre naționale. Lumea geto-dacă ajunsese încă din a doua jumătate a sec. II și la începutul sec. I î.e.n. să se prezinte ca o societate evoluată și unitară, alături pe planul dezvoltării culturii materiale și spirituale, cât și pe cel al organizării social-politice. În această perioadă, geto-dacii reușiseră să-și creeze o civilizație proprie, distinctă de cea a vecinilor, aceeași pentru întreaga Dacie, și să se organizeze în mari formațiuni politice prestabile de tipul uniunilor de triburi. Erau astfel create condițiile necesare unificării lumii geto-dace, condiții pe care a știut să le folosească din plin marele rege Burebista.

În legătură cu momentul apariției marelui rege pe scena politică din Dacia, se acordă tot mai mult credit informațiilor lui Dion Chrysostomos, transmise de Iordanes, de la care aflăm că, „în timpul domniei la geți a lui Burebista, a venit în Geția, Deceneu, pe vremea când Sylla a pus mina pe putere la Roma”. Cum Sylla devine dictator în anul 82 î.e.n., rezultă că Burebista ajunsese la această dată să se ridice în fruntea geto-dacilor. Acceptând ca reală cronologia lui Iordanes, trebuie admis, în același timp, că la data indicată nu poate fi vorba decât de momentul inițial al ascensiunii lui Burebista, în fruntea uneia din cele mai de seamă uniuni de triburi din Dacia, când încep să se contureze și planurile sale.

După opinia celor mai mulți istorici, Burebista și-a început opera mai întâi ca șef al geților dintre Dunăre și Carpați. În sprijinul acestei concluzii vine în primul rând informația transmisă de Strabon, din care rezultă că Burebista era „bărbat get” și că s-a ridicat în fruntea geților. În al doilea rând sînt de luat în considerație dovezile arheologice, potrivit cărora, întreaga regiune dintre Dunăre și Carpați se înfățișa la acea dată ca cea mai dens populată și cea mai bine dezvoltată din punct de vedere economic și politic. În această zonă a fost identificată una din cele mai importante uniuni de triburi din Dacia, care întrunea toate condițiile unui nucleu prestabil, capabil să atragă în jurul său majoritatea lumii geto-dace.

Opera esențială realizată de Burebista rezidă desigur în unificarea geto-dacilor și în ridicarea Daciei la nivelul celor mai de seamă regate ale lumii antice. „Ajungînd în fruntea neamului său care era istovit de războaie dese — informează Strabon — getul Burebista l-a înălțat atît de mult prin exerciții, abținere de la vin și ascultare față de porunci, încît, în cîtiva ani a făurit un „imperiu” puternic și a supus geților cea mai mare parte a populațiilor vecine”.

Unificarea lumii geto-dace a fost un proces complex și de lungă durată. În prima etapă s-a realizat probabil unitatea principalelor regiuni ale Daciei, adică partea esențială a regatului lui Burebista. Această fază inițială, considerată a fi cea mai însemnată s-a încheiat probabil

către anul 70 î.e.n. După această dată au urmat acțiuni de întărire și de desăvîrșire a procesului în totalitatea sa. Se poate așadar considera că în jurul anului 70 î.e.n., Burebista reușise să devină regele tuturor geto-dacilor din regiunile extra și intracarpatiche. În etapa imediat următoare, Burebista, ajutat de Deceneu, a consolidat unitatea politică și economică a Daciei, în cadrul primelor ei granițe. Planurile sale de viitor, care prevedeau o înglobare a întregului neam al geto-dacilor într-un stat unic, impuneau adoptarea unor măsuri organizatorice prealabile și o bună pregătire militară.

Perioada aceasta de consolidare pare să fi durat destul de mult, deoarece, abia după un deceniu, Burebista a trecut la cea de a doua fază principală a operei sale, — desăvîrșirea unității geto-dace și întregire a Daciei. În intervalul de timp respectiv, situația internă căpătase un conținut și forme noi de dezvoltare economică și organizare politică. Același Strabon consemnează că „numărul geto-dacilor crescuse neînchipuit de mult, într-atît încît puteau să trimită la luptă pînă la două sute de mii de oameni”. În fruntea unei armate puternice și bine instruite, regele geto-dac a întreprins, în jurul anului 60 î.e.n., campania sa celtică. Tot Strabon ne informează, referitor la acest eveniment, că dacii lui Burebista au reușit „să nimicească pe de-a întregul pe celtii-boii aflați sub conducerea lui Critasiros și pe taurisci”. În urma acestei victorii prestigioase, geto-dacii își deschisera drum spre centrul Europei ajungînd pînă în vecinătatea

EROISMUL, NEPIERITOARE MOȘTENIRE STRĂBUNĂ

Burebista, regele tuturor geto-dacilor

neamurilor germanice, în rîndurile cărora acțiunea lui Burebista provocase o mare îngrijorare. Totodată, ei reușiseră să-și asigure liniștea la granița de vest a Daciei și să-și extindă puterea pînă la Dunărea de mijloc. Cursul acestor evenimente l-au determinat pe cunoscutul istoric francez modern Camille Jullian, să aprecieze, în opera sa, *Histoire de la Gaule*, că Europa de mijloc ajunsese, pe la anii 70 î.e.n., să fie împărțită între cei doi mari conducători de popoare, aventurierul lipsit de scrupulele regele Ariovist al suebilor, care teroriza vestul germano-celtic, și reformatorul inspirat, organizatorul inteligent Burebista, regele geto-dacilor, care domina întreg răsăritul celto-illyro-tracic. O clipă s-a părut că cei doi comandanți se vor ciocni în părțile Bavariei de azi. Dar Ariovist se îndreaptă spre Apus, iar Burebista rămase singurul stăpîn al centrului și estului continentului european.

Campania celtică a lui Burebista pare să nu fi avut neapărat scopuri de cucerire și de jaf. Motivul principal l-a constituit pericolul pe care-l reprezentau la data aceea deplasările celților (boii) spre teritoriul dacic. În această vreme, boii ajunseseră să domine întreaga zonă a Dunării de mijloc și să se extindă spre est pînă în Cimpia Tisei, ocupînd și unele teritorii locuite de daci. Aceste date sînt consemnate în Geografia lui Strabon care spune că dacii revendicau drepturi asupra regiunilor ocupate de celți, deoarece acestea fuseseră anterior în posesia lor. Știrea ca atare este confirmată de descoperirile arheologice. Atît cercetările mai vechi, cit și cele efectuate în

ultima vreme, au dus la identificarea a numeroase urme de locuire dacică în Slovacia și în părțile de nord-est ale R.P. Ungară și R.S.F. Iugoslavia. Așezări importante se semnalează în preajma Bratislavei, pe dealul Taban de la Budapesta și la Jidovar în R.S.F. Iugoslavia. Prezența geto-dacilor în zona Tisei și a Dunării de mijloc oferă explicația principalului motiv al campaniei celtice a lui Burebista. Prin înfringerea și înlăturarea celților (boii) din aceste regiuni, regele geto-dac a urmărit înainte de toate să repună în drepturi populația dacică și totodată s-o lege direct și efectiv de trupul unic, comun al regatului său.

Potrivit surselor literare antice, Burebista a mai întreprins o incursiune la sud de Dunăre, ajungînd pînă în Tracia, Macedonia și Illyria. În aceste împrejurări se vorbește despre o distrugere a celților scordisci și de unele acțiuni de pradă. N-ar fi exclus ca în acest caz să fie vorba de o demonstrație de forță a lui Burebista și de o extindere a influenței puterii sale și în regiunile balcano-danubiene.

Cu totul remarcabilă se dovedește activitatea politică și militară pontică a lui Burebista. În cadrul general al înfăptuirilor și calculelor sale politice, zonele vest-pontice i s-a rezervat un loc aparte. Probabil că chestiunea pontică era socotită unul din cele mai dificile puncte ale planului său, dacă ținem seama de interesele arătate orașelor vest-pontice de Mitridate al VI-lea Eupator, regele Pontului; și de romani. Așa ne-am putea explica și din ce cauză Burebista a lăsat rezolvarea acestei probleme tocmai către sfîrșitul

planului său politic, adică după ce-și asigurase unitatea internă și liniștea la celelalte granițe ale Daciei.

Nu știm cînd și nici în ce împrejurări au fost unificați geții dintre Dunăre și Marea Neagră. Este posibil ca aceștia, excluzînd zona litoralului, să fi intrat încă de timpuriu în granițele regatului lui Burebista. V. Păvan se întreabă, poate nu fără dreptate, dacă nu cumva regele geto-dac se afla în fruntea geților care au sprijinit răscopala orașelor grecești vest-pontice din anul 61 î.e.n. împotriva guvernatorului roman C. Antonius Hybrida.

Concentrarea politicii lui Burebista în regiunea pontică se leagă nemijlocit de situația orașelor grecești. O putere ca cea realizată de regele geto-dac nu putea să facă abstracție de litoralul de vest al Mării Negre și de orașele care dominau această zonă din punct de vedere economic. Nu este ciuși de puțin exclus ca Burebista să fi promovat mai întîi o politică de atragere a acestor orașe în sfera sa de influență, angajîndu-se să le asigure, totodată, protecția sa. Refuzul probabil al acestora l-a determinat să recurgă la folosirea forței. Primul obiectiv l-a constituit orașul nord-pontic Olbia, care este nevoit să cedeze în anul 55 î.e.n. Cîtiva ani mai tîrziu, aceeași soartă a avut-o și Histria, precum și celelalte cetăți vest-pontice pînă la Apollonia. De un regim preferențial trebuie să se fi bucurat orașul Dionysopolis, datorită diligențelor lui Acornion, sol și prieten al lui Burebista. Deși nu dispunem de dovezi privind soarta tuturor coloniilor vest-pontice în timpul acestor evenimente, apare posibilă ipoteza că cetățile de la Tomis, Callatis, și Tyras să fi făcut act de supune-

re, încredințîndu-și soarta în miinile regelui geto-dac

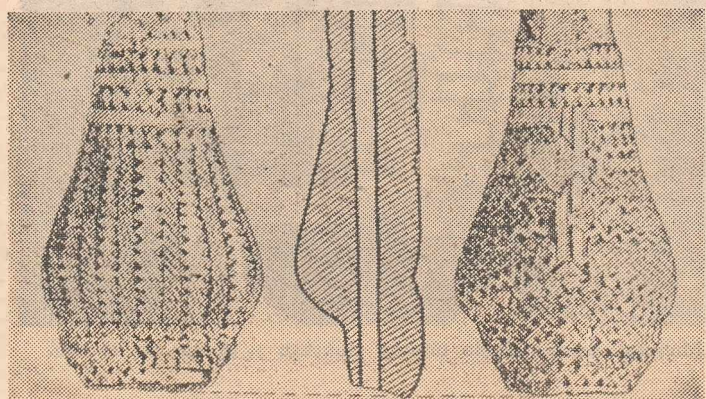
Odată cu cucerirea orașelor grecești și a întregului litoral de vest al Mării Negre, Burebista devine într-adevăr, așa cum îl numește decretul dionysopolitan în cinstea lui Acornion, „cel dintîi și cel mai mare dintre regii care au domnit peste Tracia, stăpîn al ținuturilor din stînga și din dreapta Dunării”. Stăpîn pe o Dacie mare și puternică și pe întreaga situație politică balcano-dunăreană și pontică, el își îngăduie să se amestece în treburile interne ale Romei republicane. Prin Acornion din Dionysopolis el intră în legătură cu Pompei, oferindu-i acestuia sprijin militar împotriva lui Caesar. Ieșit învingător din această luptă pentru putere, în urma victoriei reputeate la Pharsalos asupra lui Pompei, Caesar va plănui o mare expediție împotriva lui Burebista. Asasinarea dictatorului roman în anul 44 î.e.n., a zădărnicit declanșarea proiectatei campanii geto-dacice.

Societatea geto-dacă din vremea lui Burebista atinge cel mai înalt stadiu de dezvoltare nu numai pe plan politic, ci și pe tărîm economic și cultural. În această perioadă crește în mod simțitor numărul așezărilor de tip dăvă, se pun bazele unor din marile cetăți prevăzute cu ziduri de piatră și se ridică primele sanctuare cu coloane de piatră. În același timp, se înregistrează progrese sensibile în prelucrarea metalelor, în special în arta argintului, reprezentată prin numeroase obiecte de podobă, vase lucrate și ornamentate în stil local tradițional. Schimburile cu lumea elenistică se intensifică. Drept consecință, pe piața din Dacia își fac apariția numeroase monede grecești din Macedonia Prima, Thasos, din orașele de la Marea Adriatică, Apollonia și Dyrrhachium, precum și denari romani republicani. Tot acum se renunță la vechiul tip de monetării și se adoptă ca monedă unică pentru întreaga Dacie, denarul roman republican, care va fi preluat de daci, fără nici-o modificare. Adoptarea unei monede unice era în consens cu transformările ce avuseseră loc pe plan social-politic și economic. O unitate politică de genul statului realizată de Burebista avea nevoie de o monedă unică, monedă care ajunsese să se impună la data aceea în întreaga lume antică.

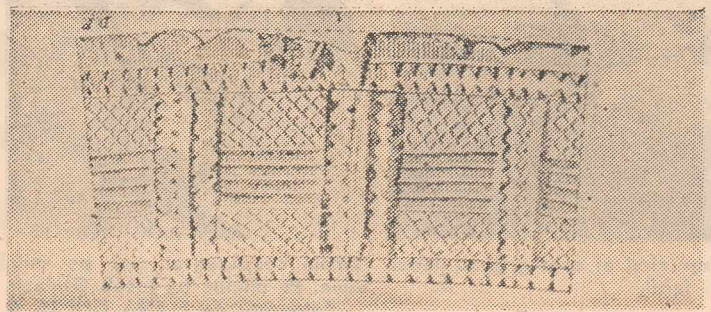
Burebista dispăre de pe scena politică a Daciei și a Europei odată cu Caesar, în anul 44 î.e.n. sau nu mult după această dată. „El a pierit — ne spune Strabon — din pricina unei răcoale, mai înainte ca romanii să apuce a trimite o armată împotriva lui”. Urmașii acestuia la domnie s-au dezbinat, fărîmițînd puterea în mai multe părți. De destrămarea marelui regat al lui Burebista au profitat fără întîrziere romanii, care au acționat mai insistent în vederea consolidării poziției lor la Dunărea de Jos și a slăbirii puterii geto-dacilor. Reacția acestora nu a întîrziat, dar ea nu mai putea avea un caracter unitar și bine organizat ca pe vremea lui Burebista. Intervențiile și incursiunile lor rătăcite și limitate n-au reușit să împiedice expansiunea treptată a romanilor la Dunăre și la Marea Neagră.

Prin realizările înfăptuite de-a lungul celor aproape patru decenii de domnie, Burebista se înscrie în rîndul celor mai de seamă personalități ale istoriei României. În vremea sa, Dacia devine cea mai însemnată putere din sud-estul Europei, ridicîndu-se sub multe aspecte la nivelul celorlalte regate și state ale lumii antice. El este realizatorul primei unități a tuturor geto-dacilor și deschizător de drumuri noi. Calitățile sale de mare om politic, de organizator și de strălucit comandant, l-au impus deopotrivă, atît în fața contemporanilor săi, cit și istoricilor zilelor noastre.

Dr. CONSTANTIN PEDA ■

Fotoa femeii trace de acum 5250 de ani este asemănătoare cu fotoa femeilor oltence de la munte

Artistul — o conștiință a vremii sale

„Autoportret“

„Maternitate“

„Portret“

Încercările de a defini pictura lui Corneliu Baba au reținut, cu o anumită timiditate totuși, patetismul ei. Pricina trebuie aflată în instituționalizarea timpurie a ideii lui Tudor Vianu: Corneliu Baba — pictor al omului, numai că umanitatea înfățișată în pinzele sale e una rănită, cu o existență muncită, cu griji de toate naturile, predominând cele spirituale. Omul zugrăvit de Corneliu Baba este marcat de toate marile spaime ale filosoficului și își asumă parcă întreaga suferință a secolului. În vasta creație a lui Corneliu Baba nu putem numi o singură lucrare însemnată net de fericirea de a trăi. Poate doar la unele portrete de femei tinere, înaintea frumuseții cărora artistul încearcă un fel de reverie respectuoasă, putem vorbi de caracterul imnic al paletii maestrului. Dealtfel, în aceste portrete apar și alte culori decât cele obișnuite, proprii unui univers alegoric, cu umbre și lumini acuzate.

Se cunoșc de mina meșterului numeroase autoportrete. Ele caracterizează atât de bine preocuparea dintotdeauna a artistului-pictor ce-și caută sinele, încât, vorbind despre condiția autoportretului în creația românească, la Corneliu Baba gândim întâi. Nevoia de a cunoaște înăuntrul omenesc e cheia acestui realism, care a fost mereu mai aproape de fantastic decât de verism.

Cu trecerea anilor, creația lui Corneliu Baba e din ce în ce mai greu de cuprins într-o formulă. „Realismul“ perioadei incununate de „Odiha pe cîm“ e altul decât acela al lucrărilor din ultimele două decenii. Privirea, care scruta în afară, s-a întors spre adîncul conștiinței. Corneliu Baba e unul din puținii artiști români de azi care, cu o remarcabilă consecvență tematică, a procedat la o primenire severă a mijloacelor astfel că tema însăși a căntat noi înțelesuri, uneori radical altele decât înțelesurile tradiționale.

Corneliu Baba a pictat și pictează încă „Maternități“, dar femeile purtînd prunc în pîntece au acum ceva din înfățișarea destinului, rostul lor e monumental și mitic, ele aproape că nu mai au chip. „Pictura, spune meșterul, e artă de bătrînet“. Asta vrea să zică de imperiul unor preocupări deosebite, ținînd la temelnic și la important.

Studentii meșterului au construit în juru-i legendă. E bine că artiștii noștri cei mari ajung să fie contemporani cu legenda lor. Se spune că, la venirea sa în Capitală, solicitat fiind de o mulțime de îndatoriri profesionale — dar genul acela de îndatoriri care nu-s chiar atât de presante, pe cit se spune — maestrul ar fi fost foarte consumat de ideea că sînt oameni care vor să-i fure tot ce are mai de preț artistul: timpul. Și astăzi, pictorul Corneliu Baba e pilduitor în felul în care-și chibzuieste timpul. Împlineste, iată, optzeci de ani și vine zilnic la atelier. Cei care știu Alcea Pangrați din preajma clădirilor Televiziunii îi cunosc și programul: sosește în zori, ca să plece din

Corneliu Baba e un om retras, nu un om ascuns. Cînd îi se adresează, o face cu toată sinceritatea, preocupat să nu cheltuiască nici timpul, nici efortul minții cu banalități. Despre el însuși vorbește puțin. Observi curînd că, de fapt, referă numai la oamenii pe care i-a cunoscut și i-a iubit: Tonitza, Pallady, Petrașcu... Amintirile, miezoase și tandre, sînt toate din cîmpul eticii profesionale. Ingratitudinea unor foști discipoli mai mult îl uimește decât îl mîhneste. Fiîndcă meșterul face din toate o chestiune de morală.

Despre pictura sa vorbește și mai puțin. Cauza e mai degrabă subînțeleasă: dacă nu spune pinza ceea ce are de spus, ce poate să zică despre ea pictorul? Mai există o cauză: meșterul e convins că, în pictură, nimeni nu învață pe nimeni. Nu-l poți învăța pe un student cum să pună roșul lîngă verde. Dacă vezi că are chemare și că-i place munca, singura problemă e să-l faci să pătrundă etica meșterului, să fie adică foarte cinstit cu sine, să dea numai ce poate, să nu trăiască pe seama minții și priceperilor altora.

În aceste capete de discuții remarcăm un fapt puțin cam ciudat: Corneliu Baba, care — o știm din scrisu-i — are un verb plin de proprietate și de vitalitate, e deosebit de rezervat cînd vine cazul să rostască fraze cu sens general. De fapt, dacă am reușit să-i intuim felul picturii, această sfîciciune la cuvînt nu ne mai apare drept ciudată. Artiștii cu adevărat mari sînt îndeobște rezervați cînd e să ajungă la sfaturi ori la îndemnuri de viață și de creație. Ei știu că esențialul cere cuvinte simple și puține.

Ca profesor de arte frumoase, Corneliu Baba a avut un număr de studenți. Opera și viața „meșterului“ — cum i-au spus generațiile de învățăceli — au fost însă lecții deschise pentru un număr mult mai mare de oameni, pentru toți acela care obișnuiesc să ia în grav chestiunile de etică artistică. În mintea unui număr semnificativ de mare de oameni, Corneliu Baba rămîne PICTORUL.

Pentru tot ce este și ce înseamnă viața și arta meșterului Corneliu Baba îi mulțumim din inimă și-i zicem „La mulți ani!“.

TUDOR OCTAVIAN ■

Lecția de artă

atelier tîrziu, cu mersul acela preocupat și încă falnic, de om însemnat nu atât de vîrstă cit de gînduri, de o grabă stăpînită, dar îngrijată. Numai cine a simțit cum îl cheamă lucrul început poate să bănuiască strigarea lucrurilor neincepute.

Pictorul Baba urcă în atelier și înainte de a murde la muncă se spală pe mîini. Tonitza l-a învățat că pictorul, înainte de a lua pensula, trebuie să se spele pe mîini: ca să se lepede de toate și să fie numai al artei. „Tonitza, spune pictorul Baba, era cinstit cu pictura. Cînd și-a dat seama că se repetă, s-a oprit. Mulți nu l-au înțeles. Mulți nu înțeleg că asta e lupta cea mai importantă a unui artist, să nu se repete, să nu se oprească într-un loc“.

Am fost adeseori tentat să forțez puțin momentul și să procedez, în atelierul maestrului, ca un gazetar. Recunosc, am trăit de fiecare dată sentimentul că săvîrșesc ceva necuviincios, că vreau să fur de la cineva care, de fapt, îți dăruie totul.

Un poem pentru patrie

Și singur nu-s!

Privesc spațiul în care ai incolțit,
preaplin de iubire,
aproape o inimă;
privesc atît cît privirile mele mai pot să încapă.
E departe în jur și e înaltă tăcere!
Și-mi dau seama cît de singur aș fi,
de n-ai fi tu.

Privesc fluviul la care, în zori,
vine să se adape păunița.
El e unica, neprețuita mea amintire.
Focul melancoliei mă ump'e cînd,
ca ogarul uitării a'leargă la vale.
Și-mi dau seama cît de singur aș fi,
de n-ai fi tu.

Privesc stelele, nave ale visului orbitor;
nu știu de sînt aieve,
ori sînt o-nchipuire mișcătoare.

În iarna lor doar gîndul alb străbate —
monadele să scuture de somn...
Și-mi dau seama cît de singur aș fi,
de n-ai fi tu.

Astfel,
știînd că am un LOC în Univers,
aduc torța miinii drepte în fața inimii,
să-mi fie trupul arbore-n lumină,
și zic:
Sînt al Tău, Patrie I,

Așa cum pragul casei e-al răbdării,
cum pruncul meu e-al singelui din mine!
Si iată!
Bogat sînt,

puternic sînt
și singur nu-s!

N. GRIGORE MARAȘANU ■

ION IVAN RONCEA:

„Rațiunea adevărată
a muzicii este
comunicarea cu ceilalți“

Pagina 15

Vitrina cărților

Ciudat romanul „Una și aceeași iubire” de Diana Turconi, apărut la „Cartea Românească”. Ar părea un roman de dragoste și e, cumva, dar mai mult nu e. E o carte de debut dar nu etalează ambițiile megalitice ale celor ce se produc în lumea românească: un deosebit simț al măsurii face din autoare un constructor abil. Firul narațiunii e fragil și totuși memorabil în puținătatea articulațiilor sale. Personajele aproape că nu sînt descrise (ori, cînd e cazul, se procedează scurt: 182, ochi verzi-căprui etc.) ele sînt „aruncate” în arenă ca pentru a se descurca singure. Și se „descurcă”, capătă conture. Nici măcar nu vorbesc. Îndeobște tac și vorbește purtătorul lor de cuvînt stabilind, credibilă, convenția unui dialog subteran de mare dramatism.

Autoarea a construit un context, un spațiu (cîteva interioare, cioburi de peisaj) cu ostentație fantaste, transparente, gracile. Te-ai aștepta ca debutanta să nu rateze prilejul de a proiecta în cuprinsul lor viziunile febrile. Și totuși (tarăsi, acest necesar totuși), „avantajul” nu e exploatat. O rară discreție învaluite totul. Cine a cumpărat „Una și aceeași iubire” doar cu credința, altfel lipsită de vinovăție, că va fi martorul unor scene de amor s-a înșelat copios. Diana Turconi n-a intrat în capcana sentimentalismului. S-a străduit să-si obiectiveze cît mai apăsător, viziunile. Spre a marca o oarecare detașare de ele, si-a făcut unele personaje antipatice. Și... a reușit. Era comod să faci din plina de enigme Magda ce-si

„Una și aceeași iubire”

flutură părul și el himeric printre frunzele a două sute de pagini de carte, o Irină sau Danie (vezi romanele lui Holban) sau, după Camil Petrescu, o mică Doamnă... M. Diana Turconi a visat la o femeie-idee!

Era lesnicios ca eroul cărții (evident, fără nume!) deși atît de avar descris, atît de imobil, de sters, să treacă neobservat. El nu atrage stăruitor luarea aminte nici cînd proza se derulează la persoana întâia (a lui) dar există, cum de asemenea există fratele lui, mort și reamintit obsesiv de obiectele pe care le-a atins, de „istoria” vieții lui orgolioase și pline de întimplări.

Mai viu, în accepția de totdeauna a prozei sînt aparițiile accidentale pe care Diana Turconi le aduce în scenă vădînd surprinzătoare calități de portretist, savoare, lirism și, cine ar fi crezut?, humor.

Dar ceea ce e una și aceeași obsesie pentru paginile sale e gîndul că și în acest veac, nu doar în cele ale romanelor „classice”, oamenii pot trăi mari simptome sufletești, obsesii devastatoare, neurastenii, că inexplicabile pierderi de energie pot duce la imobilitate, la o scleroză a entuziasmelor, la anularea datelor personalității. O neprecizată tară psihologică face din eroul narator un bolnav cu aparențele nevindecării după cum

„bolnavii” sînt și alți participanți la o dramă veșnic sugerată, niciodată întimplată. Ei sînt, cei mai mulți, intelectuali și adaugă fragilităților lor de suflet și obsesii ale fricii planetare: vizite în țări occidentale îi conving de ruptura produsă între explozia tehnicistă și ritmul „de creștere” al speranței omenesti în viitor. Mecanica subtilă a zilelor s-ar automatiza și ea, războiul ar mai putea izbucni... Amintirile-insert, chiar inabil încastate în „povestea” cărții au totuși educația mișcare a moralei cu care se încheie fabulele.

Și în fabula stenică, niciodată „voioasă”, a Dianei Turconi învinge viața, redescoperirea valorilor existențiale prin posibilitatea de a trudi și de a mai spera. Eroul ei găsește în muncă o terapeutică sigură. Chiar dragostea mai pare astfel posibilă după ce frumuseți ignorate ale vieții obișnuite i se relevă, așa cum vor fi fost în curata-i copilărie.

Și în ciuda haloului turghenievist în care se petrec cîteva secvențe din final (cimitirul de țară etc.) bizara, fluida Magda, cu apariții și cu dispariții deconcertante capătă desenul insoțit al unui personaj efectiv de neuitat.

Dincolo de unele imprecizii, de stingăci inerente, romanul Dianei Turconi recomandă o scriitoare adevărată ce ar trebui să înceapă condeiul, crede cel ce scrie rîndurile de față, în proza fantastică de tip Mircea Eliade...

GHEORGHE TOMOZEI

Zbor planat

● Intre autocitare („E îndeobște cunoscută poziția critică a autorului prezentelor rînduri față de...”) și semnele unei anume precauții („Critical nu e dealfel obligat să ofere profetii, iar dacă totuși se încumetă a le face, se sprijină exclusiv pe sentimentul pozitiv al valorii constituite”), noul volum de texte critice al lui Gheorghe Grigurcu — **Existența poeziei**, Editura „Cartea Românească”, 1986 — etalează 78 de profiluri lirice, de la Geo Bogza pînă la speranțele ultimului val de poeți (aceștia din urmă comentați și „în bloc”, în cîteva texte preocupate de direcțiile poeziei tinere a deceniului în curs). Recunoaștem și aici plăcuta ambiție a formulei sintetice (Gellu Naum: „sibarit al absurdului cultivat cu o vivacitate, la noi, fără pereche”; Nina Cassian: „ironia sa feerică, voluptoasă precum un lampon legănat în vînt”; Marin Sorescu: „danubianul logoreic și zeflemitor”, amator de „trăznitoare oralități” etc.). **Existența poeziei** survolează în zbor planat, demonstrativ, agitația creației poetice contemporane, cu o reală plăcere a spectacolului contemplat, ca și a celui oferit, scrutînd solul cu ochi necruțător, amenințînd din cînd în cînd cu neașteptate coboriri în picaj, pentru a reveni, aproape de fiecare dată, cu olimpiadă seninătate nu o dată construită la atitudine favorită: cea a privirii „de sus”. **Existența poeziei** este o imagine panoramică a citorva decenii substanțiale de poezie românească, o imagine foarte personală, demnă de toată atenția.

După douăzeci de ani

● La Editura „Eminescu” a apărut cel de-al doilea volum de **Confruntări literare** semnat de George Ivascu, la două decenii de la tipărirea primului. Un **Argument** sobru, exact, modest avertizează cititorul de intențiile autorului și de eventualele semnificații ale textelor din sumar pentru bibliografia istoricului și criticului literar — George Ivascu. Publicistica a-coperind cincizeci de ani de presă românească, studii și comunicări din domeniul istoriei literaturii (multe dintre ele abordînd creația marilor clasici din unghiuri mai puțin comune), considerații interesînd istoria presei românești, precum și două interviuri a cătăuiesc un volum dens, cu o generoasă ofertă către diverse categorii de cititori. Semnalăm cu precădere secțiunea **Călinesciană**, prin care autorul restituie istoriei literare — în strictă relație cu personalitatea lui G. Călinescu — jurnalul și argumentele documentare ale unei perioade atît de controversate: anii '60.

● În colecția „Sinteze” a Editurii Eminescu, Silvian Iosifescu publică volumul **Descoperirea cunoscutului**. Itinerarul său eseistic — Negruzzi, Stendhal, Merimée, Cehov, Proust, umorul negru al lui Saki (Hector Hugh Munro), poezia unui poet uitat — D. Iacobescu, George Steiner, Calistrat Hogas, amintiri despre „studentul Hristea” (Nichita Stănescu) — trădează nu atît ambiția reconșiderării, cît plăcerea nedismulată a relecturii, întemeiată pe ideea autografului, de pe coperta a patra: „Orice scriere care rezistă timpului este și cunoscută

și necunoscută. Trătește într-un prezent perpetuu și spune ceva nou fiecărei generații. Astfel se poate vorbi despre «descoperirea cunoscutului».”

Meridiane

● Un nou roman de Mario Vargas Llosa, de astă dată în traducerea lui Mihai Cantunari: **Războiul sfîrșitului lumii** (Editura „Cartea Românească”, 1986). O lectură pasionantă, care consolidează „cariera” în limba română a excelentului prozator argentinian. ● Doris Lessing — **O coborire în infern** — este cea mai recentă apariție în colecția „Globus” a Editurii Univers. Romanul — dintre cele mai apreciate ale autoarei — relatează aventura unei memorii în derivă prin spațiile subconștientului.

Pagini alese

● Volumele cu numărul 1 253, 1 254 și 1 255 din colecția „Biblioteca pentru toți” a Editurii Minerva cuprind o **Antologie de filosofie românească**, destinată publicului larg și alcătuită de Mircea Măciu. Textele alese ilustrează gîndirea filosofică românească de la Dimitrie Cantemir și Samuil Micu Clain pînă la Anton Dumitru și Ștefan Lupășcu. Antologia își propune să urmărească principalele direcții ale acestui domeniu (cu mijloacele, firește, ale unei ediții de masă), beneficiînd și de un amplu studiu introductiv, ca și de succinte și totuși cuprinzătoare prezentări ale marilor personalități din galeria filosofiei românești (purtînd de asemenea semnătura lui Mircea Măciu).

TANIA RADU

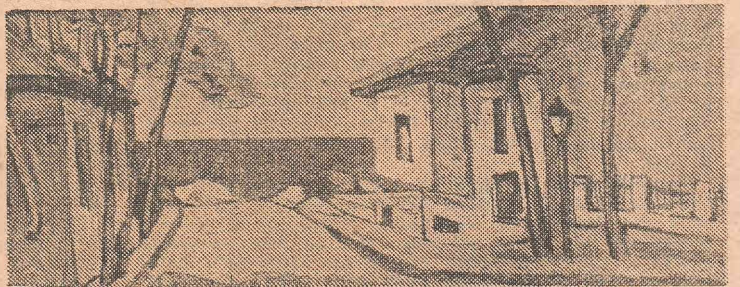
Paremiologie comparată

Nimic mai obișnuit, aparent mai cunoscut, și mai la îndemina oricui, decît proverbele, aceste „maxime ale poporului”, cum inspirat le definea într-unul din articolele sale (**Studiul proverbului**) Lucian Blaga. Nu numai creația folclorică dar și o mare parte a literaturii române culte abundă în proverbe și expresii aforistice de extracție populară. De la cronicari și Dimitrie Cantemir, trecînd prin Iordache Goleșcu, Anton Pann, Negruzzi sau Alecsandri, culminînd cu Eminescu și Creangă, pînă la Sadoveanu, Argezi și Blaga, proverbul românesc a străbătut o cale regală a literaturii și a fost în acest fel permanent prezent în conștiința cititorului. Adăugînd și relativa lui frecvență în limbajul comun sau familiar s-a creat impresia că fiecare știe ceva, dacă nu chiar totul în materie. Ipoteza unei cercetări sau studii paremiologice trezește de la început suspiciunea și rezerva unui subiect dinainte epuizat. Și totuși lucrurile nu stau nici pe departe așa. Dacă în ceea ce privește culegerile de proverbe românești, realizările sînt nu o dată excepționale, colecția lui G.A. Zanne, **Proverbele românilor***, vol. I—X, (1895—1912) fiind cea mai mare din lume de acest tip, lucrările de strictă specialitate nu sînt prea numeroase și rareori, de cea mai înaltă competență. Cu greu se pot excepta, din bibliografia domeniului — mă refer la studii de anvergură cu caracter științific — 2—3 titluri de referință: (Dem. Teodorescu, **Cercetări asupra proverbelor române** (cum trebuiesc culese și publicate), 1877; Cezar Tabarcea, **Poetica Proverbului**, 1932; Constantin Negreanu, **Structura proverbelor românești**, 1933. Ceea ce se resimte însă acut era absența unui demers comparatist, fie pe o arie culturală mai restrînsă, fie în context larg universal, ca și un număr de culegeri care să ofere echivalențele proverbelor autohtone în limbi de mare circulație. Bineînțeles, nu prin traducerea lor ci prin găsirea în limbile romanice a unor proverbe analoge. Un **Dictionar de proverbe englez-român** (1974) și un **Dictionar de proverbe român-englez** (1978), alcătuite de Virgil Lefter, au rămas izolate, fără ecoul meritat, poate și în lipsa unor studii introductive pe măsură. Raritatea unor colecții bi sau plurilingve, făcute de specialiștii români, și a unor solide cercetări comparatiste au determinat ca paremiologia românească atît de bogată și variată să fie nu numai foarte nesemnificativ reprezentată numeric, dar și eronat înfățișată, în culegeri, antologii, dicționare, lexicoane și enciclopedii universale pe această temă. Cele mai frecvente inadvertențe se înregistrează în cazul originii și sursei proverbelor românești atribuite mai totdeauna dintr-o falsă optică unor influențe și

„importuri” străine. Pe acest teren apare masivul volum al lui Gabriel Gheorghe, **Proverbele românești și proverbele lumii române**, ce relevă printr-o abordare comparativă complexitatea, varietatea și arhaicitatea paremiologiei noastre populare. Teza autorului susținută într-un amplu și erudit studiu introductiv este că arii culturale diferite, mai ales acelea situate la mari distanțe, nu-și „împrumută” neapărat proverbele, ci o mare parte din ele sînt creații proprii. Similitudinile se explică prin coincidența unor condiții fizice și socio-politice, și chiar prin înseși structurile mentalelului uman. Este o explicație mult mai firească și exactă, decît să presupunem că nu știu ce proverb indian sau arab a migrat pînă în Balcani unde a fost adoptat și localizat. Este plauzibilă și ipoteza unor centre arhaice de iradiere, ce la un moment dat au transmis mai noilor popoare și sfere culturale, experiența lor aforistică, numai că cercetări recente, etnografice, antropologice și socio-lingvistice au dovedit că spațiul carpato-pontic-dunărean ar putea fi, foarte probabil, teritoriul originar al populațiilor indoeuropene. Or și în această situație, sau mai ales în această situație, paremiologia românească își relevă originalitatea și vechimea imemorială. De altfel paralelele făcute — cercetarea nu este totuși exhaustivă — cu limbile (franceză, italiană, portugheză, spaniolă, catalană, retoromană, sardă) și dialectele (corsican, lombard, milanese, aromân, istro-român, sicilian, triestin, venetian și valencian) romanice, dar și în cadrul mai larg, așa cum am spus, indo-european, arată că unele proverbe românești, cu caracter arhaic, ca spre exemplu, „după moarte (și) cal de ginere”, nu se găsesc în nici o altă limbă avută în vedere, iar altele se regăsesc numai în greaca veche sau latină, sau o singură limbă romanică. Dar lucrarea, de o deosebită importanță, a lui Gabriel Gheorghe, nu interesează doar specialiștii, ci și un public avizat mai larg, punîndu-l în contact nu numai cu o parte din tezaurul de înțelepciune al gîndirii aforistice populare românești, dar și cu experiența paremiologică a limbilor romanice inrudite, relevînd similitudinile și diferențierile, frumusețile de conținut și expresie. Dacă expresia nu ar fi atît de uzată, așa spune că **Proverbele românești și proverbele lumii romanice** constituie o carte de excepție, ce se cere însă continuată și pe alte arii lingvistice și culturale, ea fiind un început cu valoare de model.

PAUL DUGNEANU

* Gabriel Gheorghe, **Proverbele românești și proverbele lumii romanice**, Editura Albatros, 1986.

Spiru Vergulescu: Case

CAP LIMPEDE

● Satiră și umor. 61 de formații artistice (brigăzi, grupuri de satiră și umor) din 16 județe și din municipiul București s-au întrecut, în cel mai spiritual mod, la Concursul interjudețean de satiră și umor, desfășurat la Rimnicu Vilcea în zilele de 1 și 2 noiembrie a.c. Despre spiritul care a animat întrecerea, cel mai bine vorbește foaia volantă **Tîntarul**, editată de Casa de cultură din localitate, din paginile căreia reproducem o epigramă de Nicolae Ursei, în semn de autocritică ironică: „Unuia care-mi reproșează că epigrama mea nu este usturătoare:

Acul epigramei mele / Știu că este foarte fin; / Nu mă mir deci c-a ta piele / L-a simțit așa puțin”. (Pascu Balaci).

● Arte. O consecvență în sprijinirea tinerilor plasticieni dovedește revista **Vatra** din Tirgu Mures, ale cărei galerii găzduiesc, în clipa de față, expoziția personală de pictură a Adinei Mocanu și de sculptură a lui Mircea Mocanu. Recomandați călduros de criticii de artă Radu Ceonța și Mircea Oliv, cu ocazia vernisajului, cei doi plasticieni au prilejuit un dialog din cele mai profitabile între literatură și

artă. Tablourile Adinei Mocanu, cuprinzînd trei cicluri (**Portrete**, **Peisaje**, **Bestii**), excelează în registru coloristic puternic, în naivități și clovnerii studiate, într-o admirabilă combinație de candoare și maliție. Plastica mică a lui Mircea Mocanu e, în schimb, o regie a jocului de volume, o încercare de relevare a semnului artistic prin calitățile plastice ale lemnului. Galerile „Vatra” trăiesc prin astfel de expoziții un eveniment cultural care și-a creat deja o tradiție.

● Concurs. Printre câștigătorii concursului Cin-

tare pentru omenii de azi, desfășurat la Oradea sub egida Comitetului județean de cultură și educație socialistă Bihor, **Tuțuraș din Uivar**, judeș-a aflat și poetul George Tuțuraș din Uivar, județul Timiș, care a obținut premiul revistei **Flacăra**, natură elegiacă și reflexivă cu un grupaj de poezii de vâ, în care aerul nostalgic și pulverizat adesea prin reverențe ceremonioase și aluzii livrești. (Radu G. Teșosu).

● Rarități. La Biblioteca Academiei R.S. România s-a deschis luna trecută, urmînd a funcționa pînă la finele lui

noiembrie, o foarte interesantă expoziție cu tema: **Mari donatori ai bibliotecii**. Sînt reunite în acest spațiu de intensă valoare culturală — „pentru prima oară oferite ca atare vederii marilor public”, după cum ne spune cercetătorul Radu Ionescu — multe din cărțile de temelie ale vechiului scris românesc („Codicele voronețean”, „Psaltirea scheiană” și cea a lui Dosoftei, biblia de la București, din 1688, cea de la Blaj, din 1795 „Codex Sturdzanus”, „Istoria...” lui Radu Greceanu și cea a Stolnicului Cantacuzino, ș.a.), unele manuscrise eminesciene, alături de o serie de vo-

lume din biblioteca poetului sau a familiei Eminovnicilor, testamentul lui Nicolae Bălcescu, hărți vechi, fotografii, ex libris-uri, ș.a.m.d. — mărturii fundamentale atît pentru viața spirituală românească și pentru iubirea noastră de frumos, cît și pentru nobila generozitate a unor personalități precum T. Maiorescu, D. Sturdza, Al. Odobescu, Spiru Haret, Ioan G. Sbierea, Teodor T. Burada, Melchisedec, I. Blaj, Al. Papiu Ilarian, Iosif Naniescu, V.A. Urechia, Dionisie Romano al Buzăului etc., care au îmbogățit tezaurul Bibliotecii Academiei. (Tania Radu).

Cartea de istorie

Nicolae Iorga inedit

„Magazin istoric”, citita revistă de istorie din țara noastră, ne face plăcută surpriza de a începe, în ultimul său număr (1986, nr. 11), tipărirea unor fragmente din cursul inedit ținut de Nicolae Iorga în anul universitar 1902-1903 și intitulat **Istoria Orientului în epoca contemporană**. Editorul, tânărul orientalist Dorin Matei, al cărui promițator debut în „Revue roumaine d'histoire” l-am semnalat de curând, a avut la dispoziție caieul de notițe al unui student, rămas neidentificat. Așa cum remarcă Dorin Matei „ne aflăm în fața unui text care reprezintă cu foarte mare probabilitate Cuvântul profesorului și în mod cert Ideile lui”. Orice text al lui Nicolae Iorga, aflat de pătruns de responsabilitatea cuvintului scris în toată uriașa lui operă, este astăzi pentru noi relicvă de preț.

Fragmentul tipărit prezintă interes din două puncte de vedere. Mai întâi, prezentarea de către marele nostru istoric a antecedentelor Revoluției franceze. La trei ani distanță de bicentenarul ei, interesul pentru acest mare eveniment din istoria omenirii este în plină creștere. O cercetare a opiniilor lui Nicolae Iorga asupra revoluției franceze ar pune în lumină prioritățile unora dintre ideile sale, care, neîntreținute în vremea formulării lor în circuitul științific, sînt astăzi admise și susținute de adevărate „autorități în materie”, care au ajuns la concluzii similare cu ale istoricului român, pe temelii cercetării proprii.

Nicolae Iorga urmărește — și aici rezidă cel de-al doilea aspect al interesului prezentat de textul tipărit acum — impactul Revoluției franceze în Europa orientală, inclusiv Imperiul otoman. Marele istoric menționează reformele sultanilor Selim al III-lea, Mustafa al IV-lea și Mahmud al II-lea. În

privința celui din urmă Iorga scrie: „Sultanul Mahmud în secolul XIX caută să facă ce făcuseră mai înainte suveranii europeni în secolul 18 pentru a preîntîmpina o revoluție”. Este aici o referire la ceea ce se numește „absolutismul luminat”, adică acea politică practică de un șir de suverani europeni din sec. al XVIII-lea, cu scopul de a elimina structurile cele mai perimate ale feudalismului pentru a evita un seism revoluționar. Cartea, devenită clasică, a lui Robert Mandrou și ultimele studii ale lui Albert Soboul au redeschis dosarul acestei probleme, abordate, și ea, mai ales în ultimii săi ani de viață, de Nicolae Iorga. Abordarea tipologică este astăzi mai necesară ca oricînd pentru a înțelege elementele comune și distinctivitate ale acestei formule politice în Europa orientală.

Din nou despre 1818

O modalitate mai puțin obișnuită de abordare a unei probleme de istorie oferă cartea profesorului Iulian Negrilă, **Revoluția europeană de la 1818 reflectată în presa arădeană** (București, Ed. politică, 1985,

245 pag.). El și-a propus să urmărească imaginea desfășurării revoluționare oferită de presa dintr-un important centru urban din țara noastră. Incadrarea și sistematizarea textelor culese din diverse publicații precum „Tribuna po-

porului”, apărută între anii 1896-1912 (din 1904 „Tribuna”) sau, mai aproape de noi „Flacăra roșie” oferă cititorului posibilitatea de a cunoaște și înțelege atît șirul de evenimente din acea „primăvară a popoarelor”, care a fost revoluția de la 1848, cit și reconstituirea și interpretarea ei în deceniile ce i-au urmat.

Prima parte a lucrării este consacrată concepției președintelui României, Nicolae Ceaușescu, privind revoluția burghezo-democratică de la 1848 din țările române, și cuprinde aprecieri ale secretarului general al partidului despre această etapă de excepțională însemnătate a luptei pentru emanciparea socială și națională a poporului român.

În partea a doua a lucrării sînt prezentate succesiv cronologia evenimentelor de la 1848, momente semnificative ale revoluției și sărbătorirea ei, astfel cum ea apare în presa arădeană între 1897 și 1983. De-a lungul anilor, aniversarea Revoluției de la 1848 a trimis, în funcție de condițiile istorice ale epocii, un mesaj cu conținut politic specific. Ce emoționant este protestul viguroso apărut în „Tribuna poporului” din 6/18 mai 1938, redactat, probabil, de I. Slavici, împotriva măsurilor luate de autoritățile ungare pentru a împiedica desfășurarea comemorării luptătorilor pașoptiști: „...stăpînire pagină — se scrie în articolul intitulat **Terrorism pagin** — nici atît nu ne-a dat voie să facem, nu ne-a permis să ne îndeplinim nici sfînta datorie față de scumpii și iubiții mei tovarăși, cari vieți și tot ce aveau în ele mai drag și-au adus prinos pentru a ne face, în gîndul și pornirea inimii lor, mai fericiți de cum erau ei și părinții noștri de dinainte de 1848”.

Lucrarea beneficiază de un substanțial Cuvînt înainte de prof. dr. Elena Bărbulescu în cuprinsul căruia este subliniată semnificația politică și educativă a cercetărilor istoriografice române contemporane și însemnătatea studierii revoluției pașoptiste.

FLORIN CONSTANTINIU

„Da și încă foarte mult”, au răspuns foarte numeroși spectatori chiar prin prezența lor la manifestarea purtînd același titlu, care a avut loc în Studioul de Concerte al RTV; „Cu o singură condiție, aceea a unei interpretări desăvîrșite”, am completa noi răspunsul de mai sus. Într-adevăr, azi, spre sfîșitul secolului al XX-lea, după 386 de ani de la crearea acestui complex gen muzical-dramatic, cînd există atîtea și atîtea discuri, benzi magnetice, casete, filme, videocasete etc., cu interpretări celebre, de ieri și de azi, într-o manieră mai veche sau mai nouă, spectatorii-auditori au dreptul, în clipa cînd se îndreaptă spre un spectacol al teatrului liric, să speră că cel puțin interpretarea va fi fără reproș; măcar atît, dacă decorațiile, costumele și chiar libreturile nu s-au schimbat de-a lungul anilor.

Concertul sus-mentționat ne-a oferit două surprize plăcute. Prima dintre ele a constituit-o corul bărbătesc al Ansamblului „Doina” al M.A.N., cu dirijorii săi, Sergiu Eremia și Gheorghe Popescu. Am ascultat mai demult și am și scris despre excepționalul disc cu coruri din opere, făurît de acest colectiv. Dar era doar o înregistrare, iar astăzi mijloacele tehnice sînt atît de sofisticate încît, din butoane, se pot face și minuni! De această dată totul a fost „pe viu”, corul față în față cu spectatorii și cu orchestra simfonică a RTV. Ei bine, Sergiu Eremia s-a dovedit a fi un dirijor născut pentru operă, modificîndu-ne în sensul cel mai bun impresia lăsată anterior, cînd a condus la Opera Română din București creația marelui Verdi, **Aida**, e drept, doar cu o singură repetiție la debut! Iar discipolii săi, acești adevărați interpreți pe care îi ascuțăm de 40 de ani în muzică patriotică sau în oratorii, ne-au arătat necesitatea însăși a existenței lor artistice: iar orchestra, simțînd o „mină” politicoasă dar fermă, a tresărit de îndată. **Mateoții**, din **Olandezul zburător** de Wagner, **sclavii ebrei** din opera **Nabucco**, de Verdi, scenele de mase din **Demonul** de Anton Rubinstein, **Ernani** de Verdi și **Ion Vodă** de Gheorghe Dumitrescu ne-au relevat omogenitatea, muzicalitatea, finețea și precizia celor 57 de coriști.

A doua surpriză ne-a fost oferită de tînăra studentă Angela Burlacu, care studiază cu marea profesoară Arta Florescu. Într-o singură arie, scurată și aceea, din opera **La Rondine**

de Puccini, a reușit să ne taie respirația. Căci calitățile sale native, excepționale, amintesc de marile voci europene: culoare egală în toate registrele, penetrație, lejeritate, finețe și — în special — înțelegerea stilului romantic și cîntatul cu chibzuință, „din dobindă și nu din capital”, cum ar fi spus neuitatul maestru Petre Ștefănescu Goangă. Sîntem convinși că această tînără ne va aduce numai bucurii; toamă de aceea am regretat profund că redacția Concertului nu i-a oferit posibilitatea unei noi apariții și în cea de-a doua parte a programului, așa cum de altfel s-a procedat cu restul protagoniștilor.

Brigitte Eisenfeld, oaspete de peste hotare, este solistă a Operei de Stat din Berlin. A venit la București încercată de distincții importante, obținute în concursuri de mare anvergură, cum ar fi acela de la Salzburg (Austria), Hertogenbosh (Olanda), Praga (Cehoslo-

Vă place opera?

vacia), după turnee prestigioase în multe țări aflate pe diferite meridiane și ne-a arătat o voce de soprană lirico-lejeră neobișnuită, cu o mare întîndere și avînd deja suficientă experiență. Aria **Rosinei** din **Bărbierul din Sevilla** de Rossini a fost strălucit exprimată; în schimb, aria mare a **Violetei**, din **Traviata** de Verdi ne-a impresionat mai puțin, gîndindu-ne la marile noastre interprete ale rolului; poate, aici, oboseala și-a spus cuvîntul.

Simina Ivan, studentă încă dar cunoscută publicului nostru prin descele sale apariții pe scena Teatrului de Operetă, este destinată — parcă — a fi o mozartiană ideală. Și cînd afirmăm aceasta, ne gîndim la stilistică (lucrul cel mai anevoios de coloratură), la pasajele de coloratură, la acuratețe, la nuanțări și încă la multe altele, dovedite în maniera cu care a cîntat aria **Constanței** din opera **Răpirea din Serai**; nu însăși la aceeași valoare și Poloneza **Phiitinei**, din opera **Mignon** de Ambroise Thomas, cu toate că ritmul a fost perfect și vocea a avut strălucirea cuvenită; poate nu i se potrivește ca mînașă genialului Amadeus. Oaspeții din țară ne-au adus,

asa cum arătam, multe satisfacții. Astfel, în aria **Giocondei**, din opera cu același nume de Amilcare Ponchielli, soprana ieșeană Mioara Cortez-David a reliefat o voce cu calități absolute de talie mondială, care ne-a ridicat pur și simplu din fotolii; chiar și aria sclavei **Liu**, din opera **Turandot** de Puccini, care oricum cere mai multă discreție și căldură, a fost redată excelent; păcat, în schimb, de duetul ratat din opera **Carmen** de Bizet (Micaela — Don José) susținut în compania lui Dorin Teodorescu: vocile lor sînt oarecum la poli diferiți, ambii solisti neavînd, însă, vreo vină pentru cuplarea forțată. Tenorul bucureștean a arătat că rămîne, totuși, un artist înzestrat, modul în care a interpretat aria lui **Federico** din opera **Ariezia** de Francesco Cilea fiind foarte apropiat de cerințele acestui rol. Altele au fost, însă, datele problemei în duetul **Amneris-Aida** susținut de un cuplu omogen, format din timisorencele Gaja Munteanu și, respectiv, Margareta Nica-Popescu. În timpece mezzosoprana — audiată mai înainte în aria **Azuconei** din **Trubadurul de Verdi** — abia își încălzise vocea, colega sa își pregătise dificilul final, pe care l-a „scos”, de altfel, splendid, după ce arătase anterior că posedă tehnică, muzicalitate și tot ce îi mai trebuie unei soliste de marcă pentru a interpreta cîteva pagini din **Nabucco**, pagini care se află doar la îndemîna celor mai bine pregătiti cîntăreți. În fine, basul clujean Titus Pauliuc, care numără la activ circa 1800 de spectacole susținute în prestigioasa sa carieră, a etalat calități scenice și vocale deosebite, în două dificile roluri: **Galiții** din opera **Cneazul Igor** de Borodin și monologul țarului **Boris**, din opera **Boris Godunov** de Musorgski; timbrul său cald și puternic a învăluit sala și a probat încă o dată faptul că vocea de bas rezistă vreme îndelungată; Nicolae Florei, Constantin Gabor, Jean Hovorov și alții alții cîntă și azi, dar în calitate de colaboratori!

Să mai spunem că dirijorul Paul Popescu și orchestra simfonică a RTV au muncit mult și au fost, în cele mai multe cazuri, parteneri de nădejde ai cîntăreților, și că redactorul Lumină Constantinescu a avut o contribuție hotărîtoare asupra întocmirii, organizării și desfășurării întregului program.

CLAUDIU NEGULESCU

Cronica literară

de Al. Piru

Un cititor

Figura lui Ion Eliade Rădulescu, cititor al literaturii române moderne, cap al revoluției de la 1848 și primul președinte al Academiei Române, continuă să intereseze pe cercetători, dovadă noua carte a lui Mircea Anghelescu, elaborată în cadrul Institutului de istorie și teorie literară G. Călinescu, **Ion Heliade Rădulescu. O biografie a omului și a operei** (Minerva, 1986). Aș fi preferat forma simplă a numelui Eliade (fiul lui Ilie Rădulescu) și nu pe cea pompoasă și himerică, Heliade (fiul soarelui). Deși și-a semnat el însuși unele cărți, redactate mai ales în limba franceză, Heliade, contemporanii l-au numit mai ales Eliad și Eliade. Kogălniceanu îl numea Eliade încă din 1837. C.A. Rosetti spunea în 1863 (scoatem datele din cartea lui Mircea Anghelescu) că „nu e un singur om care să nu cunoască onoabilul d. Eliade 35 de ani de serviciu în literatura română”, Vasile Alecsandri afirma la Academie în 1868 că „Eliade are mai multe drituri a fi ascultat decît Cipariu-Pumnul-Bărnuț și Laurian”, iar Exarcu își încheia discursul funebru în 1872: „Literatura română s-a născut, s-a smuls din letargie națiunea română, căci a fost un Eliade!”. Pentru același nume opta și Eminescu în oda pe care i-o dedica atunci: „Cu glasul Providenței din stînzele Decade / Astfel s-auzi glasul-ți, bătrîne Eliade!”. În **Amințile** sale, Mircea Eliade declară că tatăl său, Gheorghe Ieremia, și-a schimbat numele în Eliade din admirație pentru Eliade Rădulescu. În fine editorii și istoricii literari, de la P.V. Haneș și G. Baiculescu pînă la G. Călinescu și Radu Tomiagă, aleg numele Eliade.

Primele biografii ale scriitorului, **Viața lui Ioan Eliade Rădulescu** de Gh. Corneanu și **Viața lui Eliade** de I. Crețu, amîndouă din 1939, erau precare. Nu le-am întîlnit citite la Mircea Anghelescu. În schimb, noul biograf al omului și operei a făcut investigații proprii și a citit cu atenție toate operele scriitorului, respectînd o vorbă din **Monsieur Nicolas** ou **Le cœur humain dévoilé** de Restif de la Bretonne: „Viața unui autor consistă mai ales în lucrările sale”. A avut în vedere omul public, gînditorul politic și scriitorul, cel dintîi din documente, al doilea și al treilea din operă, neexcluzînd publicistica, diversele articole de atitudine din presă, memoriile, corespondența trimisă și primită, edită și inedită. Vasta cercetare e atestată de cele peste 650 de note cuprinse în 31 de pagini de la sfîrșit (în trecut fie zis plasarea notelor la fine și nu în subsolul paginilor îngreunînd enorm lectura cărții care numără ea însăși 374 de pagini!).

Studiul este conceput ca o apărare a lui Eliade de vechile invinuri, multe nedrepte, și ca o relevare a unor merite ignorate. Foarte importantă este, de exemplu, dovada că recomandarea sau îndrumarea scriitorilor de-a-și căuta subiecte pentru opera lor în istoria țării și în obiceiurile naționale a făcut-o Eliade cu un deceniu înainte de Mihail Kogălniceanu. Într-un articol din **Curierul românesc** (1830, 24 iulie) Eliade scria: „Istoria noastră este plină de întîmplări și de fapte mari și eroice și este un izvor de unde să se adape duhurile și cu tragedii originale...” aproape în același termen ca M. Kogălniceanu din **Introducere** la **Dacia literară** (1840, 30 ianuarie): „Istoria noastră are destule fapte eroice, frumoasele noastre țări sînt destul de mari, obiceiurile noastre sînt destul de pitorești și de poetice pentru ca să putem găsi și la noi subiecturi de scris...”. Eliade nu excludea traducerea, era de acord cu „a alcătui și a tîlmăci”, la fel cu Kogălniceanu a cărui presă **Două femei împotriva unui bărbat** (1840) nu-i dedit localizarea comediei lui Brunswick și Dumanoir **Deux femmes contre un homme** (1834).

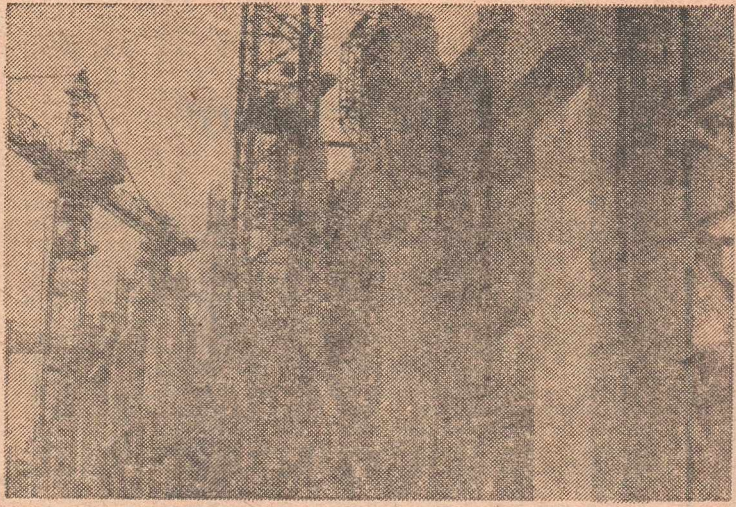
Într-un material documentar publicat în revista **Studii și cercetări de istorie literară și folclor**, 1959, nr. 2, reluat în **Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent**, ediția a II-a revăzută și adăugită, G. Călinescu atribuie piesa manuscrisă **Voiaj din Podul Mogoșoai pînă în Tîgănia Vlădicăi, călătorie pe uscat și pe mare**, „comedie într-un act și jumătate, compusă de însuși actorii acestei comedii în anul cînd au fost trei ierni ș-o vară” (București, ianuarie, în ziua plecării, 1839) lui Iancu Văcărescu. Că Eliade era autorul poreclei Zi e-am scris că te tai dată în piesa lui Bolliac (vezi **Echilibrul între aîteze**, p. 86) de unde se putea deduce că piesa e de Eliade, a informat iniți Anca Costa-Fora în **Istoria teatrului în România**, I (Ed. Acad., 1965). Tot aici identificarea lui Cimpineanu cu Cimp-nan, a lui Spiridonvil cu reprezentantul Franței, Colson, cu care domnitorul Alexandru Ghica a plecat în februarie 1839 la Constantinopol, a lui Gugoricu cu Grigore Alexandrescu. După Ion Ghica (**Lăgite**), F. Colson, autor în 1839 al cărții **De l'etat present et de l'avenir des principautés de Moldavie et de Valachie**, ar fi fost preceptorul de franceză al lui Iancu Văcărescu, de unde atribuirea piesei **Voiaj din Podul Mogoșoai** de G. Călinescu fiului lui Alecu Văcărescu, Iancu. După Colson, Iancu Văcărescu ar fi cerut în 1831 ca trei boieri care nu votaseră Regulamentul Organic să fie canonizați ca sfinți.

În **Introducere în opera lui I. Eliade Rădulescu** (1971) am susținut că mama lui Ion Eliade Rădulescu, Eufrosina, născută Danielopol, se trăgea dintr-o familie de aromâni. „Familia mamei, scrie și Mircea Anghelescu, pare să fie de origine macedoneană, căci Heliade exclamă altundeva, într-o clipă de exaltare: Marco Bocari, Grivas, Giavellas! Fii ai Pindului, mîlădite ale lui Adrian, singe de Italia, români de Macedonia, frați ai fraților mei, salutare! Frația invocată putea fi, desigur, numai o figură de stil; putea fi însă și recunoașterea picăturii de sînge macedonean pe care Danielopolii o aduceau din sudul Dunării”.

Undeva, Mircea Anghelescu mă contrazice cînd spun că publicînd fabula **Măcesul și florile**, Eliade a vrut să cîștige popularitate, trimite fără legătură la cartea lui Raymond Williams, **Culture and Society** (Londra, 1963) și dînd același citat pe care eu l-am scos dintr-un articol de Bălcescu puțin cunoscut pînă la republicarea lui de Cornelia Boder în 1971, conchide că „satira a avut, deși n-a scontat-o probabil, o popularitate imensă”. A devenit deci popular fără voie.

Interesante sînt interpretările curioșului azi libel **Cyclopele triste figure sau Tîntală și Păcală**, „poemă epică” persiflînd grandilocvența epopeilor, satiră a unor proiecte ne de eliberare a polonilor și românilor de sub stăpîniri străine, ci de fumuri de regalitate care treceau în 1854 prin capul contelui Zamyski (Tîntală) și prințului Ion Ghica (Păcală), primul zugrăvit ca Don Quijote, cavalerul de la Mancha, care luptă cu morile de vînt, în gol, neîmplîndu-și nici odată dorințele, ca Tantal, eroul mitologic, al doilea ca Sancho Pansa, scutier astuțios, urit, crud și las, ca homericii Thersit, împăratul Austriei, Franz Josef, figurează sub numele de Turtă-Dulce, Șuțu e Gin-bimbiric. Față de Ciclopul Tristei Figuri, Enea și Godofred (din **Gerusalemme liberata**) „rămîn cu totul jos”.

De reținut informația că Victor Hugo menționează pe Eliade în **Choses vues** (operă postumă).

Luminile fluviului...

Microprocesoare...

Ipos

Lucrînd pentru prezent, avem de partea noastră eternitatea

Sînt oameni pe care-i cunoaştem fără să-i fi întîlnit, fără să fi vorbit vreodată cu ei. E destul să le citim cartea, să le vedem filmul, să petrecem o oră alături de ei într-o expoziție de pictură.

Regizorul de film Virgil Calotescu mi-a fost cunoscut întîi pe această cale.

— Cu ce v-ar conveni să începem?

— Cu o întrebare mai uşoară...

— Viața de reporter cinematografic v-a învățat multe pentru cineastul de desfășurare, de mai tîrziu?

— E un teren fertil pentru discuția noastră. Acum 36 de ani ieşeam din pielea proaspătului istoric și intram în aceea de cineast.

— Specialistul în istoria universală a profesat?

— Zi de zi... istoria contemporană, dar cu aparatul de filmat.

— Cînd a fost prima dumneavoastră colaborare cu cinematografia?

— În 1951, documentarul „Drumuri smulse naturii”...

— Calitatea unui titlu e să-ți vorbească pe scurt despre conținut.

— Da, era din agricultură...

— Ați putea să revedeți acest documentar fără să roșiți?

— L-aș putea revedea emoționat pentru tînarul Virgil Calotescu. Cred, că în afară de creșterea în timp a profesionalismului, de la început, într-o profesiune, vii cu ceea ce ai.

— Care a fost momentul de răscruce pentru dumneavoastră în filmul documentar?

— Este legat de anul 1957, cînd am filmat „Pe urmele răscoalei din 1907”. Dacă vă plac titlurile cred, iarăși, că e sugestiv.

— Era un subiect de care vă apropiați și cu suflet de istoric.

— În primul rînd cu suflet de țaran. Dar pentru că vorbim de istorie, paradoxal, unde ar fi trebuit să fiu cel mai tare am fost cel mai slab. Filmele artistice („Războiul domnițelor”) cu subiect istoric nu mi-au izbutit.

— Părăsiți deja lumea documentarului?

— Nu încă... Au urinat, nu cronologic, citeva documentare în care am pus credință, suflet, tot ce aveam: „Insemnări din Portul Roșu”, „Ultima generație de săraci”...

— Superb titlu!

— Apoi „Imagini potrivite”, parafrază după „Cuvinte potrivite” de Tudor Arghezi.

— Înainte să deveniți documentarist cunoșteai țara ca propria dumneavoastră casă?

— A fost invers, am cunoscut țara prin filmul documentar.

Sînt fiu de țaran, Piteștiul era pentru mine metropolă, cel mai mare oraș din lume. Casele cu un etaj, de pe stradă mare, mi se păreau zgîrie nouri. N-am fost la mare pînă în 1950, cînd eram asistentul regizorului Bostan. Muntele îl cunoșteam pentru că fiind de lingă Curtea de Argeș...

— Se vedea !!

— Și umblam în zona unde este Lacul de acumulare de la Vidraru, acum 30 de ani era ocolo un tren forestier și citeodată, simbăta, coboram cu tăietorii din pădure.

— Ați putea face o hartă sentimentală a țării?

— Chiar și una geografică, cu ochii închiși, pentru că un documentarist, dintr-un an, petrece aproape 200 zile pe teren.

— O zi acasă, o zi în țară, cam asta e proporția?

— Putința de a alege cele mai potrivite și expresive locuri este dinainte făcută la orice film artistic, pentru că colțurile de vrajă din România le am catalogate în memorie și suflet.

— La 25 de ani de la Victoria din August 1944, ați închinat memoriei luptătorilor de la Moisei documentarul „Eroii nu mor niciodată”, care s-a bucurat de multe cuvinte de laudă în țară și în străinătate.

— Am revenit asupra temei și am realizat un film artistic „Ultima frontieră a morții”, tot la Moisei, tot despre drama petrecută acolo. Iată o posibilitate de a face transferul de la documentar la artistic.

— Pentru că veni vorba, ce luați și duceți dintr-o parte în alta?

— Am luat de la documentar credibilitatea în tot: în decor, în costum și, mai ales, în vorbire.

— E de mare preț să vorbești în filmul artistic ca omul de pe stradă, din tramvai.

— În filmele mele e mai greu să găsești prețiozități, iar atunci cînd sînt, filmele sînt proaste.

— Filmați cu priză directă sau post-sincron?

— Lumea sunetelor e atît de complexă și nu se poate decanta pe loc. Urechea la filmare își spune una, iar aceeași ureche, în liniștea camerei de montaj, își spune altceva. Un clacson de mașină, peste o declarație patetică de dragoste, un cotodăcîț peste plînsul unui copil, sau mai știu și eu ce alte combinații de sunete, produc tot atitea surprize nedorite, încît eu lucrez numai post-sincron. Noi avem de-a face în lumea filmului cu mai multe scenarii. Spectatorul crede că e doar cel al cărui nume (Ioan Grigorescu, Ion Brad, Nic. Dragoș, Dinu Săraru) îl vede pe ecran. Sigur că baza este scenariul literar, dar urmează decupajul după prospecție, un al treilea scenariu e uneori filmarea însăși, care respectă litera, dar și

adaugă. Montajul și coloana sonoră sînt alie scenarii. Nu mai vorbesc că este și un al șaselea scenariu, al schimbărilor nedorite...

— Eu nu cred că se poate face un film fără vedete...

— Nici eu. Publicul trebuie adus în sala de cinematograf cu ajutorul vîrfurilor artistice. Cu ajutorul lor transmitem mesajul artistic, împlinim rolul educativ al filmului. Noi avem actori mari de teatru, ei sînt și purtătorii mesajului cinematografic. Dar există țări care și-au creat vedete special pentru filme. E cunoscută școala americană, acolo actorii, chiar Robert Redford, cer voie să joace... într-o piesă de teatru. Fiind de curînd într-un schimb de experiență în Statele Unite ale Americii am avut prilejul să discut despre asemenea probleme.

— Dintre marii actori români de cînd vă simțiți cel mai legat?

— Mi-ați promis întrebări ușoare... Ca să nu supăr pe nimeni o să mă refer la cineva care nu mai este, dar pe care nu-l vom uita cît trăim, Toma Caragiu. Era după 1977, într-o seară la televiziune se difuza filmul „Mastodontul”, în rolul principal Toma Caragiu. Vă redau dialogul:

„Dinică: Cum te cheamă?”

Caragiu: De ce?

Dinică: Ca să știu ce nume să-ți pun pe mormînt...

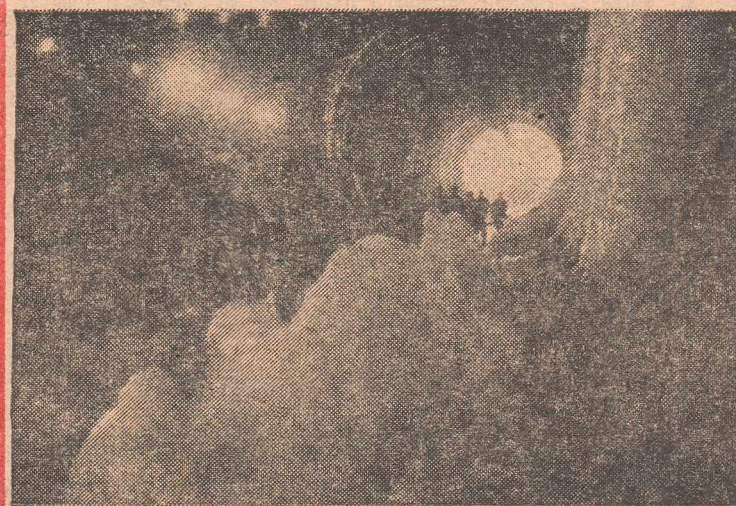
Caragiu: Vezi-ți de treabă, mie-mi place viața...”

Și avea dreptate Caragiu, el trăiește copleșitor de prezent avînd de partea lui eternitatea...

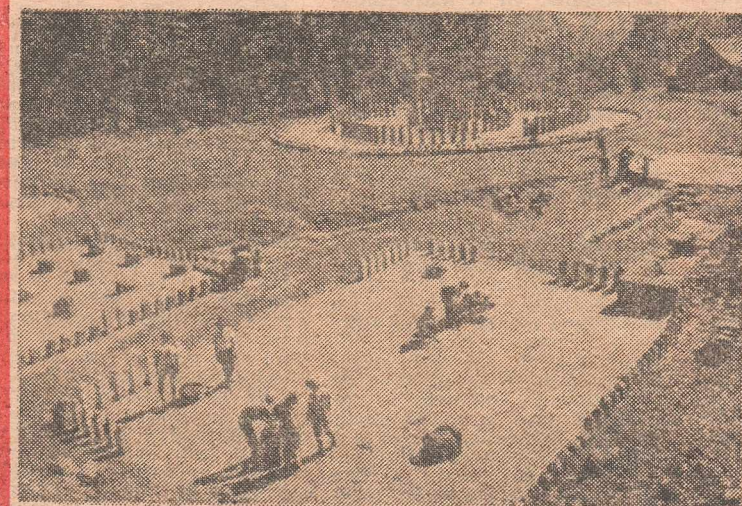
— Studioul Alexandru Sahia, prin enormul depozit de imagini, care stochează clipa, nu are nici o altă concurență în România...

— Era și mai bogat cînd exista săptămînalul jurnal de actualități. Dar s-a considerat

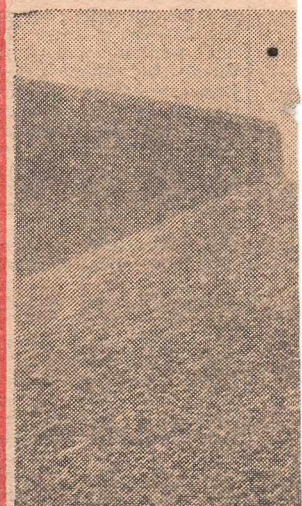
Crezul profesional al unui
cu bloc-notes de cel...

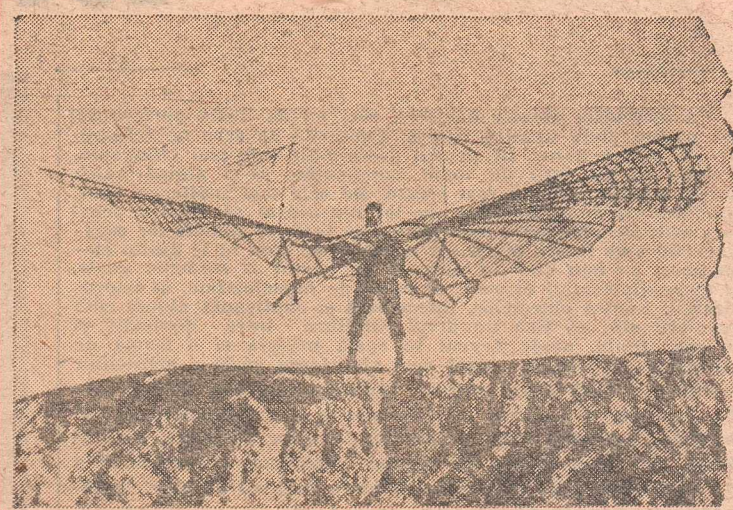
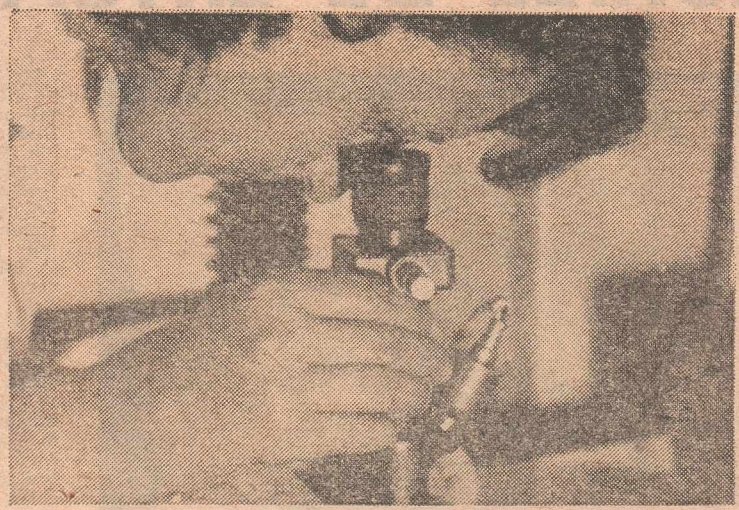
Abataje...

Drumul culezătorilor...

Bo

A doua viață a pieselor...

Portrete pentru eternitate...

că repetă televiziunea, deși modalitățile de exprimare erau diferite.

— Vorbim numai la trecut sau ne apropiem și de prezent?

— Sintem soldați artiști, așa ne intitulăm noi, documentariști, ne batem mai mult pe teren, să filmăm bine, să dăm o cuprindere a țării în pas cu uriașă ei dezvoltare.

— Arhiva studioului este, cum mi-ați confirmat, de o mare bogăție. Reducem aproximativ și ne așezăm pe terenul sigur al realității cifrelor?

— În ultimii cinci ani am produs 320 de pelicule pe an. Intr-un cincinal deci 1600 de documentare.

— În 53 de ani de existență?

— Adevărul este că, un regizor, mai ales la începuturile studioului, lucra un film pe an. De aceea ajungem la cifra doar de 8000 de filme.

— Vi se pare puțin?

— Nu știu cum vi se pare dumneavoastră! Acum puterea noastră de documentare a scăzut. Vedem subiectul mai limitat, pentru că timpul de realizare e mult mai scurt. Nu sintem documentariști, spun unii, ce vă documentați atât?! Treceam prin fabrică, pe ogoare, numai unde filmăm și cred că ar merita să vedem mai mult, pentru atunci sau pentru viitor. Ne-am autoimpus acest ritm din necesitatea de a scoate filmul foarte repede. Ritmurile vieții ne obligă, altfel filmele ies îmbătrânite.

— Este o contradicție, nu vă ajunge timpul să vă documentați profund și dacă ați întârziat viața ar demonstra că veniți prea târziu?

— Paradoxal! Dacă nu scot un film în două luni, peste patru luni e depășit de alte evenimente, de transformări umane, de relief, bineînțeles nu natural...

— Se pune atunci o altă întrebare. Filmul nu-și pierde din valoare, dacă nu interesează decât atunci?

— Ziarul cit trăiește?

— Sint de aceeași părere cu dumneavoastră, dar am pus întrebarea pentru a căpăta un sens mai mult larg, în timp, acolo stă forța și valoarea do-

cumentarului.

— Putem urmări țara de la naștere pînă la veșnicie. Este o altă carte de istorie. Eu mă închid în întinericul unei săli de proiecție, cu un documentar de acum 30 de ani, și vă rog să mă credeți că după aceea, mă uit la București, pe care-l cunosc ca pe mine însumi, cu alți ochi. Sint lucruri care nu vor muri niciodată.

— Orgoliul dumneavoastră este satisfăcut că Studioul Alexandru Sahia este deținătorul a 300 de premii internaționale?

— Toți cei care au contribuit sint fericiți. Sintem oameni, dacă nu am prețui premiile, nu s-ar decerna. Pentru mine cel mai puternic sentiment, cea mai mare satisfacție, este comunicarea cu publicul. Tăcerile, exclamările, nelișițiile, aplauzele lui...

— Când publicul ride din toată inima ca la „Buletin de București“...

— A ris mai cu poftă decit la „Căsătorie cu repetiție“.

— Autocritic?

— Am greșit la „Căsătorie cu repetiție“ pentru că am trecut ușor peste sentimente, am sărăcit filmul de adîncirea relațiilor de dragoste dintre personaje. Mi-am dat seama târziu, cînd filmul era pe ecran.

— Tovarășe Calotescu, ce aveți acum pe șantierul dumneavoastră artistic?

— Sint într-o perioadă cînd ziua și noaptea sint egale pentru mine. Mă odihnesc puțin și aș putea spune că lucrez non-stop, program normal pentru meșteșugul nostru, eu îi spun meșteșug ca să ne delimităm. „Arta cofetarilor“, „Arta coaforilor“!!!

— În „meșteșugul“ dumneavoastră cum se numesc „cărămizile“ cu care clădiți?

— Suflet, energie, experiență. Cinematografia, spre deosebire de alte arte este și industrie, deci un ansamblu pe care trebuie să-l descurci tot timpul, altfel o simplă roțiță dă totul peste cap. Este mult prea cunoscută comparația cu dirijorul și orchestra.

— La Studioul Alexandru Sahia pe lingă că sinteți din 1 decembrie 1950 regizor aveți și funcția de mare răspundere,

de secretar al Comitetului de partid.

— Am încercat să fac ceea ce spune partidul, să ne ajutăm, să fim alături unii de alții, cu sufletul deschis. Toți oamenii care lucrează în studio făc această profesiune dintr-o declarație iubire pentru viață. Electricianul, sau altul cu o meserie nespecifică cinematografiei, ci comună cu atîtea industrii, ar putea cîștiga poate mai mult într-altă parte. Dar electricianului nici prin minte nu-i trece să a-lerge după un venit mai mare. Aici îl ține mișcarea de pe ecran, care este întocmai mișcarea vieții. Electricianul, sau omul de la sunet vin de pe teren, își îmbrățișează copilul, schimbă hainele cu altele în valiză și iar pleacă.

— De la 150 de zile în sus pe teren... Vă repun întrebarea, pe care am părăsit-o. Ce se găsește pe șantierul dumneavoastră de creație, acum, la această oră?

— Chiar este un șantier pentru că străbat țara de la Piatra Neamț, la Bacău, Arad, Titu, Crevedia, Mihăilești, Giurgiu. Băicoi, pentru a aduna cele mai potrivite imagini despre noua revoluție agrară. Mă gîndesc de acum la „Noua carte a Oltului“ după Geo Bogza, la care sper să lucrez anul viitor. De asemenea, filmez Bucureștiul de astăzi, cu tot ce s-a construit în ultimii ani, etapă cu etapă, „etaj cu etaj“. Va fi o retrăire a anilor din urmă... Și un film artistic de dragoste.

— Datoria de sentiment de la „Căsătorie cu repetiție“?

— Cam așa, obișnuiesc să nu rămîn dator. Scenariul lui Corneliiu Leu, „Mereu împreună“, este o poveste dintre un tehnician dintr-o mare industrie de mașini agricole, care însoțește utilajul...

— Și-și întâlnește iubita?

— Nu. Conflictul e între beneficiar și producător...

— Parcă spuneți că e un film de dragoste?

— „Mereu împreună“ titlul se referă și la nedespărțitul beneficiar-producător și la idila celor doi.

— În filmografia dumneavoastră ce treceți?

— 120 de filme documentare

și 15 filme artistice.

— Nu s-ar putea spune că ați avut o zi de odihnă în cei 36 de ani de cînd v-ați rupt de istorie.

— Intr-un continuu marș, așa mi-am conceput viața și sint perfect mulțumit. Mă iertați, aș vrea să vă mai vorbesc despre un gînd foarte scump, inimii mele. Aș vrea să fac un film despre vocația de pacc a românului, despre marea noastră dragoste de natură. L-aș vedea, deocamdată, în linii generale, cam așa: uzinele ar trebui să aibă numai ferestre mari, prin care să vedem bolta cerului albastru, multă iarbă, multe flori. De la mesele arhitecților proiectanți pornesc toate, și casele frumoase, și „covoarele“ de iarbă și străzile care să ne imbie la plimbare. Gîndiți-vă ce baraje formidabile s-au construit în România. Devii mic în fața lor, dar și puternic. Unii ca noi le-au ridicat. Toate acestea se încadrează într-o natură măreață pe care trebuie să o apărăm cu orice preț. În noua acțiune de pacc a României, inițiată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, imi voi aduce modesta contribuție printr-un film documentar. Mai îngrăbiți-mă!

— Ați transferat asupra Studioului Al. Sahia ritmul dumneavoastră de lucru de zi și noapte?

— Toți regizorii de acolo trăiesc așa. Am primit acum sarcina de onoare să realizăm 15 documentare în numai trei luni. Colegii mei au pus mina pe „cartușe“, aparatele de filmat, de sunet. Inclusiv venerabilul Ion Bostan, omul cu cea mai mare experiență, cu cele mai multe premii internaționale care la 72 de ani e mereu la datorie.

— Spuneți că dintr-un an documentaristul petrece pe teren aproape 200 de zile...

— Ceea ce nu e rău...

— Nu știu cum se împacă cu această situație soțul, soția???

— Dacă se iubesc.

— Văd că tîneti mult la iubire, revine în film, revine în

interviu...

— Cunoașteți ceva mai înălțător?

— Optimismul vă caracterizează. Vedeți viața cu partea ei bună, generoasă, veselă, Zimbiți mult, rideți din tot sufletul?

— Rid numai la giume bune.

— Regret, nu știu nici una... Virgil Calotescu, ca președinte al Comitetului de Cultură și Educație Socialistă al sectorului I din Capitală, aveți în „obiectivul“ d-voastră, în primul rînd, mișcarea cineaților?

— În cadrul sectorului I al Capitalei avem peste 2000 de formații culturale-artistice, avem 10 cinecluburi foarte bune. Vrem să facem un centru metodologic pentru susținerea cinecluburilor.

— Este o idee excelentă care poate duce la descoperirea unor cineaști de valoare.

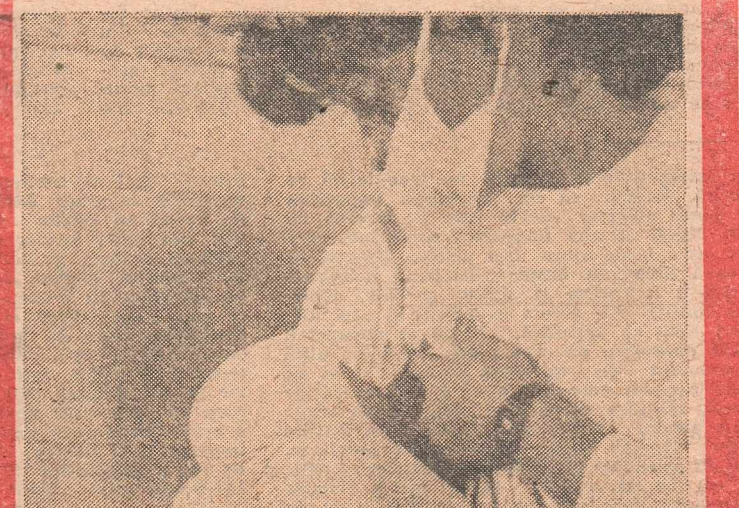
— S-au și afirmat cîțiva, e o concurență serioasă pentru noi. Înainte, unele întreprinderi ne chemau să le filmăm. Cineclubul de la I.U.C. Grivița își face singur filmele, care sint foarte interesante. Noi am „pierdut“ terenul, dar ne bucură, ne găsăm în fața unor colegi cu reală vocație.

— Păstrați legătura, peste timp, cu oamenii pe care i-ați filmat?

— Nu sint un om al expansiunilor, nu-mi place să scriu, soția mea rezolvă corespondența, eu mă folosesc de mijloacele moderne — telefonul. Dacă însă mă duc la Galați, nu există să nu trec pe la Pechea să-l văd pe Eroul Muncii Socialiste, Ion Negoită; dacă mă duc la Bata Mare, mă reculeg în fața monumentului de la Moiești. În Ialomița unde am filmat „Amurgul finținilor“ și „Culori în Bărăgan“ nu pot să nu-i strîng mina Eroului Muncii Socialiste, Ion Berbecel. Mi se pare că este fundamental cum te porți cu oamenii care-ți dau voie să intri în intimitatea lor, aducîndu-i pe ecran. Trebuie lăsat întotdeauna loc de „bună-zău“ pe undă ai fost și poate te vei mai duce. Așa am învățat din experiență.

CARMEN DUMITRESCU

Ilustrațiile paginii: Cadre din documentarele și filmele artistice realizate de VIRGIL CALOTESCU.

Împotriva prostului gust

LUCRURILE DE LÎNGĂ NOI

Nu imaginăm obiecte perfecte, căci nu de iluzia perfecțiunii are nevoie viața noastră zilnică. Lucrurile de care ne folosim, fie ele pentru decor, fie pentru necesitățile cele mai stringente, trebuie să fie întii de toate funcționale, să-și atingă adică scopul pentru care au fost create. De cele mai multe ori însă, producătorii de obiecte tin cu tot dinadinsul să adauge acestora artificii abundente care nu o dată înăbușă funcția lor esențială, încit de foarte multe ori lucrurile pe care ni le dorim elegante și cu bun gust ne apar ca un triumf al formelor goale, al decorativismului excesiv, al lipsei de ingeniozitate, al improvizajei. Lumea obiectelor, interesantă și captivantă atunci cînd creatorii știu să țină un drept echilibru între decorativ și funcționalitate, poate deveni în egală măsură și o formă de ostracizare a privirii, atunci cînd abundența goală a artificiilor proliferează fără nici o rațiune, imitînd stînga și penibil modele artistice consacrate, trivializîndu-le și vulgarizîndu-le, coborîndu-le în chip diletant sub imaginea lor autentică. Stan și Bran din ghips, fructe de plastic, imaginea expresionistă a vreunui cîntăreț pe tricouri, abțibilduri, mulțimi de pitici îngrămadite în geam e tot ce poate fi mai trist pentru imaginația omului de azi, pentru sensibilitatea lui emancipată, pe care trebuie s-o ocolim, pe cit ne stă în puțință, prin intervenții clare și răsperate.

Piticul din grădina de vară

Nu se poate să nu-l fi zărit într-o curte sau alta, înconjurat de gladiole și crizanteme, veșind cu zimbetul lui sardonnic liniștea florilor și a pisicilor. Înțepenit acolo, la umbra nucului bătrîn, piticul pare un majordom de ghips care-ți păzește pașii cit timp traversezi

curtea, un majordom cel mai adesea infatuat, cu minile infipte în buzunarele pantalonilor, cu fața jovială de betiv mic și indelat, durduliu, dacă nu chiar borșos. Nemulțumit poate de aerul natural al curții lor sau pur și simplu neîncrezător în frumusețile naturii, astfel de proprietari tin să adauge grădinii și ceva contrafăcut, colorat în tonuri tipătoare, în contrast flagrant cu verdele cald al pomilor. Atunci apare în grădină piticul, întotdeauna cu obrazii umflați și vopsiți în roșu aprins, cu fes pe cap ori cu pălărie, uneori cu barbă, alteori fără, cu nasul borcănât și inflamat. Cămașa poate fi albastră, pantalonii grenă, iar vesta maro închis. Cînd poartă barbă, aceasta e albă, vîind a sugera cărunțea, îmbătrînirea. Piticul incremenit la marginea aleii nu dă niciodată bună ziua și nici nu poate spune dacă stăpînul este acasă. El stă acolo pe ploaie și pe vînt, pînă se scorojește vopseaua și năpriește, iar ghipsul începe încet-încet să se macine și să se prelingă odată cu firele de apă. Piticul a început să apară nu doar în București, în curțile din Chitila ori de pe strada Dona, ci și în grădinile de la sate, la Podu Dîmboviței bunăoară. Cînd nu este instalat în curte, la marginea aleii, pi-

ticul apare în vîrfurile stîlpilor de la gard, pe un mic soclu construit anume, împreună cu alte păpuși ori cu globuri colorate. Statuetele cu pitici răsăr însă și pe scările de ciment ale casei, cite una pe fiecare treaptă, ca niște mici lachei caraghioși, încromeniți acolo cu umilință. Alteori, piticii ne zimbesc din fereastra de la stradă, zglobii, multicolori și malefici. Ei sint kitsch-ul nostim, cum spun specialistii, iluzii palide ale frumuseții, surogate colorate, mascote ale gustului indoielnic, care maltratează simplitatea formelor naturale, aerul tihnit al grădinii.

Stan și Bran la iarmaroc

Nu, stimați cititori, nu este vorba de un nou film cu Stan și Bran, nu vom intra în universul comic plin de incurcături și nevinovate, tandre catastrofe cu care cei doi monștri sacri ai peliculei ne-au obișnuit, nu-i vom reîntîlni în chip de neajutorati studenți la Oxford sau dedublați în soți model, nu se vor plimba printre tarabe, așa cum titlul de mai sus v-ar face să credeți, nu vor vinde varză sau morcovi și nu vor fi nici neînduplecați responsabili cu taxa forfetară. Stan și Bran au venit la iarmaroc cu de-a sila, au fost înghesuți în citiva centimetri cubi de ghips de către nu știu ce năstrușnic (oare?) mester evadat din clărit. Da, stimați cititori, Stan și Bran sint noile vedete ale modelajului de ghips, ei pot fi văzuți într-o penibilă multiplicare pe tarabele piețelor din Timișoara, Lugoj, Brașov ori București. Prima mea reacție la vederea celor zece perechi de Stani și Brani, dacă asta o fi pluralul (îmi cer scuze pentru această barbarie lingvistică, însă am fost influențat de magazinele din Constanța care anunțau, vara trecută, că au „ovizi mici”, asta însemnînd că au, spre vinzare, statuete mici reprezentîndu-l pe marele Ovidiu!), prima reacție, deci, a fost de a mă ciupi, chiar nu-mi venea să cred că poate exista ateva o asemenea priveliște, realitatea depășea imaginația. Nu, n-am visat, eram în piața din Lugoj, altfel strașnic marcată de sezonul horticulturii, printre oameni veniți să tirgiască ceapă și cartofi, struguri și mere, pepeni și morcovi și, nici măcar în ultimul rînd, Stan și Bran. N-am văzut în plasele nimănu perechea de statuete și nici n-am văzut pe cineva cum-părinđ replica în ghips a lui Oliver Hardy și Stanley Laurel. El stăteau țepeni, aliniați frumos, Stan lîngă Bran, incolonați constincios ca orice marfă cinstită, la vedere. Se deosebeau doar prin culoarea hainelor și a pălăriilor, culori puternice, violente. În spatele perechii îmbrăcate în roz, cu pantofi negri, era perechea în violet cu pantofi verzi, în spatele ei, cea în verde de China, apoi cea în oranj și tot așa mai departe, de la galben la roșu, de la bleu ciel la bleumarin, pentru toate gusturile, pentru toate ocaziile. Lîngă coloana multicoloră mai agonizau citiva cerbi și urși, citeva scufițe roșii în drum spre periclitata bunicuță, trei vînători în poziția pe loc repaus și vreo zece creioane lungi de jumătate de metru. Asta era marfa. Mai lipseau Alain Delon și Kojak, pentru ca ridicolul să frizeze sublimul, însă și absența acestora era compensată prin faptul că toate blăniștile și co-

joăriile anunțau că repară și confecționează Alain Deloane (sic!), iar vînzătorii din bilci ofereau amatorilor de dulciuri popularele bomboane Kojak.

M-am despărțit de Stan și Bran, aveam să-i mai văd și-n alte piețe, m-am despărțit așa cum n-am făcut-o niciodată; fără să zimbesc, cu toate că de la ei am învățat să rid sănătos, dar cum să rizi cînd, așa cum stau înșirați pe tarabă, mai degrabă îți vire să le plîngi de milă.

Abajurul literar și artistic

Acum aproape zece ani am fost martorul unei întîmplări simptomatice, din care am înțeles că prostul gust nu ține neapărat de gradul de cultură, că el este mai degrabă o problemă de mentalitate. Eram în atelierul unei foarte cunoscute și apreciate pictorițe din Timișoara, cînd au apărut două distinse doamne al căror nivel de cultură trebuia să mă complexeze pe mine, începătorul ce eram. Una dintre ele venea cu „o mare rugăminte”. Adusese cu ea două abajururi de carton alb și un album Raoul Duffy editat de prestigioasa editură „Schira”, în excelente condiții grafice și tipografice, ce mai, o bijuterie de album. Marea rugăminte era ca pictorița să-i facă un colaj din reproducerea din album, să le decupeze, adică cu foarfeca și să le lipească pe cele două abajururi de carton, în funcție de cele două liste de preferințe plastice, a ei și a sotului. Urma deci să fie cîmpirțit un album de artă (fapt pentru care orice bibliotecă publică aplică amenzi drastice) și reproducerea din el să împodobească două abajururi. Chiar dacă ar fi fost să pot trece peste argumentele acelei persoane care i-a spus pictoriței că mai are acasă un album identic, și tot nu puteam înțelege cum se poate naște ideea aberantă de a lipi una lîngă alta reproducerea unor tablouri create de artist ca unicate, ca opere de sine stătătoare. Să ai îndrăzneala să comiți un astfel de delict cultural mi se părea de necrezut, cum tot de necrezut i se părea și pictoriței care nu avea un album Duffy scos de „Schira” și care

și-ar fi dorit chiar și albumul victimizat, văduvit de reproducerea destinată abajurului. Și nu l-a avut.

M-am gîndit de mai multe ori la întîmplarea cu pricina, am încercat să imi explic cît de cît mecanismul psihologic, clipa de rătăcire care a putut genera o astfel de idee. Și am mai încercat să mi-i imaginez pe cei doi soți, seara, citind înainte de a se culca din marea literatură a lumii, la lumina celor două lămpi cu abajururi născute, bănuiesc, dintr-un imens gol sufleteș. Mi-am dorit ca, ori-de cite ori aprindeau acele lămpi, să fi avut o tresărire pe care să nu și-o poată explica, așa cum eu nu-mi pot explica nici acum ce căuta Duffy pe două abajururi banale și stridente.

Bazar

Pușculițe din ghips, în formă de purceluși dolofani, de mere roșii și pere răscoapte, casete decorate cu scoici, oglinzi decorate cu scoici, culere din coarne de vacă, aplici gravate cu cuiul ars pe care stă înscris „Salutări de la Șovata”, ploști de lemn, produse de Asociația economică intercooperatistă Arad, lăcuite și împodobite cu mici desene de gang reprezentînd căsuțe pe marginea apei ori femei croșetînd la umbra copacului, corăbii din lemn și plastic fabricate de Cooperativa „Muncă și artă” din Constanța, casete ambarcațiune, cum sint numite savant, yola Orșova, farfurii din lemn pe care mina meșterului a desenat ciini, pisici și peisaje tipătoare, suport creion papuc din corn de viță, produs tot la Constanța, lipit pe o bucată neagră de plastic și legat strașnic cu o sîrmă de cupru, scrumiere care imită bronzul patinat și care reproduc în relief un copil urînd inocent, pixuri sub formă de pană de gîscă, pesti multicolori din sticlă, acvarii miniatu-rale din plastic cu pești de plastic și iarbă de plastic, veioză cu confeti care, introdusă în priză, împrășteie o lumină colorată, oglinzi cu miner de culoare roz care nu costă decît 9.50 lei, lămpuțe abajur fabricate de „Arta lemnului” din București, care funcționează cu baterie pătrată ce trebuie așezată alături, pe noptieră, ursuleț din argilă pe care stă scris

„Amintire din Govora”, culere de fier forjat, sfesnice din metal produse de „Metalocasnica” București, vase de plastic pentru flori de plastic, faianță cu fragmente de pictură de gang, termometru cu ancoră, sticle de coniac reprezentînd țărancă română, rame în formă de inimă pentru fotografi, briceag în formă de pește, fructiere pe care e desenată o rață sălbatică, aparate de fotografiat care stropesc cu apă, carpete cu Răpirea din Serai, tricouri cu Ion Dolănescu sau grupul Abba, păpuși din burete care se pot spăla cu apă și săpun, muzicuță în formă de banană, difuzoare stereo în formă de cărți, produse de „Electronica”, brelocuri cu minge de fotbal, căței care dau din cap în spatele mașinii, fructe de plastic pentru eternitate, oglinzi mari cu ramă din oglinzi mici, lată citeva din obiectele pe care cooperativele meșteșugărești, in-

Ceasul țigaie

Se produce la Arad, costă 288 de lei și funcționează cu baterie rotundă. Acum citiva ani, cînd a apărut prima generație, funcționa pe bază de arc și avea minerul de metal. Varianta electrică, de azi, are minerul din lemn frumos lustruit și lăcuit. Acesta este singurul element care o deosebește de o țigaie adevărată. Mai sint acele indicatoare fixate exact în centrul din fundul țigăii. Se găsește în diferite variante cromatice, probabil pentru ca gospodina să-și cumpere acest ceas în funcție de restul țigăilor din bucătărie. Tigaia ceas nu funcționează decît atîrnată, pentru că poziția orizontală, normală pentru o țigaie-țigaie, i-ar opri indicatoarele. Mecanismul se află în interiorul vasului montat într-o carcasă transparentă. Are marelă dezavantaj că, dacă se strică ceasul, țigaia nu poate fi folosită separat din pricina orificiului central și gospodina are de ales între a duce ceasul la reparat sau țigaia la sudat.

Pentru a strica monotonia colaborării dintre orologerie și bucătărie, propunem creatorilor de la „Aradora” și alte variante de ceas, precum ceasul sacosă, ceasul frigidier, ceasul aragaz, ceasul lighean. Cu baterii sau fără.

treprinderile și micii meseriași ni le oferă spre cumpărare, obiecte fistiche, lipsite de gust, în care a triumfat arta pestriță, obiecte care ne asaltează pretutîndeni, la bilci și în unele magazine, ca o invazie de atrocități violae.

Din întreprinderea noastră nu trebuie să se înțeleagă, desigur, că ne revoltăm împotriva unor biete obiecte, nevinovate în tăcerea lor neînsuflețită, și nici împotriva unor meseriași onesti care n-au ajuns, din pricina diverse, să înțeleagă diferența dintre adevărata înfățișare artistică a lucrurilor și aceea greoaie, oșoșoasă, inutilă. Nu cerem sancțiuni și nici alte măsuri care să oprească, bruse și necegetat, această producție pe care mulți o găsesc utilă din moment ce apelează la ea. Faptul că obiecte precum cele înțelimate se bucură de interesul multora va fi, fără îndoială, un argument pentru producători, însă invensiunile noastre tocmai aceasta vor să evidențieze, faptul că gusturile nu trebuie speculate, ci educate, că ele nu trebuie puse într-o ecuație rudimentară doar cu actul comercial, ci și cu elementara artisticitate, fără de care viața noastră de fiecare zi ar fi mai săracă și mai cenușie. Mai ales că în cadrul organizat, al atelierelor meșteșugărești și al numeroaselor

întreprinderi și cooperative, există numeroși designeri talentați care își pot pune întrecerea lor rivnă în slujba frumuseții cotidiene. Cu atît mai inexplicabilă este situația în care, pe aceleași rafturi, în aceleași magazine, pe aceleași tarabe, lucruri de bun gust stau alături de improvizatii triste, semn că nu fenomenul în sine e de acuzat, ci lipsa de respect a producătorilor față de cumpărătorii, absența minimului efort pentru educarea publicului, în care trebuie să vedem, întii de toate, un colaborator iar nu un diletant. Nu plectăm pentru realizări care să se inscrie neapărat în sfera exclusivă a artei, căci funcționalitatea e totuși un criteriu important, ci pentru bunul gust, care trebuie să fie o condiție a oricărui producător ce se adresează unui public larg, fiindcă orice fapt social e și unul educativ.

IOAN I. MORAR
RADU G. JEPOȘU

atelier literar

G. Dumitrescu

Rebecca: Nu se poate ști încă dacă veți scrie cindva o literatură demnă de acest nume. Cert e, însă, că, în momentul de față, lucrul cel mai important pentru formarea și întregirea dv. ca om (adevărat) este să învățați, să vă țineți cu toată dirigenția de școală, de studiu, de lectură.

V. Mircea: N-am avut nici cea mai mică intenție de a vă jigni. Dar n-avem spațiu, nici timp, pentru a răspunde fiecăruia în parte. Dealtfel, — amicus.

Plato!... — încadrarea răspunsului a fost — cu mina pe inimă! — întemeiată! (Firește, după părerea noastră). Pe care n-ar trebui să ezitați a o verifica și pe la alte redacții.

Ancaunius Rotaru: În „La iarmaroc” și, oarecum, în „La început” (mult lungită) există o sinceră vibrație. În rest, versificații harnice, convenționale, lucru manual.

Gr. Virginel: Nu ne ocupăm de proză.

A. Pârnu: Firește, e vorba de un condei cu experiență, stăpin pe le-

gile, virtuțile (și trucerile!) versificației clasice. Condei căruiuia contactul cu tiparul nu i-a lipsit (după toate presupunerile). Parte din texte rămân, totuși, în mare măsură, performanțe de compoziție și versificație pe un fâgaș mai curind convențional, fără ecouri lirice profunde, susținute. Dar citeva altele depășesc acest prag și se înscriu în orbita poeziei, pur și simplu („Cirduri de dropii”, „Pe locul unde”, „Noaptea trecută”, „Eram călări”, poate și altele. Vom încerca să reproducem cite ceva, rămânind însă cu senzația că locul dv. nu e într-o rubrică a debutanților!

Adrian Crețu: Ceva mai bine, în „Sculptor” și, oarecum (adică, susceptibile de ameliorare) „Țăran muncind”, „Sculptind în aer”, „Poezii”.

Em. Petrescu: Ultimul dv. plic a trecut, pe semne, înainte de a ajunge la noi, printr-un șant, o baltă, ori ceva similar (dar noroios), incit, atit plicul (pe care figurează cunoscuta stampilă bilingvă, inclusiv dezaordul

specific, în litere de tipar: „SOSITA IN ACEASTA STARE, ARRIVE DANS CET ETAT”), cit și hirtile din el sint într-un hal fără hal, murdare; inutilizabile. Faceți bine și retrimiteți-le (poate chiar de-a dreptul dactilografiate!...).

Șt. Dincă: Nu „favorizăm” pe nimeni, e simplu: textele bune de publicat trebuie să bătute la mașină (altfel, nu le primește tipografia, pe bună dreptate). Dv. nu v-am cerut să vi le dactilografiați, pentru că sint scrise destul de curat (ca să le putem citi noi) — despre partea tipografică nefind, cel puțin deocamdată, nici un fel de riscuri!...

Ion Cupanache, M. Dumitrache, V. Duțică, Liana G., D. Cioroabă, D. Flodoroiu, Dana Poenaru, A. Voig, G. Santy, D. Olăreanu, Dorian I. G., Romelia B., Val. Popa, D. Lițoiu, I. Dumitrache, G. Nastii (mai întâi ortografia!). B. Garoflid, G. Ivănescu, Denisa Ifrim, C. Dr. Craiova: Încercări de nivel modest. N. R. Manuscrisele nu se înapoiază.

Parabolă

Prinde-te de imaginea sufletului meu și stai așa, agățat, până cind ceva din mine — ceva frumos — te va face să tresari și atunci: ori vei cădea ori vei ureca mai sus.

ELA GHITEANU

Senin de singurătate

strălucirea cerului de zi depășește strălucirea stelelor care nu se mai văd dimineața deși continuă să existe în spatele cortinei de aer strălucinate și celelalte planete fără aer se sufocă sub cerul negru și tot așa la fiecare inserare se mută strălucirea pe celălalt talger în plină împăcare doar tu la fel de tăcută clipești egal și fără tăgadă și lași lumina să te traverseze noaptea și zi în seninul de singurătate.

VIORICA IONESCU

Pe din două

În singurătate cu ardoare așezind cuvint lângă cuvint Oprind tipătul, urletul spaima Cu miraculosul scut străvezul. În inima poemului doar împreună Acolo unde nu se poate

minți și nu se poate trișa Poemul acest regat singeros, îl împărțim frățește pe din două Eu și poezia te purtăm în brațe amindouă

ILEANA BIJA

Natură moartă

Zorii mă găsesec cu timplele-n rouă, într-o mină cu capătul fringhiei în cealaltă singerind solitudinea, stiletul înșipt între linia vieții și cea a iubirii...

IULIA REBEGEA

A fi

Fericită, imi scriu poemele la lumina degetelor netulburată de umbre pe fruntea propriei stele.

ANA IOANA OPREA

Cintec

tăcerea revărsindu-se mai ceva decit apele Gangelui dar flacăra cuvintelor rămâne neatinsă și tumultul singelui cutremurul pleoapei steaua noastră neinvinsă... acestea toate rămânind — ca un element primordial și poemul dintre noi — ca șeaua dintre călăreț și cal!

DOREL SAUCIUC

— Harfă sau harpă? Cum este corect, Ion Ivan Roncea?

— E la fel de corect în ambele feluri. Se pronunță în două variante, fiindcă nouă ne-a parvenit cuvintul prin două filiere diferite. Din germană am preluat forma harfă, iar din franceză harpă. Noi ne-am obișnuit mai mult cu cea de-a doua variantă și aproape toată lumea pronunță astfel.

— Este un adevăr sau doar o impresie faptul că harpa se leagă de antichitate?

— Din documente știm că harpa e cunoscută din mileniul al cincilea înainte erei noastre. Frescele și basoreliefurile descoperite în Egipt arată că acolo instrumentul acesta era foarte apreciat, mai întâi ca instrument de cult, apoi laic. Impotriva credinței că de regulă cele mai chemate să cinte la harpă sint femeile, să știți că bărbații au consacrat acest instrument. Moda femeilor a venit mult mai târziu, prin secolul XVIII, cind harpa a pătruns în salon, fiind nu o dată chiar loc de mobilă. Atunci s-a conturat imaginea cîntărețelor grațioase și diafane, care e mai mult un clișeu. La mare cinstie erau harpiștii și în Evul Mediu. Mulți truveri își acompaniau cîntecul la harpă. Barzii britanici erau, de asemenea, foarte bine văzuți la curte.

— Deci harpa nu era doar un instrument solemn, cum ni se pare nouă.

— Datorită unei foarte mari răspîndiri, harpa a ajuns în multe țări instrument popular. Așa s-a întîmplat în Țara Galilor și în unele țări latino-americane. Pe monedele irlandeze și italiene acest instrument figurează ca o emblemă. Pe o monedă italiană am văzut înscrisă chiar imaginea unei harpe construite de Stradivarius, care acum se află la muzeul din Cremona. Nu știm însă cit de mare meșter era ce-

lebrul constructor de viori și în privința harpelor, pentru că aceea de la muzeu a fost descoperită într-o stare de degradare avansată. Vedeti deci că, deși pare un instrument cu răspîndire mică, popularitatea harpei este foarte mare. Mai ales în ultima sută de ani, mai precis la sfîrșitul secolului trecut și începutul celui prezent.

— Dumneavoastră ce știți despre harpă în momentul cind v-ați decis să studiați acest instrument?

— Nu știam nimic și nici nu prea aveam idee despre ce vrea să însemne instrumentul acesta. Am ajuns să studiez printr-o pură întîmplare. Eram în clasa a cincea la liceul de muzică din București, cind s-a ivit problema opțiunii mele. Imi plăcea obiolul, dar am fost sfătuit să mai aștept. Erau în schimb locuri la percuție, despre care de asemenea nu știam nimic, în mintea mea percuția însemnind pur și simplu tobe, și la harpă. Întrucît am presupus că o harpă trebuie să fie mai frumoasă decit o toabă, am ales-o și m-am

consacrat ei. Profesoara Marica Pessione, care se afla în jurul și care apoi mi-a devenit profesoară și mie, s-a uitat la degetele mele, după ce-am dat probele vocale și ritmice, și s-a declarat de acord.

— S-a uitat la mîini, ziceți? Și cum trebuie să fie o mină de harpist?

— Trebuie să fie echilibrată. Asta înseamnă că nu trebuie să fie nici prea lată, nici prea lungă, să aibă degetele potrivite, ca să intre între corzi, să fie flexibilă și să aibă încheieturi tari. Dar mina nu înseamnă totul. Mai trebuie să trăiești muzica și să dai un sens sunetului. Cindva l-am cunoscut pe harpistul formației Los Paraguayos, Fausto Franco. Avea un succes formidabil, fiind realmente talentat și avind o capacitate de transmitere a stărilor sufletesti aparte.

— Ați trăit și dumneavoastră momente intense, în care să vă identificați cu instrumentul,

ION IVAN RONCEA:

„Rațiunea adevărată a muzicii este comunicarea cu ceilalți”

cum se zice?

— N-am simțit niciodată nevoia de a mă identifica cu harpa, pentru că nu m-am îndrăgostit niciodată de acest instrument. Nu înseamnă că nu cînt însă cu pasiune și cu plăcere, dar nu pot trece peste adevărul, foarte evident, că harpa nu e decit un instrument cu care fac muzică. Dragostea mea s-a oprit la pasiune. Sint un om lucid, unii chiar m-au acuzat pentru asta, așa că n-aș putea spune că nu mai pot trăi fără harpă. Cind interpretez însă, mă dedic instrumentului cu totul. Trebuie să vă spun totuși că, spre deosebire de vioară sau pian, harpa are alte posibilități tehnice, așa că solistul trebuie să-l imprime suplețe, să muncească mult pentru a suplini limitele ei. Aș vrea să cînt așa cum face dirijorul cu orchestra, pentru a mă exprima cit mai plenar. De aceea mi-am apropiat harpa foarte mult cind am simțit că pot interpreta solistic. Asta se întîmpla prin clasa a zecea. Începuser să mă instruiesc, să aud și de alte nume de interpreți. O ascultam cu interes pe Liana Pasquall, care mi-a devenit apoi profesoară. În acea perioadă am început să mă atașez de instrumentul meu. Cind am început, eram în clasă zece harpiști, nouă fete și un singur băiat, adică eu. Pasiunea a venit deci puțin mai târziu, cind am început să mă dumiresc ce e cu acest instrument.

— După ce v-ați dumirit, ați început deci să fiți captivat și au apărut bucuriile, nu?

— Bucuriile au venit odată cu concertele. Am debutat, în

sensul mai serios al cuvintului, la sfîrșitul liceului, cu orchestra școlii. Tot atunci au început să mă remarce profesorii, criticii muzicali. Făceam deja și solistică. Au urmat concertele în provincie și recom-pensele, mai târziu, pentru că eu am avut o evoluție mai lentă. Progresele mele au venit după facultate. Am fost repartizat la Teatrul liric din Constanța. Plecarea din București m-a intrinștat destul de mult, am avut chiar momente în care mă bătea gîndul să abandonez. Fiind însă izolat de viața muzicală a Capitalei, obligat să gîndesc cu proriiu-mi cap, fără profesori, am început să-mi lămuresc meseria. M-am înverșunat, am muncit foarte mult și am crescut simțitor. În acei ani am simțit cu adevărat că am conștințat propriul meu eu. Parcă fusesem o ființă amorfă pînă atunci. La Constanța, a trebuit să-mi fiu eu singur profesor și să rezolv o mulțime de

tuez, printre interpretii la harpă, pare neserios. Mai bine vă dau niște extrase din comentariile criticilor.

— Văd că o gazetă străină vă compară cu Nicanor Zabaleta. Vă bucură apropierea aceasta?

— În afară de Zabaleta, care are niște calități cu totul aparte, trebuie să mai amintesc pe Susann Mc Donald (S.U.A.), Vera Dulova (U.R.S.S.), Susana Mildonian (Italia) și Lily Laskine (Franta). Deși îi prețuiesc mult pe toți acestia, n-aș putea zice însă despre ei că sint geniali, cum ar fi Rubinstein la pian, de pildă.

— V-ați gîndit să urmați pe vreunul din ei în vreo privință?

— Într-un singur sens, pe Zabaleta. Mi-aș fi dorit chiar o carieră ca a lui. Însă asta ține de personalitatea fiecăruia și firea mea diferită de a lui n-ar fi putut repeta destinul său. Mi-am dorit perfecțiunea teh-

mi s-a părut întotdeauna o imagine vetustă, desprinsă din alte timpuri. Poate instrumentul acesta insolit, poate numeroasele imagini picturale pe care le-am văzut să-mi fi creat impresia. Ați simțit și dumneavoastră acest lucru?

— Nu, n-am simțit niciodată. Oricum, e interesant ceea ce spuneți. Oare cine va fi avind dreptate, dumneavoastră care ascultați sau eu care mă cufund în lumea aceasta stranie, căreia încerc să-i dau formă cu ajutorul harpei? Impresia de care ziceți poate avea însă și o altă explicație. În lume sint numai cîteva mii de harpiști, ceea ce e foarte puțin în raport cu ceilalți instrumentiști. Un harpist e întotdeauna o apariție destul de rară și probabil că din această cauză vă sugerează o apariție din alte vremi. Dimpotrivă, eu aș putea spune că, deși cînt la harpă, de fiecare dată cind apar pe scenă, mă simt foarte implicat în problemele prezentului. N-am avut nici o clipă impulsul de a evada cu ajutorul muzicii din ceea ce mă inconjoară, fiindcă mă simt foarte implicat în ceea ce fac și lucrez cu conștință și pasiune.

— În afară de repetiții și concerte, ce lucrați?

— Încerc să-i învăț pe alții această artă a interpretării la harpă, în calitate de profesor asociat la Conservator. Studenților mei le cer să facă cu suflet și cu seriozitate ceea ce fac, pentru că fără temelnicie nu iese nimic. Mi-a plăcut foarte mult o vorbă ardeleanăscă pe care am auzit-o cindva și pe care mi-am și luat-o drept călăuză: „Cind lucru, lucru, cind sed, sed”. Eu cind fac harpă, fac harpă! Ca și alte instrumente, harpa cere mult timp și exercițiu continuu. O zi fără repetiții înseamnă o pierdere serioasă. Eu repet, în medie, patru ore pe zi. Mai fac însă ore și cu fiica mea cea mare care a ținut morțiș să mă urmeze. Cealaltă face vioara. Eu n-am prea vrut să se apuce de harpă, fiindcă știu cit e de greu și știu ce-o așteaptă. Un lucru trebuie făcut pînă la limita lui cea mai înaltă. Arta subjugă și creează o dependență a vieții față de ea. Devii un fel de rob, atunci cind faci muzică serios. La desăvirșire contribuie o mulțime de factori. Eu, de pildă, reacționez mult prin reciprocitate. Dacă nu e colaborare, mă repliez, investesc puțin.

— Cu harpa cum funcționează această reciprocitate?

— Desi n-are suflet, harpa reacționează întotdeauna diferit. Sint momente cind imi place foarte mult, pentru că-mi răspunde, altele cind mă irită. Uneori, simt comunicarea cu harpa de la primele sunete și întreaga mea ființă i se dăruie. Muzica se revărsă atunci aproape spontan, fără ca eu să forțez instrumentul. Atunci nu-mi dau seama dacă eu cînt ori cîntă harpa.

RADU G. TEPOSU

Cind in urmă cu 16 ani omenirea avea să facă neplăcuta cunoștință cu noul flagel al civilizației contemporane, criza de energie, nu puțin cercetători au înclinat steagul, considerând că vina aparține în întregime unei naturi pauperizate, cu modeste rezerve de hidrocarburi lichide și gaze. A sosit apoi momentul ca omul să-și recunoască nechibzuința și lăcomia în folosirea acestei imense bogății naturale, dar abia odată cu întocmirea unor studii temeinice, pluridisciplinare, s-a putut constata ce mari sînt survoalele de energie ce se consumă inutil numai și numai deoarece instalațiile și procesele tehnologice sînt proiectate și funcționează cu consumuri exagerate de combustibili fosili și electricitate. Cea mai ieftină sursă de energie — s-a spus atunci — este economia de energie sau ceea ce numim noi astăzi conservarea energiei. Sintagma, au fost de părere unii, este improprie pentru determinarea acțiunii, deoarece energia este prin natura ei conservativă, ea se transformă, dar nu se pierde, așa cum s-a stabilit cu mai bine de un veac în urmă prin Principiul conservării și transformării energiei. Dar în legătură cu această dispută vom mai reveni.

În România, după cum se știe, prin analiza temeinică a situației de fapt, prin gîndirea prospectivă a partidului nostru, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, criza de energie a fost întezărită și preînlimpinată cu mult timp înainte ca ea să se producă. Nu puțin oameni de știință, cercetători, și-au concentrat atenția asupra domeniului, anticipînd viitoarea penurie de combustibili fosili, iar unii au făcut-o chiar cu 25 de ani în urmă, deci la o dată cind omenirea mai aprecia ca inepuizabile zăcămintele de țit și gaze naturale ale Terrei. Printre aceștia, la loc de cinste, se află, fără îndoială, profesorul dr. Gheorghe Preda din cadrul Academiei de Studii Economice București, inițiatorul primului Laborator de economie conservării energiei din lume.

Aceste preocupări, ne-a mărturisit cu modestie profesorul Preda, s-au născut datorită dublei sale preoții profesionale, cea de economist și cea de inginer, fericita simbioză permițînd o mai completă și vizionară abordare a problemii energiei.

Toată lumea, ne mărturisește interlocutorul nostru, știe astăzi, în linii generale, ce înseamnă conservarea energiei. În opinia specialistului, domeniul vizează creșterea în condiții optime a randamentelor energetice cu consecințe im-

ediat în reducerea consumurilor specifice, precum și substituirea optimă a consumului de hidrocarburi. Dacă abordăm energia din unghiul de vedere al principiului lui Mayer și Helmholtz, atunci știm că ea nu se pierde, ci doar se transformă și că orice utilizare finală de energie conduce la degradarea acesteia. Cea care ajunge în natură sub formă de energie degradată provoacă așa-numita poluare termică, ușor de constatat în preajma complexelor industriale, în marile aglomerări urbane la nivelul aerului și apelor. Natura, se pare, dispune de un anumit sistem de apărare prin care ea pulsează această energie deranjantă în spațiul cosmic. Dar toate acestea constituie obiectul altor preocupări. Din punctul nostru de vedere, conservarea energiei înseamnă, simplu spus, a folosi mai eficient,

murilor specifice de energie în cadrul unor variate procese: de iluminat, de acționări electrice, de ventilație, de încălzire și răcire.

O nedumerire: rentabilitatea, reducerea consumului energetic reprezintă o preocupare prioritară în toate întreprinderile, în toate locurile de muncă, în chiar viața noastră domestică. Prin ce soluții particulare se recomandă activitatea dumneavoastră?

Paradoxal, în România, ca de altfel în lumea întreagă, cercetările vizează latura pur energetică dar nu și pe cea economică. La noi problema este studiată exhaustiv. Începutul îl constituie stabilirea bilanțului energetic, prin care vedem câtă energie utilă sau inutilă este consumată. Studiile acestea și în laborator cu ajutorul unor modele ce ne

România căruia i se acordă o asemenea atenție. Numeroase sînt comunicările noastre selecționate pentru a fi publicate în diverse proceedings-uri (culegeri de comunicări). De curind am avut bucuria de a pune la dispoziția publicului interesat o lucrare semnată împreună cu profesorul american H. N. McCarl, „Politica conservării energiei, SID-66”, și care urmează să apară și în Statele Unite. În sfîrșit, trebuie să precizez că succesul cursului nostru s-a datorat concursului unor prestigioase cadre didactice, colegilor mei: V. Athanasiu, A. Badea, St. Brânzei, I. Cătoiu, I. Cămășoiu, B. Cotigaru, D. Dăianu, C. Ene, I. Grișoiu, N. Irimie, C. Meremă, N. Nițu, M.G.M. Pop, M. Stoica, C. Șarpe și mulți alora.

Să vorbim în încheiere despre ceea ce ne interesează

procesele tehnologice generatoare de resurse energetice și încălzirea de locuințe urbane. Economia obținută prin concretizarea acestei teme de cercetare este de circa 95 000 tone combustibil convențional pe an. Voi aminti în continuare că măsurile de conservare energiei electrice la întreprinderea 23 August din București, preconizate pentru a fi aplicate în domeniul producerii, transportului și utilizării aerului comprimat, sînt în măsură să asigure reducerea consumului de energie electrică cu 16 milioane kilowați ore pe an, sau ceea ce echivalează cu energia electrică pe care o consumă un cartier cu 60 000 locuitori. Și tot o lucrare de absolvire stă la baza unei soluții adoptate de întreprinderea Carpatex Brașov pentru recuperarea căldurii din aerul cald evacuat de la o mașină de uscat-termofixat, utilizîndu-se în acest scop tuburi termice (ce au cunoscut primele utilizări în domeniul aerospațial). Prin aplicarea procedurii imaginată, s-a obținut o economie de 60 tone combustibil convențional pe an. La întreprinderea Autobuzul, cursul postuniversitar a oferit, grație lucrării de absolvire a unor cursanți, o metodă de valorificare a resurselor recuperabile de energie termică la autobuze în vederea condiționării aerului din spațiile acestora fără un consum suplimentar de combustibil. Sînt numai patru din sutele de exemple dar care pledează și ele în favoarea ideii-program, acest paradox al contemporaneității: cel mai economic producător de energie este conservarea energiei. N-avem voie să uităm nici o clipă, nici noi, nici cei ce ne sînt cursanți, că multe procese (instalații) proiectate într-o vreme cind energia era ieftină și din abundență sînt energofage. Este ceea ce s-a subliniat și la recerșia Plenară a Consiliului Național al Științei și Învățămîntului. „În vederea reducerii consumului de combustibil și energie, a subliniat cu acest prilej tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, trebuie să se analizeze concret situația tuturor instalațiilor tehnologice, îndeosebi a celor mari consumatoare de energie, să se stabilească măsuri pentru modernizarea acestora, pentru creșterea randamentelor energetice în toate ramurile economiei naționale.”

— Putem conchide că Laboratorul de economie conservării energiei reprezintă în această privință o soluție mondială unică?

— Fără îndoială. Aprecierile elogiase ale unor cercuri de specialitate din lumea întreagă o confirmă cu prisosință.

LIVIU TIMBUS ■

Școală pentru bunii gospodari

mai rațional, mai economic, sursele de care dispunem.

— Este ceea ce v-ați propus, înțelegem noi, și prin înființarea Laboratorului de economie conservării energiei.

— Evenimentele petrecute pe plan mondial în 1973 și ulterior acestui an au făcut ca lumea să înțeleagă problema energiei în întreaga ei amploare și complexitate. Mai mult decît atît: omul a trebuit să inventeze noi instrumente de lucru pentru a face față unei situații necunoscute pînă atunci, unor probleme de care depinde însăși supraviețuirea sa. În ceea ce ne privește, noi am înființat laboratorul amintit din dorința proliferării cunoștințelor de economie conservării energiei în lumea specialiștilor din producție. Am organizat în acest scop un curs postuniversitar pe care l-au urmat și îl urmează ingineri (energeticieni și tehnologi) și economiști și pe care l-au absolvit pînă în prezent peste 400 de cursanți. Cunoștințele de conservarea energiei au fost grupate pe patru discipline: economia conservării energiei, economia alternativelor la consumul energetic de hidrocarburi, politica energetică și economia proceselor energo-tehnologice. Dispunem de un laborator de profil, care este astfel dotat încît să permită determinarea randamentelor energetice și a consu-

ajută să precizăm componentele folositoare și componentele-pierderi, variația acestora, după care trecem la calcularea unor indicatori de eficiență energetică și economico-energetică. Numai pe această cale se pot depista neajunsurile unor echipamente imperfecte din punct de vedere constructiv, se poate descoperi risipa de energie provocată de mersul în gol al instalațiilor, de nerespectarea rețetelor tehnologice optime, de întreținerea și exploatarea necorespunzătoare a instalațiilor, asta ca să dau numai cîteva exemple. Mai rămîne de adăugat un lucru foarte important: noi sîntem la curent cu tot ce se obține mai important în acest domeniu în lume, avem timpul să o facem. Astfel, la cursurile postuniversitare organizate, au țînut prelegeri, în afara specialiștilor români, experți de renume din străinătate. Între aceștia, profesorii americani Ronald Brito, Robert W. Campbell, Henry N. McCarl, Curtis E. Harvey s.a. La rîndul nostru, am participat în ultimii ani la zeci de simpozioane și diverse întruniri de profil din lume, unde am prezentat comunicări originale. Iar în 1983 am avut posibilitatea și onoarea de a expune concepția cursului nostru la simpozionul organizat la București de Comisia economică a Națiunilor Unite pentru Europa. Este primul curs postuniversitar din

în fapt cel mai mult: prin ce rezultate practice se recomandă studiile și activitatea cursului postuniversitar?

— Evident, preocupările noastre nu constituie un scop în sine. Legătura cu nevoile practice o asigurăm prin intermediul lucrărilor de absolvire, temele acestora fiind inspirate din problematica energetică a unităților din care vin cursanții noștri, deci a unor întreprinderi industriale, de transport, agricole, și chiar a unor institute de proiectări și cercetări. Am avut astfel cursanți de la întreprinderea 1 Mai Ploiești, Fabrica de vagoane Arad, întreprinderea mecanică Muscel Cimpulung, întreprinderea Autobuzul București, întreprinderea de aluminiu Slatina, întreprinderea Unio Satu-Mare, întreprinderea de stufe Carpatex Brașov etc. Din păcate nu avem o evidență completă asupra modului în care lucrările de diplomă au fost concretizate prin măsuri practice, cursanții odată plecați au cam uitat de noi, dar dispunem totuși de multe exemple, convingătoare. Astfel, un colectiv de cursanți de la Institutul de inginerie tehnologică și proiectare în industria chimică a abordat, ca temă de lucrare de absolvire, valorificarea resurselor energetice recuperabile la mai multe platforme industriale chimice și petrochimice. Direcțiile de valorificare au vizat cu precădere

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Laudă chirurgilor români

S-au împlinit anul acesta o sută de ani de la nașterea fondatorului școlii românești de ortopedie, regretatul profesor academician Alexandru D. Rădulescu (26 august 1886 — 11 aprilie 1979). S-a scris, credem, cu acest prilej, prea puțin despre el, mai ales despre faptul că a constituit un exemplu de creativitate în știința românească. Încă de la teza sa de doctorat (1914), el preconizează un procedeu chirurgical original: anastomoza organelor cavitate fără deschiderea lor prealabilă, o prioritate necontestată. Acestei lucrări a tinărului medic, pe atunci de 28 de ani, îi vor urma alte premiere, în deceniile care au urmat, realizate de acela care avea să devină un adevărat maestru al specialității sale: osteotomia în consolă pentru luxația congenitală a șoldului și osteotomia curbă a osului coxal, un nou tratament cu grefon costal în morbul lui Pott, rezecțiile costale multiple în scoliozele dorsale, ortoplastia cu cap acrilic în halux-valgus, procedee originale în diferite tipuri de fracturi și luxații. A descris ceea ce medicina a denumit „sindromul Rădulescu” (hipertrofia totală a membrului inferior cu valvulus planvascular, osteoscleroză parțială și acrocianoză). Tehnicile pe care le-a creat în ceea ce privește grefele și trans-

plantele osoase au făcut epocă în știință și în practica medicală. Să mai amintim că a inovat și în domeniul instrumentalului chirurgical și că este deținătorul mai multor brevete de invenții privitoare la noutățile introduse în ortopedie.

Acest exemplu, credem grăitor, ne face să ne gîndim la începuturile chirurgiei românești, remarcabilă încă din faza ei inițială. Într-adevăr, să menționăm de pildă că, deși învățămîntul medical românesc s-a constituit relativ tîrziu (1842—1858), România a reușit, într-un interval scurt, „să ajungă din urmă și în multe privințe chiar să depășească unele țări cu vechi tradiții în ceea ce privește învățămîntul medico-chirurgical” (acad. Ion Făgărășanu), și aceasta înainte de constituirea școlii românești moderne de chirurgie, întemeiată de Thoma Ionescu, astfel încît să se situeze în avangarda teoriei și practicii medico-chirurgicale.

Istoriile medicinei noastre semnalează că în 1847, la Spitalul Colțea, cel mai vechi din București, doi chirurși au aplicat anestezia cu eter, la numai cîteva luni de la înființarea acesteia pe plan mondial. Printre primii chirurși români care s-au remarcat prin tehnici originale trebuie amintit Nicolae Turnescu,

medic la Spitalul Colțea din 1854, care a utilizat la noi primul anestezic cu clorofom, a prezentat în 1857 două memorii de chirurgie la Paris, publicate în exigenta presă medicală franceză, iar în 1862 a comunicat la București un procedeu de vindecare prin compresiune digitală a unui anevrism spontan; tot el a realizat delicate intervenții, ca tratarea unui hidrocefal prin trepanație și injecție cu tip-tură de iod și extirparea unui elefantiazis al scrotului. La rîndul său, doctorul Ludovic Russ-senior, care deschisese în 1863 la Iași un curs liber de anatomie și chirurgie, a efectuat îndrăznețe operații de ligatură a venei safene, esofagotomie, cistotomie, intervenții la anevrismele arterei poplitee. Medicul Ion P. Vernescu preconizează în 1868 o metodă de tratament operatoriu a hemoroizilor, anticipînd pe cea descrisă de W. Whitehead în 1888, iar L. Collin din Bacău și Ed. Patzelt din București practică, în 1869 și 1872, ovariectomia. Un inovator de seamă al chirurgiei timpurii românești a fost Constantin Dimitrescu-Severeanu, bine cunoscut și peste hotare, care a conceput numeroase procedee chirurgicale originale; el „s-a încumetat încă din 1871 să încerce grefe cutanate” (dr. Gh. Brătescu), descrie pe larg în anul următor în „Revista medicală din București”, în 1887 a prezentat, la un congres internațional, metoda sa de „sutura extraperitoneală în mai multe etaje (la abdomenul operat), cateterismul arterial pentru reperfuzabilizarea vaselor trombozate (fiind astfel un pionier al chirurgiei vasculare) și noi procedee de chirurgie stomatologică. Nu mai revenim asupra lui George Assaky, care prin procedeu său de

„sutura a nervilor la distanță” (1886) se înscrie printre pionierii neurochirurgiei moderne (la el ne-am referit pe larg într-un articol trecut).

Perioada modernă a chirurgiei românești este inaugurată de Thoma Ionescu, membru de onoare al Academiei Române și membru al Academiei de Medicină din Paris (1860—1926), care a inovat în aproape toate domeniile chirurgiei. A fost un deschizător de drumuri în studiul peritoneului și duodenului, în operațiile asupra splinei, ovarelor, rinichiului, craniului, stomacului. A efectuat de pildă, primul în lume, în colaborare cu medicul V. Gomoiu, cea dintîi operație din lume în angina de piept, prin ablația ortosimpatului cervical (1916). A practicat extragerea tumorilor nervului optic fără lezarea globului ocular (1897), rezecția simpaticului cervical în hipertiroidism, a introdus, pentru intilia oară în analele medicinei, chirurgia radicală a cancerului uterin, sub forma histerectomiei totale lărgite pe cale abdominală (1898) — atribuită uneori eronat altora. A preconizat și aplicat rahianestezia superioară cervicală, impunînd-o ca „metodă românească” în urma unui turneu științific demonstrativ întreprins în Franța, Anglia, Germania și S.U.A. În sfîrșit, a imaginat noi instrumente chirurgicale, printre care depărtătorul abdominal pentru evidări pelviene.

Printre discipolii săi s-au numărat chirurși la rîndul lor cu o bogată activitate creatoare, ca I. Iacobovici, E. Juvvara, Amza Jianu, Traian Nasta, V. Gomoiu și mulți alții. Caracterizîndu-l drept „un operator de o uimitoare Dexteritate și de o elegantă chirurgie grație căruia o intervenție executată de Thoma

Ionescu dobîndea caracterul unei adevărate opere de artă”, profesorul Ion Cantacuzino preciza, într-un articol publicat în 1926: „Puținii sînt în țara noastră minul astăzi histriului, care să nu fi ieșit, direct sau indirect, din serviciul lui Thoma Ionescu”. Cîteva realizări, spicuite răzleț, pot caracteriza nivelul creației acestora. Pentru punerea în repaos a focarelor pulmonare atinse de tuberculoză, Iacob Iacobovici introduce tehnica chirurgicală a rezecției concomitente a coastei întii și a nervului frenic, cunoscută ca „operația Iacobovici” și tot el a realizat prima explorare a glandelor salivare („sialografia Iacobovici”), inițind de asemenea publicarea primului tratat românesc de chirurgie. Ernest Juvvara a introdus grefe osoase mari prelevate de la bolnavul însuși și a utilizat în prolapsul rectal procedeu Juvvara-Delorme; a întrebunțat, printre primii în lume, instrumente electrice în practica chirurgicală. În chirurgia reparatorie a esofagului, Amza Jianu a preconizat un nou sistem de esofagoplastie, cu tub preteracic confecționat din marea curbură a stomacului, iar în paralizia facială a aplicat transplantul mușchiului mase-ter. Traian Nasta a elaborat un procedeu propriu în tratamentul chirurgical al stenozelor laringiene, un nou tratament operator al limfogranulomatozei pulmonare și al supurațiilor pulmonare, creînd și un stil propriu în chirurgia gastro-intestinală.

Sînt numai cîteva exemple, — printre foarte numeroasele ce se pot da — care ilustrează nivelul înalt la care s-a ridicat chirurgia românească prin slujitorii ei de excepție.

I. M. ȘTEFAN ■

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ De câțiva ani de zile, Întreprinderea de legume și fructe Brașov produce concentrate (esențe) din sucuri naturale de fructe, plante aromatice și medicinale din culturi organizate și din flora spontană. Din aceste concentrate naturale se produc excelente sucuri care au aroma, culoarea, opalescența, precum și conservabilitatea necesare. Nu în scop publicitar vă scriu conchide colaboratorul nostru **Constantin Pricop, șef producție industrială la I.L.F. Brașov.** În cadrul întreprinderii noastre ființează și o stație-pilot de cercetare, unde lucrează specialiști de la Institutul de cercetare pentru valorificarea legumelor și fructelor București, împreună cu ai noștri. Concentratele naturale poartă numele: CITRON, VITIS, FLORES, LĂMIȚA, CODRUT, MENTOLA, MIGDALA, ROCOLA, BITTER-LEMON etc. Poate că nu ar fi lipsit de importanță ca în stațiunile de odihnă și tratament dar, mai cu seamă, pe piață să se găsească mai frecvent aceste băuturi răcoritoare pe bază de concentrate naturale — oricum mai recomandabile decât cele preparate din chimicale și zaharicale. Băuturile din concentrate naturale sunt bune, sănătoase, sățioase, au deosebite calități gustative, sint vitaminizate și aromatice.

■ În perioada 15 octombrie — 5 noiembrie 1986 am fost internat în stare foarte gravă la Spitalul „Colentina” din Capitală, suferind de paralizie nerv radială sting, în urma căreia mi-a paralizat, pur și simplu, mina stângă — scrie **Eaeterina Răsuceanu, minuitoare de valori la Direcția de difuzarea presei din cadrul Combinatului „Casa Științei”.** Nu știu cum să-mi exprim recunoștința față de medicul Dan Florescu și îngrijul personal al secției de neurologie de la amintitul spital, pentru că acum îmi pot mișca degetele și mina, în timp ce înainte vreme nu puteam ridica nici măcar o ceașcă de cafea. Recuperarea la spital, exercițiile de mișcare, masajul, ionizările, dublate de doza prescrisă de medicamente, pe scurt grija deosebită manifestată de îngrijul personal medico-sanitar în aplicarea tratamentului m-au adus în starea de însănătoșire grabnică, astfel că la începutul lunii decembrie îmi voi putea relua activitatea.

■ De la **I.C.R.A.L. Ploiești** primim răspuns pentru Asociația de locatari din bd. Republicii 122 Ploiești: Precizăm că ascensorul cu pricina a fost dat în folosință și faptul a fost adus la cunoștința asociației de locatari, deoarece în ultima perioadă unitatea noastră a înlocuit de două ori rotorul defectat din cauza folosirii la sarcină maximă. Noul model de rotor introdus în producție de U.M.E. București este de putere mai mică (pentru încadrarea în indicațiile date cu privire la folosirea eficientă a energiei electrice), ceea ce duce la folosirea și utilizarea ascensorului la o capacitate corespunzătoare (maximum 3 persoane).

■ **Martin Militaru din str. Valea Călugărească nr. 8, Sectorul 6, București,** ne înștiințează că un autobuz supraaglomerat pe ruta Giurgiu-Vieru-Gogosari-Drăghiceanu-Izvoru a plecat cu 30 de minute mai devreme. Deplasându-ne la fața locului, am putut constata că pe ruta în discuție circula nu mai puțin de 6 (șase) autobuze zilnic. Îndestulător, după părerea noastră.

■ De la **Ministerul Muncii** primim răspuns la scrisoarea Mariei Muresan din Arad: Pentru personalul muncitor încadrat cu 1/2 normă, cuantumul indemnizației se reduce la jumătate. În cazul petenței, fiind încadrată cu 1/2 normă, indemnizația pentru sarcină și lehuție se plătește la retribuirea tarifară de încadrare și sporul pentru vechimea neîntreruptă în muncă aferent unei jumătăți de normă.

■ La scrisoarea semnată de **Rus Raveca, Pudlic Ioan, Marti Nicolae, Pasăre Dumitru și Gheorghe Andrei** din comuna Josenii Birgăului, ne răspunde **Consiliul popular al județului Bistrița-Năsăud:** Din consultările registrului agricol rezultă că gestionarul Ioan Gheorghe figurează cu suprafața de 5,78 ha, suprafață ce se compune din teren arabil, livezi și fânețe naturale. Mai deține 2 vaci, 1 cal, 8 porci, 12 ovine și 25 de păsări. Se confirmă că în anul 1980 a cumpărat 1,17 ha teren

impădurit — pe bază de contract, sub semnătură privată! —, de la Gheorghe Singeorzan și Viorel Floarea, contra sumei de 35 000 lei. A defrișat terenul și l-a folosit până în anul 1985, când l-a vândut lui Ilie Panes din comuna Feldru pentru suma de 65 000 lei. Urmează să fie avertizată procuratura locală pentru intrarea în legalitate, întrucât vânzările și cumpărările de teren agricol sint demult interzise.

■ **Apostol Crinu, Șoseaua București, bl. 17, ap. 4, Pitești,** revine asupra unei mai vechi propuneri: recondiționarea căzilor de baie! După cum afirmă specialiștii de la Fabrica de frigider din Găiești (Dimbovița), căzile vechi de baie se pot reacoperi cu un smalt lucios, cu vopsea specială. E drept că aceste anodine căzi de baie se pot înlocui o dată la 30 de ani, dar eu mă gândesc, susține C. Apostol, că nu este o problemă minoră pentru cetățenii aflați în situația de-a arunca, la propriu vorbind, căzile vechi mincate de rugină, nevoiți fiind a cumpăra altele, noi, la prețuri nu tocmai de neglijat. Prin metoda încălzirii căzilor vechi de baie cu o lampă de benzină sau cu flama unui mini-aparat de sudură autogen, apoi prin aplicarea unui strat de vopsea specială pentru reacoperire, (vopsea care s-ar putea găsi în magazinele de chimicale), cetățeanul însuși poate prelungi viața indispensabilei căzi de baie.

■ **Consiliul popular al Sectorului agricol Ilfov** ne răspunde că sint reale cele semnalate de Ilona Hurmuz din comuna Bragadiru: Petenta a întrerupt activitatea la Întreprinderea de încălțăminte „Carmen” din București — unde era încadrată în meseria de rihitor (pregătitor fețe încălțăminte), din anul 1980 — pentru creșterea celor doi copii. Judecătoria Sectorului 5 București, prin sentința civilă nr. 356/1980, constată că i s-a desfășurat ilegal contractul de muncă și hotărăște reincadrarea Ilonei Hurmuz la Întreprinderea „Carmen” din București.

N.N. Din păcate, hotărârea Judecătoria Sectorului 5 București a rămas pînă azi nefinalizată.

■ **Lingă Școala generală nr. 89** din Sectorul 3 al Capitalei zăc, de circa 4—5 ani, două chioșcuri care, atunci cînd au fost aduse aici, erau nou-nouțe. Acum sint două epave fără geamuri, unde se aciuază cîinii vagabonzi și unde se aruncă resturi menajere. Nu cred că ar fi o investiție prea mare ca aceste chioșcuri să fie totuși reamenajate, iar de la ele să se aprovizioneze cu diverse produse — așa cum se întimpla cu vreme-n urmă — cetățenii din strada Firidei, elevii de la școala amintită și de la liceul din preajmă, plus personalul de la două grădinițe. (**Grigore Balaci, str. Firidei nr. 2, bl. H-14, ap. 36, Sectorul 3, București.**)

■ Sesizarea lui Ștefan Albu, am al muncii la Întreprinderea „Tractorul” din Brașov, cu privire la unele neînțelegeri intervenite la secția T-47 „Punți Motoare”, de care se face vinovat și Gheorghe Nanu, șeful de atelier, este expedită de noi pentru dreptă evaluare și soluționare la Consiliul popular al municipiului Brașov, cu nr. 7188, din 7 iulie 1986. Ca într-o schiță de Caragiale, contrar legii, municipalitatea brașoveană expediază misiva lui Șt. Albu — unde credeți?! — chiar la Întreprinderea „Tractorul” din Brașov, cu nr. 95693, de unde, de altminteri, primim un răspuns, laconic și neconvingător. Răspuns la care sint anexate și 4 caracterizări ale șefului de atelier Gheorghe Nanu. Conform uzanțelor, dar și al Legii presei, noi așteptăm răspuns oficial, corespunzător, din partea Consiliului popular al municipiului Brașov, căruia i-am solicitat sprijin în soluționarea situației ivite la una din cele mai mari unități industriale ale Brașovului.

■ **Florin Anghel din Pitești (Argeș)** semnalează un fenomen nu lipsit de interes cetățenesc. Tot mai mulți copii și tineri fumează pe rupe prin parcuri, pe străzi lăturalnice, în unghere și spații publice, unde nici nu te aștepti. Acești copilandri, cărora nu le-au mijit bine tutele, nu știu, se pare, cit de nociv este „tabacocul” pipat la o vîrstă atât de joasă, biologic vorbind. De ce să nu spunem că la capitolul avertizare și luare de poziție fermă în astfel de oca-

ziuni, corigentă este și familia, și dascălii, dar și noi, opinia publică, sintem corijenți — făcîndu-ne că trecem în neobservare pe lingă atari fenomene de bravadă și juvenilitate.

■ **Alexandru Vasile, str. Greuceanu nr. 3, ap. 10, Bistrița-Năsăud,** revine cu o propunere de mai larg interes cetățenesc: Bine ar fi ca în trenuri și autobuze să se instaleze stații de radioficare moderne, prin care să se anunțe toate stațiile (în special noaptea), și să se dea unele detalii despre traseu și, de ce nu, să fie difuzată, eventual, și muzică. Cu avîntul pe care l-a luat electronica și-n transporturi n-ar fi greu de realizat astfel de lucruri care țin de civilizație.

■ **Primim de la Inspectoratul General al Miliției** răspuns la scrisoarea Elenei Gheorghe din București, scrisoarea referitoare la dispariția fiului său Dinicu Viorel Rustem: Vă comunicăm că, în data de 1 septembrie 1986, minorul amintit mai sus a fost găsit de către lucrătorii ai circumscripției 10 Miliție București și predat, prin urmare, familiei.

■ **Oiga Machedon din Sibiu, str. Gheorghe Gheorghiu-Dej, bl. 9, ap. 50,** face cîteva referiri întemeiate la adresa Complexului de odihnă și agrement pentru tineret din Năvodari (Constanța) unde, să recunoaștem deschis, cu fiecare an s-au înmulțit bazele sportive și de agrement, spațiile destinate acului de cultură, iar locul stufărisurilor a fost luat de flori, arbori și arbuști ornamentali. Nu se poate trece cu vederea peste numele unor descăli care și-au adus contribuția la excelența reușită a acțiunilor culturale-educative și recreative, oameni muncitori și prietenoși, cu dăruire părintească pentru cei mici. Aș aminti aici pe Cornelia Drănău din Arad, Victoria Muler din Oradea, Cornelia Roșu din Lugoj, Mariuța Socaciu din Cluj, Ioana Marinescu din București, Lucia Șerban din Turnu Severin.

■ La scrisoarea inginerului V. Olteanu din Galați, care ne semnalase unele nereguli în serviciile medicale de la stațiunea balneo-climaterică „Slănic”-Prahova, **Diracția farmaceutică și aparatul medicale din cadrul Ministerului Sănătății** uită, pur și simplu, să anexeze răspunsul la scrisoarea expedită de noi cu nr. 1761, din septembrie 1986. Ce să credem? Încă așteptăm — conform legii — verdictul ministerului de resort.

■ **Primim de la Consiliul popular al municipiului Ploiești** răspuns la scrisoarea cetățenei Gheorghina Pirvu: Se confirmă faptul că ingenera Adriana Mircea, șefa fermei agricole din satul Tătărăni și economista Iosefina Sirbu din Ploiești, contrar prevederilor statutare, au primit loturi a-jutătoare pe care le-au însămintat cu porumb. S-a stabilit, împreună cu președintele C.A.P. Bărcănești, Călin Tudor, ca producția de porumb obținută pe loturile respective să fie predată cooperativei, iar cele două tovarășe să fie retribuite cu norme fizice pentru munca prestată pe loturile folosite în afara prevederilor statutare, sau să fie obligate să plătească cooperativei despăgubirile legale.

■ **Inginerul Alexandru Baumgarten din Calea 13 Septembrie, bl. 89, ap. 26, Sectorul 5, București,** ne scrie că este un împătimit al bărcilor pneumatice. A nărcurs, de pildă, Dunărea, de la Buzias la Marea Neagră, pe un traseu măsurînd 1 072 km. Apoi, cu o barcă pneumatică sau din lemn, în grup sau solitar, a făcut diferite trasee pe Someș, Olț, Mureș, Argeș, iar în septembrie a.c. a navigat pe Mureș de la Tg. Mureș la Arad. Publicînd această invitație la canotaj — în speță la escaxada sportive cu bărci pneumatice în grup — adresată tuturor amatorilor de sporturi nautice, de agrement sau de competiție, — sperăm că în 1987 acest sport va găsi o mai mare audiență și la factorii de resort.

■ **Consiliul popular al ju-**

defului Bacău răspunde că sesizarea semnată de Nicolae Popa, Gheorghe Cirdă și Constantin Nuțu, oameni ai muncii la Întreprinderea de exploatare industrială a agregatelor minerale pentru construcții Roman, se confirmă. În lunile octombrie și noiembrie 1985, într-adevăr, mai multor muncitori li s-au făcut rețineri nejustificate din retribuție, din dispoziția șefului de atelier, Petre Pascu, în sumă de 16 204 lei. Pe durata controlului întreaga sumă a fost restituită muncitorilor. Fără aprobări și autorizație s-au construit: o seră, o ciupercărie, un pătul de porumb și o cușcă metalică pentru creșterea iepurilor și a nutrilor. Valoarea lor, estimată la 14 040 lei, a fost înregistrată în evidența contabilă. Valoarea produselor livrate clandestin din aceste anexe, reprezentînd 3 600 lei a fost depusă, de asemenea, la casieria unității. Se confirmă și faptul că șeful de atelier a utilizat tractorul din dotare pentru transportul la domiciliu, iar cu acordul său au fost deversate unele cantități de reziduuri petroliere și motorină, în sumă totală de 5 331 lei. Și această sumă a fost depusă în timpul controlului la casieria unității, de către șeful de atelier Petre Pascu. Cu adresa nr. 1291, din 25 septembrie 1986, dosarul cu expertiza contabilă a fost înaintat la Miliția orașului Moinești, pentru continuarea cercetărilor penale.

■ Scriu în numele unui mare număr de suporteri ai echipei de fotbal „Oțelul” din Galați. Iată de ce mă adresez dvs. La punerea în vânzare a biletelor pentru intrarea la meciurile de fotbal plătim în plus suma de 10 lei la fiecare bilet cumpărat, reprezentînd contravaloarea unei broșuri, din nefericire cu același conținut de la începutul campionatului! Pentru această sumă măcar conținutul broșurii ar putea să fie împropățat mereu ca să-și merite banii de justificat. (**Constantin Axente, str. Păcii nr. 13, Galați.**)

■ **Numele meu este Ilie Răducu și sint șef de tură la rezi-** **Călătorind cu trenul 1152 de la Reșița-Sud la gara Caransebeș,** din cauza oboselii mi-am uitat o geantă în tren. În servietă era un aparat de radio, o umbrelă pliantă, o trusă cu ochelari și alte cîteva lucruri personale. În 10—15 minute am revenit la șeful de tură, Constantin Trușcă, care, întrebînd lucrătorii de la salubritatea vagoanelor, au răspuns că au văzut servietea, dar că n-au luat-o. Și-atunci unde o fi?

■ **Mă numesc Axinia Sava și locuiesc în str. Nicopol nr. 33 în municipiul Tulcea.** În anul 1967 mi s-a adus din Caucaz, mai exact spus, de la Soci, un arbust ornamental numit de localnici hurama. Arbustul crește înalt de 2,5—3 m, înfloreste în luna iunie și are florile ca niște pălărioare albe. Fructele sint asemănătoare în multe privințe cu niște portocale de dimensiuni ceva mai reduse. Fructul are în interior 4 semințe. De regulă la 7 ani de la semănarea semîntelor apar fructele pe arbust. Arbustul meu este plantat în grădina și are o bună rezistență la iernile friguroase, însă în iarna năpraznică de acum 2 ani arbustul a fost afectat în oarecare măsură. De ce m-am adresat redacției? Poate că specialiștii mă vor ajuta să aflu despre ce fel de arbust exotic este vorba, dar, mai cu seamă, as fi curioasă să aflu cîteva modalități de întreținere a acestui splendid arbust, cu fructe vitaminizate, asemănătoare citricelor.

■ **Primim de la Ministerul Muncii:** Clara Costandache din Oradea este născută în anul 1928, din părinții Ioan și Clara, în satul Margina, comuna Lugoj. Avînd în vedere neconcordanța dintre data nașterii din carnetul vechi de asigurări (10 mai 1928) și cel din certificatul de naștere (13 iulie 1928) care se datorește faptului că în sistemul vechilor asigurări sociale înscrierea datelor personale în carnet se făcea în baza declarației și nu a actului de naștere, veți include în vechimea în

muncă utilă la pensie perioadele 1944—1945 (51 săptămîni), 1945—1946 (52 săptămîni), 1946—1947 (50 săptămîni), 1947—1948 (50 săptămîni) și 1948—1949 (48 săptămîni), așa cum sint atestate în carnetele de asigurări nr. 2 — 801951 și nr. 061—7964.

■ **Verificînd scrisoarea lui Petrică Ianculescu, str. Ion Ghica nr. 6, București,** în care ni se semnală comportamentul necorespunzător al barmanului Anghel Mihalache de la restaurantul „Cărăbuș” din zona Pieței Unirii, ne-am deplasat la fața locului și spre surprinderea noastră barmanul A. Mihalache juca table în timpul serviciului. Nici măcar nu s-a sinchisit să-și întrerupă jocul de table în timpul dialogului purtat. Responsabilul unității „Cărăbuș” — local atfel bine cotelat în zonă —, Sergiu Chiriac, ne spunea că, în ultimă instanță, nu mai știe ce să facă cu barmanul A. Mihalache, care, după toate atenționările și sancționările, continuă să se comporte necorespunzător. Nu credem că și Direcția comercială a municipiului București va avea o aceeași atitudine „tolerantă”.

Pagină realizată de DORIN SĂLĂJAN

Poșta redacției

Filimon Elena — Băicoi: Lotul în folosință nu se moștenește. Găsiți ce vă interesează în Statutul C.A.P., Decretul 93/1983, publicat în Buletinul Oficial nr. 18/1983. ● **I.C.E. Comturist:** V-am trimis înapoi comanda care risca să nu vă fie onorată niciodată căci, scriînd pe plic „Fca Flacăra București 7000”, a ajuns la noi. Folosiți Codul postal al localităților din R.S.R. (1974) și Nomenclatura poștală codificată a municipiului București (1980). ● **Tudor Aurel — Oltenița:** Conform Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, la încheierea contractului beneficiarul trebuie să plătească anticipat valoarea consumului prezumat de energie electrică pe 30 zile. ● **Dumitru Florică — București:** Cu aprobarea conducerii instituției centrale, pensionarii pentru limită de vîrstă pot presta activități temporare sau executa unele lucrări, dar sumele astfel realizate cumulate cu pensia să nu depășească nivelul retribuiției de la data pensionării, actualizată prin majorările retribuiției pentru acea funcție (Legea 3/1977, Buletinul Oficial nr. 82/1977). ● **Chirilă Ionița — Oltenița:** În loc să tot întrebați și să lăsați lunile să treacă, conformați-vă legii și cereți soțului să depună dosarul pentru alocația copilului la întreprinderea unde muncește, urmînd să-i fie acordată începînd cu luna imediat următoare celei în care sint îndeplinite condițiile legale. ● **Durlacu Nicolae, Scăfaru Constantin s.a. — com. Pătule, jud. Mehedinți:** Au dreptul la indemnizație pentru copii cooperatorii care muncesc permanent în C.A.P. din care fac parte (realizează cel puțin 15 norme fizice lunar), precum și cei care lucrează în alte unități de stat sau cooperatiste, pe bază de contract de muncă încheiat de C.A.P. în temeiul Legii 1/1982. ● **Botezatu Ortansa — București:** Decretul 210/1977 a fost abrogat la 1 09 1982 potrivit art. 15 din Decretul 325/1983, deci solicitarea dv. nu are suport legal. ● **Trușcă Gheorghe — com. Orlești, jud. Vîlcea:** Dacă veți plăti personal dobitele datorate la casieria consiliului popular, vi se va emite chitanță. Sumele poprite au fost virate în contul consiliului popular prin dispoziție de plată. ● **Anastasiade Ionel — București:** Sumele neîncașate de către pensionarul decedat se plătesc rudelor care, potrivit art. 86 din Codul familiei, au obligația de întreținere: soț și soție, părinți și copii, bunici și nepoți, străbunici și strănenoci, frați și surori.

REGHINA VÎRVICI

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Constantin Stoescu, administratorul blocului în care locuiesc și cu care am mai avut nu de mult un dialog la această rubrică pe tema relațiilor interumane, a venit la mine de-a dreptul fericit: îl găsește pe cel mai bun prieten al vizitatorului de la un magazin „Metalochimica” și rezolvase problema. Care era problema de rezolvat? Administratorul își propusese să reinvioreze culoarea balustradelor scării — pe ici, pe colo chiar jupuite — dar nu reușea să obțină cutiile cu vopsea maronie de la vânzător, fiindcă aceste cutii se aflau pe raftul de sus. Și cum scara dublă a magazinului era de mai multe luni defectă, vânzătorul nu voia să riște. Dacă, fereste-ne doamne, căzînd și-ar fi rupt o coastă? Dar nici pe client nu-l lăsa, în ambiția lui, să se aventureze pînă sus, pe o scară nesigură, din moment ce el, vânzătorul era acolo responsabil. Astfel că el, vânzătorul, i-a recomandat pentru balustrade aște culori — curcubeul, de exemplu are 7 culori spectrale: roșu, oranj, galben, verde, albastru, violet și indigo — toate existînd pe rafturile de jos, unde ca să le apuci (vorbim de cutii) n-ar fi fost nevoie de nici o scară! Cu toate acestea administratorul Constantin Stoescu a insistat să i se vîndă cutiile cu vopsea de culoare maronie, întrucît aceasta era culoarea balustradelor, iar el avea nevoie doar de niște pigmentari. Și cum vânzătorul i-a tăiat, dintr-o dată, orice elan („Dom-le, cu dumneata n-o să mă înțeleg niciodată! Nu pricepi e-ar fi nevoie de o scară serioasă, iar a noastră e deblă, gata oricînd să-ți rupă o coastă? Ia să mă lași în pace! Că n-oi fi eu robul dumitale!”), iar administratorul — nevrînd, firește, să ajungă în postura de stăpîn de sclavi, i-a căutat vânzătorului prietenii. Adică relațiile dintre ei să nu fie de la stăpîn la rob, ci de la prieten la prieten. Și i l-a găsit pe cel mai bun, cu care făcuse și școala elementară și o școală de comerț plus armata. Nu s-ar fi despărțit de

el, cum e o vorbă, nici mort, dar mite doar cu o coastă ruptă! Așa că atunci cînd vânzătorul s-a pomenit cu un telefon: „Am nevoie de vopsea aia de pe raftul de sus!”, întîmpl prieten al întîmplului prieten și-a invins pe loc teama și i-a pregătit pachetul cu toate cutiile maronii: „Le ai la dispoziție, trimite pe cineva să le ia”. Acel cineva a fost administratorul nostru care a venit la mine, cum am spus, de-a dreptul fericit: „I-am cunoscut pe cel mai bun prieten al vânzătorului de la Metalochimica”.

Fericea e, desigur, o stare specială și eu l-am înțeles. În discuția noastră i-am povestit, la rîndu-mi, întîmplarea cu fermoarele. Mi-a trebuit o mapă cu fermoar. Tînăra vânzătoare a îngălbenit, culoarea (ca să nu

cumpăra-o ea. Mi-a spus că ea nu are nevoie de mape. În discuția cu administratorul ne-am propus să căutăm împreună o prietenă de-a ei, pentru care ar găsi, cu siguranță, măcar o mapă cu fermoarul perfect.

Administratorul, lansat în discuție, mi-a spus o întîmplare care nu are în nici un caz legătura cu administrația blocului. Un băiat s-a înșurat. Și fiindcă pînă atunci purtase doar geacă și blugi îi trebuia un costum. Cînd a intrat în magazin toți vânzătorii s-au repezit spre el. L-au îmbrăcat ca pe-un mire ce era! Ieftin și elegant. Fiindcă, toată lumea recunoaște că la noi poți, într-adevăr, să te îmbraci ieftin și elegant, după ultima modă. Numai că observația administratorului blocului în care lo-

vitrină”, și vânzătorul mi i-a adus imediat. De acord cu administratorul, adăugăm și faptul că fiind împreună la Mare (poate că e bine ca funcționarii ministerului de resort să se gîndească mai adînc — nu chiar citădincimea Mării! dar oricum, cit de cit, mai ales acum iarna, fiindcă sînt incredințat că iarna oamenii gîndesc mai bine!), deci fiind împreună la Mare, vânzătorii de acolo, de la toate magazinele, deschideau și închideau ușile exact cînd tu-riștii își aveau orele de cumpărături. Adică, eu mă duc la plajă la ora 8 și magazinele se deschid la ora 8. Eu vin de la plajă la ora 13 și magazinele se închid la ora 13.

Adică exact cînd omul fie de la noi fie din străinătate vrea să cumpere ceva venind de la plajă vânzătorul a pus și el lacătul... Dar această problemă o voi supune conferinței de presă din primăvară a Ministerului Turismului.

Încebi cu acest dialog avut cu administratorul blocului în care locuiesc:

— De ce? — îl întreb eu — se poate petrece o întîmplare ca aceea cu care am început? Adică, de ce nu s-a urcat vânzătorul pe scara dublă decît atunci cînd l-a rugat prietenul său cel mai bun?

— Iată de ce — mi-a răspuns administratorul — fiindcă tot de educație e vorba. Dar de o educație profundă, de înrădăcinarea unor sentimente de nenlocuit. Cum este, de exemplu, prietenia. Prietenia este un sentiment dintre cele mai străvechi. Ea trebuie cultivată mereu. Vom vorbi alia dată despre acest sentiment și despre modalitățile în care este, uneori, înțeles.

Deocamdată spun doar atît: dacă fiecare dintre noi, în serviciile noastre, ar vedea pe cel care vine spre el, pe cel mai bun prieten al său, atunci s-ar arăta foarte frumos încrustat în codul nostru etic rodul adînc al educației.

Îi dau perfectă dreptate.

VASILE BĂRAN ■

Clientul nostru — prietenul nostru

ne depărtăm de vopseaua maronie) de pe obrăjii ei era de groază: „Nu! Nu! Nu!” M-am uitat în dreapta și în stînga, nu intrase nimeni, ca-n filmele poliștice, nici măcar cu o nuia. Tînăra vânzătoare se îngrozise de propriul meu gest. Mina mea dreaptă, ba chiar și cea stîngă i s-au părut cu două pistoale îndreptate asupra ei: „Nu! — a țipat ea — nu încercați fermoarul!”.

Avea dreptate. Cuprinsesem mapa cu ambele mîini și voiam, într-adevăr, să încerc fermoarul. Adică să văd cum se mișcă incolo și înapoi. Tînăra vânzătoare însă m-a convins că dacă vreau să fac o asemenea crimă, să nu aleg rafturile ei. Ea n-are nici o vină că dacă încerc un fermoar, toate mapele cad sub tețghea. „Dacă luați mapa pe neîncredere, da, sînt de acord!” Am rugat-o să-mi dea mapa pe care ar

cuiesc, Constantin Stoescu, om de călătorie — a văzut multe țări pe globul pămîntesc — este aceasta: înainte de a se înșura, băiatul fusese prin mai multe magazine în care nimeni nu-l luase în seamă. Ba, un vânzător i-a și spus: „Nu tot răsucii dom'le, hainele alea, dacă cumperi, cumperi, dacă nu, nu!” Ei, bine, cum de-l îmbrăcăm în alt magazin pe băiat ca pe un mire? De ce se năpustiseră vânzătorii spre el? De ce îi acordau, într-un cuvînt, toată atenția? Fiindcă pentru băiat, printr-un grad de prietenie, intervenise chiar directorul magazinului: „Vedeți, că e băiatul prietenului meu!”.

De acord cu administratorul adăugăm povestirile noastre și întîmplarea personală cînd îi spun vânzătorului: „pierdeți 25 de lei dacă nu coboriți în depozit să-mi aduceți pantofii nr. 40 pe care i-am văzut în

Cum sînt organizate gospodăriile anexe? Cum funcționează? Cu ce eficiență? Incercînd să aflăm răspunsul la aceste întrebări, am avut prilejul să observăm încă o dată ce valoare are spiritul gospodăresc, cit de mult contează inițiativa și în această activitate, ca de altfel în orice domeniu. Și pentru a nu rămîne la afirmații generale, să trecem la exemple.

Începem cu IREMOAS (întreprinderea de radiatoare, echipament metalic, obiecte și armături sanitare din București). Împreună cu președintele sindicatului, Aurel Piva, trecem prin ceea ce se numește gospodăria anexă a întreprinderii. O primă constatare. Ea nu este grupată într-un singur loc. S-a folosit fiecare spațiu disponibil. Fiecare metru de pămînt. Și fișile situate de-a lungul halelor de producție și-au găsit o utilizare. Pe ele se cultivă legume. Acolo unde spațiul a permis, s-au amenajat și solarii. Cu ce randament? Să lăsăm cifrele să dea răspunsul. Anual se obțin de pe aceste terenuri 1400 kg de roșii, peste 2000 de bucăți de salată, 500 kg de varză. Întreaga recoltă ia drumul cantinei-restaurant IREMOAS la care mîncîncă foarte mulți muncitori din întreprindere. Se mai cultivă și sfeclă furajeră, de pe terenurile respective recoltîndu-se anual peste 11 tone de sfeclă, folosite alături de alte deșeurile alimentare, la hrînirea celor 150 de porci cit numără în prezent crescătoria gospodăriei anexe. Iar rezultatul acestei investiții de efort, de muncă, de spirit gospodăresc nu poate fi trecut cu vederea. E suficient, credem, să notăm că acum crescătoria de porci a ajuns să asigure cantinei 4—5 tone de carne anual. Și cum o reușită încurajează alte idei, la finele anului trecut, la Fabrica de timplărie metalică și corpuri de încălzire (ce aparține tot de IREMOAS) a fost pusă pe picioare o crescătorie de iepuri care numără deja 250 de exemplare. Tot aici se lucrează acum la amenajarea unei ciuperării, care, ne-a asigurat maestrul Ion Elves, va fi gata foarte curînd.

Se poate spune, deci, că aici la IREMOAS există o preocupare evidentă de a face din gospodăria anexă nu un atribut formal, o „anexă” existentă mai mult pe hirtie, ci o realitate utilă. Pentru aceasta sînt folosite toate resursele, posibilitățile, mijloacele. În plus, merită subliniat faptul că tot ce se face aici pentru crearea unei gospodării anexe pînă la urmă are un scop precis: îmbunătățirea și diversificarea meniului oferit

zilnic muncitorilor la cantină. De altfel, cei cu care am discutat, muncitorii, maistri, s-au declarat mulțumiți de rezultatele acestui efort.

O situație asemănătoare am întîlnit și la Urziceni. La întreprinderea de ferite. Nici aici n-a fost lăsat la voia întîmplării vreun pic de pămînt, ceea ce constituie o primă demonstrație a spiritului gospodăresc. S-au amenajat sere, solarii, unde au fost cultivate legume, s-a construit o crescătorie de porci de 100 de capete. Aportul gospodăriei anexe de aici la pregătirea mesei muncitorilor este și el considerabil. Aproape 90 la sută din necesarul de carne al cantinei, 3800 kg de roșii, 1400 kg de ardei gras, 1100 kg de varză timpurie, 4000 kg de varză de toamnă. Modul în care muncitorii de la întreprinderea de ferite știu să se gospodărească arată limpede că și aici s-a înțeles, corect, temeinic, în adevăratul ei spi-

oare normal ca unii, și i-am numit pe cei de la IREMOAS, să pună la dispoziția cantinei tot ceea ce obțin din gospodăria anexă, în timp ce alții se mulțumesc să vină doar să se aboneze? Ni se pare că nu. Și incercăm să aflăm care sînt motivele acestui „pasiv”.

Primul drum îl facem la întreprinderea de prefabricate din beton, unitate care are aproape 200 de abonați la cantină. De la Petre Brînzea, președintele sindicatului, aflăm că și aici gospodăria anexă se dovedește a fi productivă. Dovadă cele aproape 5 tone de roșii, 2 tone de ceapă, 1,5 tone de spanac, lobodă, salată, 2 tone de castraveți care se obțin în fiecare an. Există și 5 solarii pentru roșii, iar acum se intenționează organizarea unei crescătorii de păsări. Pînă aici toate bune. Ne nedumeresc însă două lucruri. Mai întîi faptul că s-a renunțat cam ușor la o activitate utilă cum a fost cea de creștere a iepurilor, deoarece,

le populare au cum să sporească terenul gospodăriilor anexe ale întreprinderilor (cum sînt întreprinderea de ferite sau IREMOAS, ca să ne referim doar la cele pe care le-am văzut) unde se manifestă o grijă într-adevăr gospodărească pentru cultivarea fiecărei fișii de pămînt (ceea ce ar permite dezvoltarea rentabilității acestor gospodării anexe), în schimb știm că e nefiresc să existe, oriunde, dezinteres față de terenul cultivabil, și eu atît mai mult la o școală de mecanizatori agricoli unde respectul față de pămînt trebuie să fie prima lecție. Ne referim mai precis la Școala profesională agro-industrială din Urziceni. Iată, de ex. Directorul școlii, ing. Vasile Crăciun, ne-a vorbit de lotul de 1 ha cultivat cu legume, despre cei 30 de porci cit are gospodăria anexă a școlii, despre terenul primit de la consiliul popular anul trecut, de pe care au fost obținute 17 tone de porumb. Toate acestea sînt meritorii. Dar în curtea școlii se află destul teren nevalorificat încă, numărul animalelor a scăzut în ultimii ani, iar în masa elevilor rezultatele gospodăriei anexe se reflectă foarte palid. Se vede clar că nu de lipsa unui sprijin din partea consiliului popular duce lipsă cei de la școala din Urziceni, ci poate de o înțelegere mai profundă a rostului lor de educatori ai viitorilor lucrători ai pămîntului.

Concluziile se impun oarecum de la sine. Acolo unde gospodăriile anexe au fost gîndite cu seriozitate, cu simț de răspundere, cu o exactă înțelegere a rostului lor, economic și social, rezultatele sînt pe măsură, adică bune, laudabile. Acolo unde locul inițiativei l-a luat, fie și parțial, comoditatea, iar formalismul tînde să se substituie strădaniei concrete, apar justificările, scuzele. Pentru că și în acest domeniu se verifică principiul că adevărata calitate a bunului gospodăresc se măsoară după rezultate, nu după vorbe. Desigur, există posibilități de perfecționare a activității gospodăriilor anexe. Ne gîndim la dimensiunea lor, încă și mai precisă, în funcție de nevoi și de posibilități la realizarea unei colaborări utile a mai multor gospodării anexe și, de ce nu, la studierea de către consiliile populare a disponibilităților de terenuri rămase necultivate, ce ar putea fi puse la dispoziția întreprinderilor care au nevoie de ele și care au demonstrat că știu să pretuiască pămîntul. Dar prima exigență rămîne efortul propriu. Temeinicia sau eclipsele lui explică diferența de rezultate.

ALEXANDRU ȘERBAN ■

Gospodăriile anexe, la bine și la rău

rii, ideea de autoaprovizionare.

Să revenim însă la IREMOAS. Din discuția cu șeful cantinei, Nicolae Crișan, și cu președintele comitetului de cantină, Constantin Mocanu, aflăm că tot de aici mîncîncă, pe bază de abonament, și muncitorii altor întreprinderi aflate pe platforma industrială Militari. Faptul în sine nu are nimic neobișnuit. E chiar normal ca o cantină de proporțiile celei de la IREMOAS să asigure servirea mesei și muncitorilor de la întreprinderile învecinate (CESAROM, Întreprinderea de prefabricate din beton, Întreprinderea de industrializare a laptelui, C.E.T. Vest, Întreprinderea de panouri electrice, I.T.I.A.) evitîndu-se astfel niște investiții care nu și-ar proba eficiența. Lucrurile devin însă, după părerea noastră, nefirești în clipa în care încercăm să aflăm cum contribuie aceste întreprinderi, prin propriile gospodării anexe, la îmbogățirea meniurilor oferite de cantină. Pentru că ele, din păcate, nu contribuie cu nimic. Altfel spus, la bucătăria cantinei, restaurant IREMOAS nu au ajuns niciodată produsele gospodăriilor anexe, ale întreprinderilor al căror muncitori mîncîncă aici. E

se spune, „era prea pretențioasă, dădea prea multă bătaie de cap”. Apoi, de ce gospodăria anexă de aici n-a sprijinit, totuși, niciodată cantina? Ni se răspunde că produsele obținute au fost vîndute muncitorilor din întreprindere. Foarte bine, dar nu tot muncitorii întreprinderii sînt și abonații cantinei?

Aproape la fel stau lucrurile și la Centrala electrică de termoficare (CET) București Vest. Cele aproape 8 tone de tomate, ardei gras, castraveți, salată, recoltate în fiecare an din cele două sere amenajate în curtea unității sînt vîndute exclusiv lucrătorilor centralei. La cantină nu ajunge nici un kilogram. „Noi sîntem abonați. Plătăm. Ce ar spune oamenii noștri dacă am trimite legume la cantină?”, spune Gheorghe Bălescu, secretarul comitetului sindical. Nu e căderea noastră să răspundem la această întrebare, dar nu ne putem opri să ne gîndim ce s-ar întîmpla dacă și cei de la IREMOAS ar aplica același principiu. Obiectiv vorbind, ni se pare logic ca toate întreprinderile care au muncitori abonați la cantină să contribuie într-un fel sau altul la bunul ci-ners.

Nu știm în ce măsură consiliile

Nefumătorii în tren

Mă aflam în trenul 1095, care pleacă din București Basarab la ora 20 și 16 minute, în direcția Pitești, N-avusesem de gînd să fac vreun test: călătoream pur și simplu cu trenul. Ca de fiecare dată în asemenea împrejurări, mi-am căutat un loc într-un vagon de nefumători. Dar, spre uimirea mea fără de margini, în acest compartiment s-a fumat, cu toate protestele unora dintre noi, ca în cea mai infectă bombă. Am așteptat în zadar conductorul, pentru a-i cere concursul; pînă la Titu, unde am coborît, șeful de tren n-a apărut deloc.

Întîmplarea a făcut să călătoresc din nou, la cîteva zile distanță, mai precis, pe data de 25 octombrie a.e., cu același tren. Firește, tot la „nefumători”. Nici nu plecase bine trenul din Basarab, că țigările au și început să fie aprinse. Mai întîi, la capetele vagonului (ne aflam la „etajul” unui vagon cu locuri suprapuse), apoi și spre mijloc. Doi tineri zdraveni trăgeau cu sete din țigară chiar lîngă semnul care indica „fumatul interzis”. Peste cîteva minute, în vagonul de nefumători era un fum de țigară de puteai să-ți tai cu cuțitul. Apoi a apărut basamacul, și o duhoare gretoasă s-a răspîndit peste tot. Copiii din vagon, aduși acolo de mamele lor tocmai pentru a fi la adăpost de agresiunea tabacică, încep să tusească. Cu ochii lacrimînd de usturime, am deslușit, prin noul gros al fumului de mahorcă, vreo patru ceferiști care beau vitejește tutun, alături de ceilalți contra-venienți, în vagonul de nefumători. E adevărat, ceferiștii care fumau acolo nu erau controlori de bilete, dar, oricum, uniforme obligă... În ceea ce-l privește pe conductor, el n-a apărut, se-nțelege, nici de astă dată.

Cu speranța că trenul 1095 este o apariție singulară, o excepție în transportul feroviar de călători, m-am urcat în cursa de Petroșița (numărul 1445/1457, cu plecarea din Titu la ora 21,45). Desigur, tot într-un compartiment de nefumători. Trenul nu era chiar așa de aglomerat. Pînă în vechea cetate de scaun ne-am putut lupta cu cei care își aprindeau țigările, i-am putut scoate pe coridor. La Tirgoviște însă vagonul se umple de o ceață de imliviți gălăgioși, grosolani și duhnînd a băutură. Imediat ce trenul se pune în mișcare, noii veniți încep să fumeze. Le atrag atenția că se află într-un vagon de nefumători și le arăt semnul cu „fumatul interzis”. Atunci unul dintre ei, lîsnește spre mine:

— Ce, asta-i tren de pensionari sau de copii de țîță? Reclamații unde vreți. Aprindeți, mă, țigările.

În continuare, individul injură porcos, fără să-i pîse de femeile și de copiii din compartiment, spre admirația ortacilor săi, care fumează țigară după țigară, aruncînd mucurile pe linoleumul vagonului și stingîndu-le cu piciorul.

Cînd sosește conductorul, îi fac în modul cel mai formal cu putință o reclamație prin care îi acuz pe indivizii cu pricina de încălcarea regulamentului de călătorie cu trenul, de murdărire și deteriorare a interiorului vagonului și de „huliganism”. Conductorul se arată foarte încurcat. Privește undeva pe deasupra umărului meu. Înțeleg: nu-i obișnuit cu așa ceva. Întoarce puțin, cu teamă, capul spre grupul cel mai doctocat, în frunte cu tipul agresiv, și articulează cu voce aproape numai de el auzită:

— Ei, băieți, nu înseamnă că dacă ați luat un pahăruț mai mult, trebuia să vă dați în spectacol.

Și pleacă, întînd printre mucurile de țigară de pe jos. Nici un indenn să nu mai fumeze, nici o admonestare, nimic. Doar un panseu blajin și inutil. Și nici măcar auzit de cei la adresa cărora era rostit.

Inițiativa C.F.R.-ului de a înființa vagoane sau compartimente de nefumători nu va putea fi niciodată laudată îndeajuns. Este nemeișment de bine, de civilizată, de sănătos ca cei ce nu fumează să poată avea, în timpul călătoriei pe căile ferate române, o oază neagră de carbon și de nicotină. Cu condiția însă ca acest refugiu, acest adăpost să nu fie numai pe hirtie, numai pe firmă.

ION CODRU ■

De ce simplu,
când se poate complicat?

AUDIENȚELE

Cine n-a fost măcar o dată în viață într-o audiență? Cine n-a apelat după câteva drumuri mai mărunte și la conducătorul unei instituții pentru a-și rezolva problema? Prin definiție, audiența avertizează că solicitantul, pentru rezolvarea unei probleme, abordează un factor de răspundere. Desigur, ea necesită un anumit timp și uneori diversele in-

tervenții care n-au rezolvat nimic până atunci. Ne-am propus, în acest grupaj, să vedem pentru ce solicită cetățeanul o audiență, ce îl determină să abordeze un factor de răspundere și, firește, cu ce folos. Adică, în ce măsură o audiență de câteva minute poate rezolva o problemă care durează de mai multă vreme.

D'ale locuințelor

E vineri. Orele 14 trecute. Mă grăbesc spre sediul I.J.G.C.L. Vrancea știind, în urma unui telefon dat la întreprindere, că între 13 și 16 ține audiențe chiar directorul Ion Zafiu. Greșesc drumul, întreb în dreapta și-n stînga. Până la urmă sînt lămurit — pe strada „aia”, la o clădire mare, cu portar. Clădirea era, portarul ba. Dar, gîndesc, așa e în zi de audiență: intră cine are probleme. Programul audiențelor e afișat vizibil chiar la intrarea în întreprindere. Merg la secretariat și spun că doresc să fiu primit de tovarășul director. Nu este. Inginerul șef. Nu este. Cineva din conducere, poate contabilul șef. În ce problemă? Deh, d'ale locuințelor. Sînt îndrumat la tovarășa Rodica Țigănuș, președinta C.O.M.-ului. Mă primește cu amabilitate. Solicit, pentru a avea un suport pentru discuția ce urma să înceapă, caietul de audiențe. Stînjeneala e lesne de observat pe chipul interlocutoarei mele. Fără el nu se poate? Lăsați, știu eu totul pe dinafară. Și apoi, e aici și tovarășul Constantin Enache, șeful exploatarii Focșani. Ne descurcăm noi...

Conversația prinde să se lege, pornind de la numărul celor care, zilnic, vin aici, la sediul de pe strada N. Titulescu. Număr mare, depășind uneori sută. Bine, nu toți vin pentru a cere sprijinul pentru rezolvarea unor probleme urgente. Aceștia n-ar fi în medie, mai mulți de 40. Alții vin pentru încheierea de contracte, pentru plata chiriei... „Sincer să fiu, eu nici program de audiență n-am — mărturisesc Constantin Enache. Omul vine cînd are timp, iar eu îl primesc. Dimineața, mai ales, pînă pe la unsprezece — șosele 10-15. Îi ascult, apoi merg să văd pe teren despre ce e vorba. Asta e adevărata audiență. Nu de corespondență ducem noi lipsă. Mai curînd de operativitate. Să fim cinstiți și să spunem că, uneori, mai punem și oamenii pe drumuri. Le promitem, la audiențe, că într-o săptămînă începem cutare lucrare, dar săptămîna trece, apoi încă una, cetățeanul revine și abia atunci ne simțim obligați să-l ajutăm”.

Care sînt principalele probleme pentru care locuitorii din Focșani fac apel la serviciile întreprinderii? Acum, toamna, ma-

oritarea vin pentru hidroizolații. În fiecare dintre cele cinci mari zone ale orașului — în Bahne, Sud, Gară, Unirii și Independenței — există echipe permanente de izolatori la nivelul întregului an, ar trebui să se realizeze hidroizolații la o mie de apartamente. Nu s-au efectuat decît la vreo 5-600. Și ploile sînt gata să înceapă. Desigur, au prioritate urgentele, apartamentele unde hibeles sînt mai mari și mai vizibile. Există și cauze concrete și lesne depistabile ale deteriorării în ritm rapid a hidroizolațiilor. Prima dintre ele este calitatea execuției — care, citeodată, numai... calitate nu este. Apoi — montarea antenelor de televiziune, unele dintre acestea fiind de-a dreptul infipte în hidroizolație — așa cum s-a întimplat la blocul din strada Ștefan cel Mare 19. Nu se poate invoca, în acest caz, faptul că respectivul bloc, asemenea multor altora dintre cele construite înainte vreme, n-a fost prevăzut prin proiectare cu antenă colectivă, ci e vorba de lipsa unui elementar simț civic și gospodăresc. Așa cum s-a întimplat, cu citiva vreme în urmă și pe Bulevardul Unirii, la blocul A 4. Aproape incredibil, dar citiva locatari s-au suit pe bloc și au făcut acolo un grătar de toată frumusețea, după care au dat drumul jarului pe pluvial. Urmarea — datorită topirii țevii de plastic, numeroase apartamente au fost inundate! Fîrsește — acestea sînt cazuri limitate. Nu cu ele se confruntă, zi de zi, oamenii I.J.G.C.L.-ului. Lupta cea mare se dă cu respectarea termenelor. Iar asta — spune cu franchețe Rodica Țigănuș — este o luptă pe care n-o prea câștigăm.

Există și alte multe doleanțe ridicate de locuitorii municipiului în fața conducerii întreprinderii. Subsolvările se numără printre punctele cele mai vulnerabile. De aceea s-a luat hotărîrea ca, pe lângă fiecare punct termic (40 la număr în Focșani), să existe și o echipă de intervenție rapidă. Mai mult, chiar în absența oricărei sesizări, aceste echipe verifică periodic și în trefin subsolvările, în baza unui contract permanent cu asociațiile de locatari. Ar mai fi solicitări legate de salubritatea orașului, de urcarea apei calde la nivelele de sus ale blocurilor etc. Ele își află, cu timpul, rezolvarea. Cu mai multă sau mai puțină operativitate.

Mi se sugerează să merg și să văd cum s-a lucrat, în ultima vreme, la subsolvările blocurilor B 1 și B 2 de pe Bulevardul Unirii, la hidroizolațiile citorva a-

partamente de la alte blocuri de pe aceeași arteră. M-am conformat, nu înainte de a mă întresa dacă directorul s-a întors. Nu. Coridoarele întreprinderii erau deja pustii. Am plecat spre blocurile indicate. Dar cheful de a vedea starea subsolvurilor sau a plafonelor mi-a zburat de îndată ce am pătruns în citeva dintre blocuri. Holurile arătau realmente urit. Cu pereți zgiriat, murdari, cu tencuială de pe ziduri căzută. Într-unul de abia poți zări locul unde se găsește casa liftului (lift care este și el într-o stare jalnică și abia de se tirăște). E vorba de blocuri noi. Arătînd frumos la exterior. Dar care, pe dinăuntru, vădesc limpede lipsa miinilor de gospodari. Nici asociațiile de locatari și nici I.J.G.C.L.-ul nu par a fi dat importanță acestor aspecte. Ceea ce te duce cu gîndul atît la promptitudinea solicitărilor, dar și la eficiența audiențelor.

DAN MUCENIC ■

Cine ne pune pe drumuri?

Întreprinderea de distribuire a combustibilului solid și a materialelor de construcții din Capitală, cunoscută de mai toți bucoareștii pe numele ei mic, „Combustibilul”, are în grijă sa, peste iarnă, căldura a nu mai puțin de 138.000 de cămine. Ca un bun gospodar, întreprinderea și-a pregătit sania nu din vară, ci încă de acum un an, cînd au început contractele și s-au încheiat contractele cu furnizorii. Că lucrurile stau astfel, o mărturisesc cele peste 100.000 de familii care, pînă la ora acestor rânduri, și-au ridicat și lemnele și cărbunii.

Deci buna organizare și-a arătat roadele în distribuirea combustibilului de-a lungul anului, numai că excepțiile, în afara virtuții de a confirma regula, au două mari păcate: dau naștere la întirzieri și, la tot felul de situații neplăcute la depozite. De aici lucrurile se tin lanț: nervi, timp pierdut, drumuri peste drumuri, telefoane și, în ultima instanță, audiență.

Ne-am înscris, într-una din zilele săptămîinii trecute, în audiență la conducerea întreprin-

derii amintite. Ocupam poziția a zecea. Mă gîndeam, stînd de vorbă cu unul și cu altul, să infățșez directorului cererea de reprogramare a unei bătrîne care avea un număr mai mare ca al meu. Dar după un sfert de oră am renunțat. Toți cei care intraseră pînă atunci își rezolvaseră problemele într-un timp foarte scurt. Dacă trebuia să aștept de simple, de ce au ajuns oamenii pînă aici, m-am întrebant. Bănuind necesitatea a cine știe ce competențe, a doua zi am revenit la audiențele pe care, de data aceasta, le ținea șeful serviciului comercial, Marin Scarlete. Iată citeva dialoguri.

1. Un bărbat în vîrstă vine în numele unei femei și mai în vîrstă: Rozalia Stoia. Omul afirmă: „Am fost la depozit (e vorba de Depozitul nr. 204, n.n.) ca să iau lemnele și cărbunii pentru '86 iar șeful, unul mai rău, mi-a spus să merg la „Combustibilul”, dar nu pricep de ce.” — Trebuia să mergeți direct la casierie, răspunde șeful serviciului. Șeful depozitului nu știe, că e nou. În general, lumea nu știe cui să se adreseze. Îmi spune de dată aceasta mie, tovarășul Marin Scarlete. (A cui o fi vina? n.n.).

2. Ion Ducea, str. Col Popoaia, nr. 11: „Am venit după niște lemne care s-au rătăcit. Cărbunii i-am primit după o lună și jumătate, dar lemnele, nu, desi vecinii, care au plătit după mine, au primit. Am tot așteptat, le-am urmărit la depozitele Progresul și Giurgiuului, vreau să spun că am urmărit aprobarea, apoi le-am pierdut”. De fapt, nu s-a pierdut nimic. Depozitul de care aparținea cetățeanul s-a aflat într-o zonă care s-a demolat, obligațiile acestuia fiind preluate, în mod firesc, de celelalte depozite. Într-o săptămînă lemnele îi vor sosi acasă.

3. Elena Vălăreanu din Calea Griviței nr. 81 figurează cu lemnele pe acest an deja cumpărate: „Vă spun pe conștiința mea de om că n-am primit un lemn. N-am putut să plătesc, fiindcă eram plecată din București toată vara. M-am dus la depozit și casiera nici n-a vrut să stea de vorbă cu mine. Mi-a aruncat actele și a trîntit geamul, enervată. Puțină bunăcuviință și răbdare nu-i stricau. Să-mi zică ceva, să se ostenească puțin să afle de unde era incurcătura, că eu cred că e vorba de o incurcatură”. Șeful serviciului formează

ză numărul de telefon al depozitului cu pricina. Casiera pomenită (Elena Dinu) nu era acolo. Și totuși, lucrurile s-au lămurit. O simplă incurcatură de nume cu sora femeii venite în audiență, care se numea Maria Vălăreanu. Îl întreb pe tovarășul Scarlete: Așa cum ați procedat dv., nu se putea osteni și casiera Elena Dinu? „Ba da, recunoaște dînsul. În citeva minute se rezolva totul”.

Au mai fost desigur și reprogramări, și sesizări privind întirzierea unor comenzi, dar una peste alta au fost solicitări relativ simple, în bună măsură lesne de rezolvat cu mai multă răbdare și îngăduință chiar la depozite. Pentru care motiv șeful depozitului, fie el și proaspăt uns în funcție, nu e în stare să dea o informație simplă care intră, de fapt, în competența sa? De ce, după audiență, niște lemne rătăcite atîta luni, pot ajunge la beneficiari în numai o săptămînă? Pentru ce dezafectarea unui depozit trebuie să ducă la întirzieri care să-i facă pe oameni să privească neliniștiți schimbarea timpului? Și apoi, nu pricepem de ce politețea, răbdarea, promptitudinea pot fi întilnite numai la audiențele cu directorul întreprinderii și șeful serviciului comercial. Mă gîndeam la un moment dat că, sătui de atîta repezit la depozite, bieții oameni mai vin în audiență și pentru o vorbă mai bună, pentru un chip mai blajin. Tovarășul Marin Scarlete mă confirmă într-un fel: „Sîntem mereu atenți asupra depozitelor. Două sute de oameni sînt în permanentă în control și adevărul e că, odată pe an, noi schimbăm aproape întreg efectivul depozitului”.

N-ar mai fi mare lucru de adăugat, decît o lămurire a directorului întreprinderii. Cornel Mihai, privind unele restanțe ale furnizorilor, restanțe care duc la întirzieri, întirzieri care duc la drumuri, drumuri care duc la audiențe. „Lemne sînt, avem și în depozite, mai sînt și la furnizori. E drept, că fiind în depozitele lor și nu în ale noastre, întirzierile se numesc restanțe. Dintre aceștia menționez: IFET Arad, Caransebeș, Ploiești, Sibiu, Baia Mare. În ceea ce privește cărbunii, întreprinderile miniere Pîncosa, Urdari, Jiț, Lupoaia, Rovinari au, de asemenea, întirzieri. La apelurile noastre, ne răspund că au combustibil (și lemne și cărbuni), dar n-au vagoane. Așadar, demersurile noastre s-au îndreptat către Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor”.

Sustinem și noi solicitările „Combustibilului” nu atît pentru a-i degreva de obligația audiențelor, ci pentru că iarna bate insistenț la ușă. Altfel spus, putem socoti audiențele la „Combustibilul” ca fiind o treaptă către audiențele tuturor factorilor de care depinde aprovizionarea populației cu combustibil.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Fondul de stimulare

La sfîrșitul lunii trecute, obligații de familie mi-au dat prilejul de a revedea Colentina. Cartier cu o istorie proprie interesantă și cu un prezent de toată frumusețea, Colentina este una din porțile principale ale capitalei noastre.

Am admirat blocurile ce se privesc mire și semete în oglinda lucie a lacului, parcul Plumbuita cu miile și miile sale de trandafiri și arbuști ce colorează, acum în miez de toamnă, întregul peisaj, transformîndu-l într-un tablou de mari dimensiuni și am fost plăcut impresionat să constat cu cită promptitudine edilii orașului nostru se îngrijesc de soarta oamenilor. Nici nu s-au ocupat toate apartamentele din noile blocuri — ce s-au construit pe malul sting al râului și s-a și adăugat un nou mijloc de transport în comun ce face legătura între cartier și centrul orașului. Troleibuzul 66 a devenit deja pentru mulți mijlocul de transport preferat.

Poate că emoția cu care vorbesc despre Colentina să pară extremă, dar, mă veți înțelege, e cartierul copilăriei mele. Mătușa la care venisem nu era

Etica de toată ziua

chiar atît de bucurătoare pe cit mă așteptam. Profesoară pensionară, mătușica mea, care se bucură de tot ce vede în jurul său, dar mai ales de nepoții și nepoatele sale, precum și de foști elevi, care nu-i zi să n-o viziteze, locuiește de mai mulți ani într-un bloc frumos și luminos, călduros și bine îngrijit. Întotdeauna găsea prilej de laudă pentru constructorii, pentru locatari și pentru cei ce astăzi se ocupă de administrarea lui.

— Dacă peste tot ar fi ca la noi la blocul 93, atunci, în mod sigur, toată Colentina ar fi mai veselă, mai curată și mai luminată, spunea ea din cînd în cînd.

Dar iată că, în după-amiaza cînd am vizitat-o, mătușa era, după cum spuneam, supărată. Ce se întimplase? Ce anume stîrnise atîta supărare unei femei care, pînă nu de mult, lauda, în dreapta și în stînga, pe toată lumea și se bucura de tot ce o înconjură?

La blocul 93 apăruse o problemă: nu funcționa liftul. Era în revizie sau se defectase. Nimeni nu știa precis. Cert este că de aproape o săptămînă liftul nu funcționa. Oamenii, mai ales bătrîni și cei de la etajele superioare, au început să se intereseze de ce liftul nu funcționează. Întrebările lor au rămas fără răspuns. În schimb

înă, în seara acelei zile de toamnă, cineva a sunat la ușa fiecărui apartament cerînd contribuția la fondul de stimulare. Cite zece lei de familie.

— Ce fond de stimulare tovarășe? Cînd, cine, de ce și pentru ce l-a înființat? au întrebant oamenii cu surprindere și o profundă nedumerire.

— Păi, pentru cei de la lift, ca să vină mai repede să-l pună în funcțiune. Altfel s-ar putea să așteptăm mult și bine pînă se hotărîsc ei să vină.

Pe unii, explicația nu l-a mulțumit și n-au dat nimic. Alții însă, cei cu copii mici și bătrîni, cu și cei ce locuiesc mai sus, dornici să scape cit mai repede de chinul urcătului pe scări, au deschis pungile și-au dat cit li s-a cerut. Abia mai tirziu, peste noapte, unii din aceștia s-au gîndit, ca și mătușa mea, dacă nu cumva fondul de stimulare va avea pînă la urmă o altă destinație. Deși justificată, temerea lor nu s-a adevărat. Au avut noroc. A doua zi, pe la prînz, liftul funcționa perfect. Urcă și cobora lin, fără zgomot. Fusese bine uns. Dar, se întrebă și mă întrebă mătușa, liftul trebuie uns cu un fond de stimulare ca să meargă? Nu cumva, altceva se impunea din partea tuturor?

VĂȘILE DUMITRU ■

Greierele și furnica

Mi-ar fi greu să cred că există un om, indiferent de cit a învățat, care să nu știe ce semnifică greierele și furnica. Nu este deloc nepotrivit, din cînd în cînd, să ni se reamintească morala fabulei.

Carmen Gildianu, Mugur Anghel, Popa Valeriu, designeri cu rafinament, au luat parte la concursul de vitrine cu inspirația „greiere și furnica” și au luat locul I. Sigur că nu pe poziția greierului s-au situat ei. Au dat dovadă, nu numai de ingeniozitate și frumusețe în aranjarea vitrinei magazinului Alimentara nr. 91 din sectorul 4 al Capitalei, ci și de multă muncă. Au făcut desene, machete, au căutat proverbe care să se acorde, în semnificație, cu întîmplările celor doi vestiți eroi, unul harnic, altul pierdevară.

„Toamna se numără bobocii”, „Cine muncește, hrană agonisește”, „Cine vara petrece cîntînd, iarna rămîne flămînd”, „Cine-i harnic și muncește are tot ce vrea”... alături de înțelepciunea populară, vitrina maga-

zinului prezintă un greiere cu o chitară, vesel și petrecăreț, alături de o furnică, adunînd bob cu bob, continuu într-un sac, care-o întrece în înălțime.

Greierele nostru a privit tot timpul la cei trei vitrinieri cu neîncredere, deși îngîmfat, în sinea lui, conta pe succes, datorită prezenței sale. Furnica, aceeași dintotdeauna, se mira, între un drum și altul. De ce atîta onoare? Dar nu este o pierdere de timp să stau nemșcată în vitrină?

Responsabilii magazinului, Aurelia Marinescu și Stanciu Serghie, nu și-au împărțit rolurile ca-n fabulă. Amîndoi sînt din familia furnicii, avînd grijă nu numai ca magazinul să se inscrie în cotele civilizate de comerț, dar fiind și mari iubitori de frumos, nu se mai îndură să desfacă vitrina, desi urmează etapa de iarnă a acestui concurs.

„Greierii”, citi ori mai fi, oricum puțini, pentru că „furnicile” nu le mai permit această viață de huzur, se încrunță, bagatelizează, ironizează.

De două ori această vitrină premiată și-a cîștigat dreptul la prețuirea noastră, prin originalitate și prin morală.

CARMEN DUMITRESCU ■

Vigoare, măiestrie, tinerețe

În Capitală, pe Stadionul Tineretului, printr-un amplu program de demonstrații și întreceri sportive la care au participat mii de sportivi, s-a dat, duminică, 9 noiembrie, startul în etapa de iarnă a Daciadei. Desfășurate sub semnul Anului Internațional al Păcii, întrecerile au transformat Stadionul Tineretului într-un vast amfiteatru al măiestriei sportive, al vigoarei și-al tinereții.

Cu amindouă brațele

Ne-am fi așteptat ca marile surprize să vină de la marile speranțe. Sigur că Andrei Czanka era o virtualitate pe care au susținut-o toți, mai cu seamă după Naționalele de la Cluj-Napoca, din toamnă, când stilul său părea cu totul impredictibil, deopotrivă formă a talentului și a inspirației. Acum, după ce a ridicat 130 kg la stilul smuls (din 21 de concurenți), ceea ce înseamnă un nou record național de ju-

niori, Andrei Czanka e, cu adevărat, un mare campion, întrucât nu performanța seniorilor viza el, ci pe aceea a marilor campioni, cum el însuși o să ajungă cu siguranță. În fața lui Naom Șalamanov, câștigătorul stilului smuls cu 147,5 kg, pe care, probabil, nimeni nu și-a propus să-l învingă la acest campionat, cu atât mai puțin vicecampionul român, cine putea să îndrăznească a-l învinge? În fața lui

Șalamanov, Czanka nu poate fi decât un challenger, însă unul cu orgoliul proaspăt și cu brațele deschise.

La categoria 60 kg., Andrei Socaci a reușit, să obțină în competiția seniorilor, trei medalii de bronz, pe care nădăjdum să le schimbe curînd în aur.

RADU GHEORGHIU ■

— Obosit, Aurel Macarencu? — Nu prea, deși am rulat de dimineață, ca de obicei, 16 kilometri pe lac. Acum eram într-o mică pauză.

— Cum este un dublu campion mondial la canoe simplu? Fericit?

— Un campion nu poate fi fericit tot timpul. Am fost bucurat atunci, pe podium, la mondiale și când am venit în țară. Acum, când trebuie să lupt pentru menținerea titlului, e foarte greu. Am de luptat nu numai cu adversarii, ci și cu prestigiul pe care l-am câștigat.

— Când începe să se formeze un campion?

— Cariera lui începe din copilărie, la început fără să-și dea seama. Eu sint născut în Delta, în localitatea Crișan. Când am implinit cinci ani, tata mi-a făcut o barcă și visle, cu care treceam Dunărea, ca să merg la școală.

— Atunci aveai spiritul întrecerii?

— Sigur că da. Chiar atunci, pe Dunăre, eram într-o permanentă competiție. De altfel, am și participat la concursuri inter-județene, unde am câștigat Cupa Deltei Dunării, de trei ori. Apoi am continuat să vislesc cu diverse prilejuri la Liceul industrial „Navrom” din Tulcea și la Școala de ofițeri fluviali din Galați. Importanță a fost însă întâlnirea mea cu antrenorul Serghei Filip, după ce am venit la Steaua.

— Cui datorați antrenorului pentru performanțele dumneavoastră?

— Să știți că abia după ce l-am întâlnit pe nea Firea am simțit că pot face cu adevărat sport de performanță.

— Cine este el?

— Nea Firea este antrenorul Serghei Filip. Îi spun așa, pentru că mă simt foarte apropiat de el. El m-a convins că pot face ceva serios. Tot timpul s-a purtat extraordinar cu mine și pot spune că mi-a fost un al doilea tată. Se interesa, cum dorm, cum măninc, se zbătea ca totul să iasă bine și cred că nu întâmplător primul titlu de campion național l-am obținut alături de el. Vă mărturisesc că sint surprins de faptul că acum n-a fost chemat la lot, deși toată lumea știe cât efort a depus pentru ca acest sport să obțină succese. Ivan Patzaichin e un antrenor foarte bun, cu o experiență serioasă care îmi va fi de folos, dar cred că alături de el își putea aduce contribuția și Serghei Filip.

Doi într-o barcă din care unul era reporter

— Ce-l definește pe un canoist adevărat?

— Legătura cu apa. Un canoist adevărat trebuie să aibă psihicul adecvat pentru apă. Trebuie să simți apa.

— Nu înțeleg, ce înseamnă să simți apa?

— Înseamnă să fii într-o legătură subtilă cu apa, să te simți în barcă la fel ca pe uscat, să simți că ești în mediul tău firesc.

— V-a fost greu cînd v-ați hotărît să faceți sport de performanță?

— Eram în același timp bucurat și trist. A fost un moment foarte greu, pentru că a trebuit să abandonez toată cariera mea de navigator, să renunț la multe din bucuriile de fiecare zi și mai ales să-mi asum un mare risc. Sportul de performanță e un mare risc.

— Mai are timp liber un mare campion?

— După ce face zilnic 16 kilometri de antrenament, în care trebuie să tragă tare și să-și solicite toată forța, aproape că nu-i mai rămîne timp deloc. Dar asta e situația, dacă nu renunți la foarte multe, nu faci nimic. Un sportiv adevărat trebuie să-și păstreze bucuriile doar pentru podium.

— Mă uit la dumneavoastră cum gesticulați cu minile și îmi

pare că aveți niște palme mari și puternice. E o condiție pentru un canoist?

— Nu chiar toți au minile mari. Mai are Patzaichin. Dar minile unui canoist sint niște mini muncite, cu bătătură. Eu din copilărie am minile bătăturite. Nu e ușor să stringi ani de zile pagaia în mină.

— Pagaia conținează în lupta pentru rezultate?

— Mai mult canoia. Pagaia conținează mai puțin. A mea, de pildă, e foarte grea, dar mă avantajează într-un fel, pentru că eu am ștrocul mai mic. Anul acesta mi-am procurat una din fibre de carbon, cu care m-am obișnuit destul de greu, dar cu care am devenit dublu campion, la 1000 și 10000 m.

— Au campionii secrete?

— Au secrete foarte simple: munca, efortul îndrăgostit, preocuparea pentru ideea de victorie, dăruirea și, bineînțeles, talentul. Pentru sport trebuie să ai și talent.

— Cu emoțiile eum luptați?

— Eu n-am emoții decât înaintea concursului. Când încep să vislesc, ele dispar și toată energia mea se canalizează în spre victorie.

— De cînd faceți sport de performanță, cam cite zile ați petrecut fără barcă?

— Din 1982, cred că n-au fost mai multe de 20.

— Ce înseamnă o zi fără antrenament?

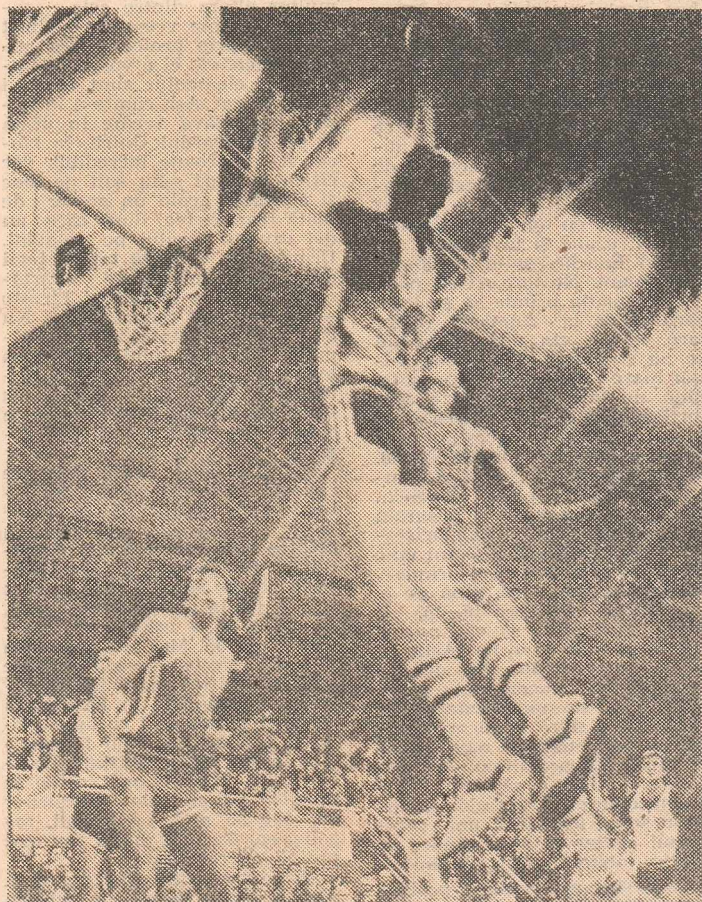
— Mult, foarte mult. Barca nu mai merge cum trebuie, pierzi legătura cu apa. Sportivul și barca sa trebuie să facă un corp comun, fiindcă altfel trebuie să lupte și cu apa și cu ambarcațiunea.

— Care este cel mai greu lucru pentru un mare sportiv?

— Nu știu care e pentru alții, însă pentru mine e acela de a mă împărți între dragoste și pasiune, între familie și antrenament. De curînd m-am căsătorit, soția mea Adriana e laborantă și nu mi-e foarte ușor să stau zile întregi în cantonament, departe de casă. Un campion nu mai poate da însă înapoi și trebuie să-și continue lupta, așa cum voi face și eu la regatele din Belgia, U.R.S.S. și Bulgaria, de anul viitor, și la mondialele de la Duisburg din R.F.G. Acolo va fi un alt mare examen și voi înțelege mai limpede poate ce e viața unui campion. Cu tristetele și bucuriile ei.

— Ce să vă spun? Vă dorese mult succes!

RADU G. ȚEPOSU ■

Fotografie de PAUL AGARICI ■

Egalitatea continuă

Sîmbătă și duminică s-a desfășurat în sala Floreasca dubla întîlnire dintre echipele de baschet ale cluburilor Steaua și Dinamo. Spre deosebire însă de alți ani în care confruntarea celor două rivale stîrnea un mare interes în rîndurile spectatorilor, de această dată numărul lor a fost surprinzător de mic față de îniza pusă în joc: șefia clasamentului. Să fi fost o anticipare a ceea ce s-a petrecut pe teren? În primul meci Dinamo a câștigat cu 91-85 iar în al doilea Steaua a învins cu 86-79. N-a fost, desigur, nicidecum vorba de o împărțire strategică a victoriilor pentru a menține în continuare trează atenția față de disputarea campionatului (cele două echipe se află la egalitate de puncte și numai coșaverajul direct este în favoarea Stelei cu un minim avantaj — 171-170). Dar cele două partide n-au mai amintit decât în unele secvențe ale lor de spectaculoasele și dramaticele întîlniri dintre fruntașele baschetului românesc. Nu se poate afirma că jucătorii au părut blazați sau obosiți — în definitiv, în campionat, nimeni nu-i solicită prea serios și doar atunci cînd se întîlnesc aceste două loturi valoroase există șansa de a afla cota cea mai înaltă la care se ridică la noi acest

sport deosebit de atractiv și practic cu dăruire și talent. Dar sîmbătă și duminică jucătorii de la Steaua și Dinamo și-au cheltuit multă energie pentru a riposta la deciziile arbitrilor — ce-i drept, uneori de-a dreptul stupefiant. La starea de nervozitate au contribuit și protestele antrenorilor care, în loc să-și calmeze jucătorii, pur și simplu îi incitau să continue să vociferze, ceea ce a împietrit în mod evident asupra jocului. Cu toate acestea, așa cum am mai remarcat, pe parcursul partidelor au fost și momente deosebit de palpitate, în care am putut admira fantezia dezlîntită a lui Brănișteanu și precizia aruncărilor la coș ale lui Cernat (Steaua), intrările eficiente ale uriașului Vinereanu sau pe Dan Niculescu (Dinamo), care pare să gîndească orice fază de joc cu o clipă înaintea tuturor.

Dar a fost prea puțin pentru cit așteptau spectatorii. Baschetul, sportul elegant în care orice brutalitate e sancționată prompt, nu exclude combativitatea, dorința de a obține victoria printr-o gamă cit mai variată de procedee tehnice și tactice. În acest sens, jucătorii de la Steaua și Dinamo ne-au rămas datori. E însă în puterea ambelor echipe să-și analizeze cu luciditate evoluțiile de acum cîteva zile și să ia măsurile corespunzătoare.

GEORGE ARION ■

● Victoria lui Napoli asupra Juventusului — „o zi istorică în viața echipei“, declara Maradona — a fost sărbătorită de 100 000 de napolitani (20 dintre ei au continuat celebrarea în spital). ● A fost primul succes al formației din sud asupra „bătrânei doamne“, la Torino, din 1957, Juventusul nemalincasind 3 goluri pe propriul gazon de 7 ani. ● După ce Laudrup a deschis scorul imediat după pauză, au marcat Moreno Ferrario, Bruno Giordano și Giuseppe Volpecina (în min. 72, 73 și 89), aducând postura de lider pentru formația lor, prima oară pe acest loc după 11 ani! ● Situația dificilă în care se află Juventus (eliminată și din „C.C.E.“ de Real Madrid) este pusă pe scama randamentului scăzut al lui Platini (4 ani în „calcio“ sunt prea mulți, se pare), dar și al lui Laudrup, căruia nu i s-a permis să-și trazeze o afecțiune, echipa nepunându-se dispensa de serviciile lui, s-a spus. ● Tot în Italia, o premieră: meciul Sampdoria-Milan AC s-a întrerupt în min. 37, datorită accidentării arbitrului! Pietro d'Elia a suferit o ruptură musculară, plecând la vestiare sub privirile stupefiate ale vest-germanului Briegel și englezului Wilkins, în țările cărora înlocuirea arbitrului este permisă. ● Multe opinii cer, acum, și în Italia o astfel de reglementare. ● Rămânând în „calcio“, să notăm revenirea pe

teren a lui Briegel, la Sampdoria, după două luni de absență, excelența comportare a lui Maradona (Napoli), Eksstroem (Empoli), la al doilea meci în Italia, Boniek (Roma), Rummenigge (Inter) și Passarella (Inter), dar și scăderea de formă a lui Platini, Laudrup, Junior (Torino), Dirceu (Avellino), care a ratat și un penalty, și Branco (Brescia). Brazilienii, cum se vede, nu se acomodează în continuare în Peninsula. ● În decembrie, la Londra va fi orga-

Toată lumea face sport

nizat un meci în beneficiul portarului nord-irlandez Pat Jennings, recordmanul mondial al selecțiilor (119). Și-au anunțat participarea Keegan (care a spus și el adio fotbalului), Shilton, galezul Ian Rush, danezul J. Olsen și argentinianul Ardiles. ● Fotbalistul marocan Hassan, care evoluează în acest sezon la formația spaniolă Real Palma de Mallorca, este pasibil de o suspendare pe 6 luni, după ce a amenințat, înaintea meciului, pe fotbalistii de la Bilbao, cu moartea! Un comunicat al clubului i-a luat însă apărarea lui Hassan, subliniind că este vorba de o neînțelegere datorată șabelor cunoștințe de spaniolă ale marocanului. „Am spus că-i voi omori, a declarat,

la rindul său, Hssan, dar marcându-le cit mai multe goluri.“ ● Viitoarea adversară a Stelei în „Cupa Intercontinentală“ (14 decembrie, la Tokio), River Plate, nu-și găsește cadența după succesul din „Cupa Libertadores“, în ultima etapă de campionat terminând la egalitate: 0-0, pe teren propriu, cu Velez Sarsfield ● River Plate ocupă în prezent locul 15 în clasament, lipsa eficacității fiind datorată, se apreciază, plecării uruguayanului Enzo Francescoli, în prezent la RC Paris. ● Dealtfel, cei trei campioni mondiali ai lui River Plate sînt oameni de apărare: portarul Nery Pumpido, stoperul Ruggeri și mijlocășul defensiv Hector Enrique. ● Ciclistul francez Bernard Hinault și-a sărbătorit retragerea la ferma părintească din sâtcutul breton Quessoy, organizînd un ciclocros cu 2500 de participanți. Simbolic, înaintea liniei de sosire, toți concurenții s-au oprit, cursa neavînd învingător. E-adevărât că în acel moment Hinault era în mijlocul plutonului... ● Succesele din ultima vreme ale vest-germanilor Boris Becker și Steffi Graf au adus pe terenurile de tenis, numai anul acesta, 71 572 de noi practicanți. Cu 1,7 milioane de jucători legitimați, tenisul se află pe locul 3 pe lista celor mai populare discipline în R.F.G.

LUCIAN OPREA

racul

Bețe-n roate

● Inventatorului roții i se pune bețe-n roate. Nu a luat în calcul nici un fel de pană. ● Petrecerea n-a durat. Mai mulți vizaseră capul mesei. ● Statuia nu-l reprezenta fidel. Era de trei ori mai mare.

- Pe un drum cu serpentine, cei ce merg drept incalcă legile circulației.
- Inima îi dăte brinci, într-o prăpastie.
- A doua tinerețe, rămîne totuși a doua. Să nu ne-amestecăm cu cel din prima.
- Dicționarul este de folos, cu condiția să se știe alfabetul.
- Scutul devine inutil, cînd ești atacat din toate părțile.
- La intrarea în muzeul de lucruri inutile, era scris: „Acest muzeu este inutil.“
- Bătea cu curaj la ușa șefului. Știa că nu e acolo.
- Are la activ multă pasivitate.
- Porniți într-un marș, cițiva au luat-o la fugă.

● El i-a oferit inima, dar ea l-a refuzat. A mai mincat una și a fost tare. ● Pentru ajutorul primit nu i-a purtă reușoșintă zi de zi. I-a purtat doar simbetele.

● Pus din oțel să ia cuvîntul, i-a nvațat minte. A tăcut două ore. ● Ave: un scris mult prea urit ca să ajungă doctoriță. Abia a reușit să ocupe un post de da lozrafă.

DANIEL MILITARU PITESTI

● Intotdeauna a dorit să rămînă anonim. Nu înțelegem totuși de ce nu primea răspuns la sesizări. ● Plecat mercur în fața șefului, nu a observat că, între timp, acesta a fost schimbat de trei ori. ● La procesul de conștiință, nu i s-au prezentat martorii. ● Atenți cu femeile, unii ignoră soțiile. ● Doctorița era atît de frumoasă, încît pacienții părăseau spitalul și mai bolnavi. ● Eforturile doctorilor de a-l face bine, l-au lăsat rece. ● De ce nu se scrie pe toate felicitările „sincere felicitări“? ● Conștient de rolul ce-i revine, a început să-l joace. ● Fața îi era pătată pe toate fețele. ● Pagubele nu erau mari. Au dispărut trei mici casete de aur.

Caricaturi de PAVEL CONSTANTIN AUREL STEFAN ALEXANDRESCU VIRGIL MILITARU PITESTI

Istoria finalei

Apărută recent la Editura Militară, cartea lui Horia Alexandrescu, Steaua — campioana Europei, se va vinde, sîntem mai mult decît siguri, ca pîinea caldă. Care iubitor al fotbalului nu va dori, ne întrebăm ca argument, să parcurgă, în numai cîteva pagini, istoria celebrului C.C.A. și a continuatoarei lui, Steaua, echipă ce a reușit să cucerească cel mai de seamă trofeu al Europei fotbalistice, ispravă căreia îl sînt consacrate aproape 200 de pagini?! Spicuim, ca un aft argument, din cuprinsul volumului doar cîteva titluri de capitol: Călătorie în nord, Spulberind „mitul Honved“, Poveste de iarnă, Primăvară finlandeză, „Notre respect, Anderlecht!“ Sau, ca să vă trezim curiozitatea, iată un titlu căruia cu greu i-ar putea rezista un iubitor al fotbalului și, în mod special, al echipei Steaua: Finala de la A la Z, cu următoarele capitole — Gata de drum, Sub cerul Andaluziei, Sevilla, de dimineață pînă seara, Finala, minut cu minut și Noaptea biruinței.

N. VICTOR

Civilizația sportului

Alb și negru

Sfîrșit de toamnă frumoasă. Dimineață de duminică pe un mic stadion-bijuterie din vestul țării. Aproape toată suflarea orașelului este alături de echipa de fotbal care joacă în campionatul județean. Se speră într-o victorie, dar nu cu orice preț. Această „deviză“, adoptată de unele echipe din diviziile „superioare“, este refuzată aici. Spre cinstea tuturor, conducători, antrenori, jucători, spectatori. Oameni simpli, oameni curați. Manevrele de culise le sînt străine. „Mafioții“ fotbalului nu au căutare printre ei.

Meciul se desfășoară într-o atmosferă civilizată. Cu încurajări, cu aplauze ritmate, fără apostrofarea oaspeților sau a arbitrilor. Ba chiar, sînt auzi și să nu crezi: „Arbitrule, nu ține cu noi că nu e frumos!“ Gazdele conduc cu 1-0 pînă în minutul 90 cînd, în urma unei greșeli a apărătorilor, oaspeții egaleză. Prin alte părți ar fi fost o tragedie. Doar s-au pierdut două puncte. (În campionatul acestui județ, se aplică sistemul de punctaj din divizia C cu 3 puncte pentru victorie.) Și totuși nimeni nu se lamentază, nu acuză, nu rostește vorbe grele. Jucătorii echipei locale mai rămîn cîteva minute pe teren cu capetele plecate. Tăcerea publicului este mai dureroasă pentru ei decît orice alt gen de manifestare. La capătul unui meci cu foarte puține faulturi, nimeni nu „faulțează“ verbal. Oamenii nu-și pierd demnitatea. Bravo lor! Cunoscîndu-i, parcă am primit un balon cu oxigen. Deci, se poate! Se mai poate! Virusul epidemiei fotbalistice care face ravagii prin alte părți, transformîndu-i pe unii „microbiști“ (urîtă expresie pentru pasionații de sport) în huligani, poate fi deci combătut prin forță de caracter. Așa cum se întîmplă la Deta.

În aceeași duminică, pe un stadion din București, un arbltru de linie este lovit de un jucător cu... tricoul! Cum o fi asta? Premieră mondială! Urmarea: 6 luni suspendare. La Bucecea, un anume Panaite îl lovește pe arbitru cu pumnul. Probabil nu avea tricou. Va sta în tribună un an. Un altul, Tabacu, de la Cimpina l-a lovit pe arbitru cu mingea (mă rog, cu obiectul jocului) și a fost suspendat doar 3 luni.

Nici antrenorii nu se lasă mai prejos. Patru dintre „divizionarii B“ au fost suspendați. Alți opt trebuiau să fie „judecați“ de Colegiul central al antrenorilor. Au fost, n-au fost? Nu s-a comunicat nici o măsură. Poate pentru a nu-i discredită în fața publicului larg. Dar „elevii“ lor ce-or fi gîndit? Se uită foarte ades că majoritatea fotbalistilor sînt — totuși — niște copii în formare pentru viață, pentru muncă, pentru responsabilitate, pentru... fair play în toate planurile posibile. Cum îi privește elevul pe profesorul suspendat? Cînd un tinăr își pierde încrederea în cei care răspund de educația lui, atunci totul este pierdut. De aici pînă la ratarea vieții (nu a golului!) nu mai e decît un pas.

Asta e cea mai gravă urmare.

CRISTIAN ȚOPESCU

Băiețușul, în vîrstă de 3 ani și șase luni, păsește foarte hotărît în direcția stației de autobuz. E îmbrăcat într-un trening bleumarin cu vîpșcă albă, de care-i foarte mîndru. În picioare poartă niște bascheti care se pare, că aidoma treningului, sînt noi, încălțați chiar în dimineața respectivă.

Un tinăr îl interpelează pe puști: „Noroc Liviu!“, „Noroc“, răspunde micuțul. „Unde mergi așa grăbit, mă rog?“ „Pec a oraș cu autobuzul.“ „Și cine te lasă să pleci singur așa departe?“ Piciul se uită lung la cel ce-l chestionează, și-și vede mai departe de drum, fără să-l onoreze cu vreun răspuns. „Ja te uită ce curios e și asta!“ pare a zice privirea puștiului. Bineînțeles că nici un moment vecinul lui Liviu n-a crezut că picul are intenția să plece cu autobuzul în orașul aflat la 10 km de comună. În joaca lor, copiii, mai ales, cînd sînt de vîrstă lui Liviu, manifestă multă fantezie. Și te debitează cu o seriozitate și sinceritate dezarmantă. Cu gîndurile și preocupările lor, în stație, oamenii nu dau atenție

puștiului care se învîrte printre picioarele lor. „Ce-oi fi căuțînd tu, Liviu!“, aici, în aglomerația asta, atît de devreme, nu știi?“ îl întrebă o elevă cam de 12-14 ani, tot vecină cu puștiul. „Unde-i mamică-ta?“ „A plecat la bunica, că-i bolnavă.“ „Dar taică-tău?“ „El e la sivici, ca în fiecare zi.“ „Și unde ai pornit-o așa, cu treningul ăsta fain? Participi la vreo demonstrație sportivă?“ „Nu, eu pec la oraș.“ „Hai, lasă bancurile și du-te acasă urgent, pînă nu-ți dau vreo două la fund. Cum o să pleci tu, un prichindel, la oraș, așa de capul tău?“ Copilul se face că o ia spre casă, pentru a deruta-o pe Sănduța, care se urcă în autobuz, dar se inscrie apoi, iute, într-un viraj scurt la dreapta, îndreptîndu-se în direcția părții posterioare a autobuzului, unde se așează tacticos pe bara de protecție din spatele autovehiculului, culcîndu-se de-a lungul acesteia. Se vede de la o poștă că tehnica îi e familiară. N-o face probabil pentru prima oară. Acum așteaptă cu răbdare plecarea autobuzului. Ciudad, înainte de a se instala

pe bara nichelată, scoate o cirpă din buzunare și o sterge de praf. Nu vrea să-și murdărească din prima zi frumusețea de trening. Nu i-a observat nimeni isprava, nici șoferul, nici călătorii din autobuz, nici cei care stau la rînd, pregătindu-se de urcare. N-au sesizat „manevra“ picului nici trecătorii,

Cronica șoselei

Liviu

ce-i drept, nu prea mulți, care se deplasau la ora aceea matinală pe trotuare. Exact în momentul cînd autobuzul a început să demareze încet, sînt municipiu, Simina, o femeie care tocmai iese pe poarta gospodăriei, situată în fața stației de autobuz, observa dunga albă a treningului cu care e îmbrăcat picul. „Ce-i albul ăla pe bara autobuzului?“ o întrebă ea pe Letiția, fiica sa de 18 ani. „Ce

să fie? E un puști care s-a așezat fain, frumos, pe bara mașinii. Cred că-i Liviu al lui Cîrncea, numai el e capabil de o asemenea năzdrăvănie“. „Dar e periculos, fata mea, oricînd poate cădea, mai ales la vreo hurducătură“. „Bineînțeles că e foarte primejdios. Și ce vrei să faci acum? Doar nu intenționezi să faci cros după autobuz?“ „Nu, voi face altceva“. Și femeia, care în afara Letiției, mai are doi băieți, unul de 7 ani și celălalt de vîrstă lui Liviu, se precipită spre șosea unde începe să facă semne disperate autoturismelor care se îndreaptă spre oraș. Ghinion, toți au mașinile pline cu pasageri. Răspund Siminei prin semne că n-au loc în autoturism unde s-o ia. Într-o Dacie se observă doar șoferul. Omul oprește, femeia urcă în mașină și începe să-i explice șoferului, gesticulînd, despre ce-i vorba. Mașina demarează cu viteză și după ce parcurge cam un kilometru, e de-acum în spatele autobuzului. Șoferul autoturismului face semne cu luminile pilotului de la volanul autovehiculului de călători. Acesta

oprește la marginea șoselei. „Ce-i tovarășe, ce s-a întîmplat? întrebă el, scoțînd capul pe fereastră. Am vreun cauciuc slab, e ceva în neregulă?“ „Nu, e vorba de altceva. Coboară, te rog, să vezi o minune“. Amîndoi, urmași de Simina, se îndreaptă spre spatele autobuzului unde Liviu, presimțînd pericolul, s-a ridicat în picioare și acum ce se uită întrebător la grupul ce se apropie de el. Șoferul e cel mai revoltat. „Bine, mă, din cauza ta să fac eu pușcărie? Lasă că te atîng eu aceluși!“ Simina se apropie de șofer. „Eu sînt vecină cu familia lui. Îl iau, cum se zice, pe garanție!“ Puștiul plînge acum în hohote. „N-o să mai fac, nene, vă promi!“ Omul de la volan a mai mînt-o. „Dacă nu era femeia asta înimoasă, care a sesizat bine pericolul, acum poate erai în spital ori chiar mai rău“. „Hai, Liviu!“, acasă, nu mai plînge, totul e bine cînd se termină cu bine“. „Urcați, doamnă, ureci și tu puștiule. Vă duc înapoi cu mașina, copilul e tare speriat!“

VICTOR BEDA

Comentariul
săptămânii

Pace și dezarmare (XXVIII)

Dimensiunile primului pas

Forumul legislativ suprem al României a aprobat, după cum este cunoscut, reducerea cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare ale țării noastre. Această hotărâre, concretizată în cuprinsul unei legi, va fi supusă ratificării poporului român prin referendumul care va avea loc pe data de 23 noiembrie.

Hotărârea românească s-a bucurat, firesc, de o largă apreciere în lume. A fost subliniată cu deosebire valoarea de exemplu, de primă acțiune concretă în domeniul dezarmării. Într-adevăr, într-o lume în care declarațiilor de bune intenții cu privire la pace și dezarmare le-au corespuns nu diminuări, ci creșteri în ritm galopant ale stocurilor de armamente, ale forțelor armate, ale cheltuielilor de război, acțiunea țării noastre înseamnă începutul unui nou curs, al concordanței dintre vorbă și faptă. S-a mai subliniat, de asemenea, justetea tezei românești potrivit căreia o reducere cu 5 la sută a potențialului și a cheltuielilor militare, chiar făcută unilateral, nu pune în pericol securitatea și capacitatea de apărare a nici unei țări, că această reducere este deci perfect realizabilă de către orice stat și în orice moment. De aceea apelul românesc la reducerea de către toate țările cu 5 la sută a capacităților și cheltuielilor militare a găsit un ecou puternic în rîndul opiniei publice internaționale.

Dar, alături de valoarea de exemplu, coeficientul propus de reducere pe plan mondial are și o valoare concretă, materială. Transpunerea în viață a propunerii românești ar avea, numai în ceea ce privește cheltuielile militare, de pe urma căreia ar rezulta o economie de 50 de miliarde de dolari anual, un efect pozitiv în primul rînd asupra activității de producție și a relațiilor de schimb dintre toate statele. Cu economiile realizate s-ar putea, de asemenea, soluționa unele probleme acute: s-ar crea un milion de noi locuri de muncă pe an în țările vest-europene, s-ar stimula creșterea economică a statelor rămase în urmă (exportul acestora ar crește cu 10 la sută anual), s-ar putea asigura hrana pentru 50 de milioane de oameni, s-ar putea construi 5 milioane de noi apartamente ori 500 de mii de școli. Se pot, desigur, face calcule și cu privire la acoperirea altor nevoi, mai ales dacă avem în vedere că reducerea de 5 la sută se referă nu numai la cheltuielile militare, ci și la armamente și efective.

Iată deci marea valoare nu numai simbolică, ci concretă, practică a unei reduceri cu 5 la sută a potențialelor și cheltuielilor militare pe glob. Micșorarea, atîta cîtă poate rezulta din această reducere, a pericolului de război, precum și nevoile concrete, amintite mai sus, ce s-ar putea acoperi cu fondurile economisite, salvate de la risipa nu doar firesc păgubitoare, ci și foarte periculoasă, ar însemna câștiguri de seamă, rezolvări de mare importanță pentru popoarele lumii. Se înțelege că rezolvările respective nu sînt suficiente, că echivalentul a 5 la sută din cheltuielile militare este departe de a satisface marile nevoi de securitate și economice ale omenirii. Se înțelege că pacea și prosperitatea locuitorilor Terrei presupun reduceri mult mai mari ale armamentelor, trupelor și cheltuielilor militare, mergînd pînă la sută la sută. Dar pentru a se ajunge la aceste rezultate, la aceste rezolvări radicale și definitive, trebuie făcut primul pas. Reducerea cu 5 la sută înseamnă tocmai acest pas, care capătă, datorită semnificațiilor și implicațiilor sale, dimensiuni de excepție.

ION D. GOIA ■

Ultimele minute ale
navetei
„Challenger”

Reconstrucția înregistrării pe bandă magnetică a convorbirii dintre membrii echipajului, cu prilejul startului navetei americane „Challenger” demonstrează că cel puțin pilotul Michael Smith și-a dat seama că va avea loc o catastrofă, cu cîteva clipe înainte ca aceasta să se producă. După cum se știe, „Challenger” a explodat după ceva mai puțin de 74 de secunde de la startul ei din 28 ianuarie, datorită unei defecțiuni la inelul de etanșeitate al unei rachete auxiliare. După îndelungate căutări, țare au costat sute de milioane de dolari, peste două treimi din navetă, inclusiv rămășițele pămîntului ale astronautilor, au fost recuperate. În luna martie, a fost consemnat un succes deosebit: recuperarea dispozitivului cu înregistrarea pe bandă magnetică a convorbirii dintre comandantul Francis Scobee, pilotul Michael Smith și specialistul misiunii, Judy Resnik, aflați în partea superioară a cabinei a avut loc următoarea convorbire:

secunda 1 — Smith: A pornit!

secunda 7 — Scobee: Houston, Challenger execută manevra de învîrtire (incepe procesul de răsucire a navetei)

secunda 14 — Resnik: LVLH (local vertical — local horizontal, schimbarea poziției unui șalter de pe panoul din cockpit)

secunda 19 — Smith: Se pare că astăzi cam bate vîntul.

secunda 20 — Scobee: Așa-i.

secunda 22 — Scobee: Mi-e greu să văd ceva de aici de la fereastra mea.

secunda 28 — Smith: Sintem la 10 000 (de „picioare, aproximativ 3 000 metri) 0,5 Mach (viteza).

secunda 35 — Scobee: 0,9 (Mach).

secunda 40 — Smith: Am ajuns la 1 Mach (viteza sunetului).

secunda 41 — Scobee: Am trecut de 19 000 (picioare).

secunda 57 — Scobee: Accelerăm (operațiune normală).

secunda 59 — Scobee: O.K.

secunda 60 — Smith: Simte (naveta; se aude și un zgomot neidentificat: Iuuuu).

secunda 62 — Smith: 35 000 (picioare); trecem de 1,5 (Mach).

secunda 70 — Scobee: Bine și acum cu toată viteza!

secunda 73 — Smith: Ah! Oh!

Apoi s-au întrerupt toate legăturile cu „Challenger”. Incepea ziua cea mai neagră din istoria astronauticii.

ROMEO NĂDAȘAN ■

Lipsit de complexe, se pare, aparatul de fotografiat își caută loc sub soare fără a se sîi de tropăitul fastuos al camerei de luat vederi în serviciul televiziunii. Imaginea în mișcare își are, desigur, farmecul său, dar cine ar putea contesta că fotografia rămîne încă un chose și nu chiar din cele de duzină? Că așa stau lucrurile, vine să depună mărturie cifra de afaceri a anului trecut pe piața aparatului de făcut poze — 350 miliarde franci francezi, crescător atît în sfera activității profesionale cît și a amatorilor. S-au vîndut, în lume, în 1985, spun cunoscătorii, 1,7 miliarde de rolfilme și nu mai puțin de 40 milioane aparate de fotografiat. Cel mai înalt nivel atins vreodată. În 1986, vînzările urcă. „Photokina”, vitrina deschisă spre lumea industriei de specialitate, organizată la Köln, a convocat toate cîte se întrec pe pista alergărilor spre marea performanță de azi și de mîine. Două sînt creuzetele unde aluatul a prins cu deosebire, evidențiind căutări, resurse speciale. Sînt sesizate, așadar, succesele în ameliorarea suprafețelor sensibile și calității aparatelor propriu-zise, precum și folosirea suprafețelor sensibile pe bază de argint drept suport al imaginii electronice.

La capitolul emulsii fotografice, ar fi de constatat perseverența firmei Kodak în a perfecționa tehnologia pusă în mișcare de vreo 4 ani. Este vorba de controlul formării grăunțurilor de argint, astfel încît, fără ca acestea să crească,

este asigurată sporirea sensibilității produsului. S-a reușit, totodată, o mai mare puritate a culorilor. Folosită inițial pentru îmbunătățirea filmelor negativ color, noua tehnologie privește acum și filmul științific, pelicula negativ pentru film profesional, filmul reversibil.

Se diversifică, așa cum ne așteptam, înfățișarea aparatelor de fotografiat. Lingă cele pe care le știm agățate pe umărul excursioniștilor de toate vîrstele, se ivesc modele ne-

Bătăi, discrete,
în ușă

știute. Aparatul bifocal anunță deja mai multe modele. O oglindă trimite pe film imaginea captată de unul din obiective. Prin comandă, oglinda pivotează, receptiv imaginea provenind de la al doilea obiectiv. Le rămîne posesorilor plăcerea de a-și bate capul cu complicațiile ce le antrenează găselnițele tehnice înșurubate în structura și funcționarea noilor aparate. Ca și în cazul fotografiei magnetice, A'ci se înaintează mai greu. Canon a ieșit în față cu primul model, ținînd însă la distanță pe ceilalți ambițioși. Chiar și pe gazdele mele de altădată, Nikon, care la data respectivă, cu 4 ani în urmă, își anunțau destul de

apăsat proiectul în materie. Acesta așteaptă încă în faza de fotografie, pe coperta unui prospect, fără a-și declina însă puterile și pretențiile trecerii de pe planșetă în mîinile beneficiarilor. Sony, la rîndu-i, face. Mavica, speriată de prețul apocaliptic și de lipsa de entuziasm a cumpărătorilor potențiali, mai așteaptă. Ca să avem totuși o idee, iată cum arată un produs în stare finită: se cheamă „Photovision 3100”, este de tip bifocal (de 10 și 25 mm), automat, cîntărind ceva peste jumătatea de kilogram. Procedeele adoptate permit înregistrarea pe disc a 50 de imagini color. Definiția, destul de subredă (sub 400 000 puncte) în comparație cu ce ne îngăduie pelicula pe bază de emulsie — 15 milioane puncte. Culorile sînt prinse, dar fără nuanțe. Ar fi, ca să zicem așa, piciorul subred al noii tehnici, pentru că în rest, numai de bine. Discheta se dovedește mană cerească atîta timp cît e pusă a colabora cu imprimare color, cu transmisiătorul de imagine prin telefon. Ea va memora imaginii video de pe film sau de pe magnetoscop, le va putea prelucra și apoi difuza și imprima. Să fim pregătiți, oricum, pentru a ne despărți, cum altfel decît prietenește, de vecii noștri tovarăși de drum, dovedeți a fi și ei, în cele din urmă, vremelnici — rolfilmul, baia de săruri, uscătorul de hirtie foto. Alt timp se pregătește a măcina la moara fotografiei.

NEAGU UDROIU ■

Postadolescența

„A fost o vreme, în anii '70, cînd, în Occident, adolescenții bravau părăsind foarte de timpuriu căminele părintești — spune Alain Aurillac, de la Institutul național de demografie din Franța. Acum situația este inversă; jumătate din populația cuprinsă în intervalul de vîrstă 18-25 de ani stă cu părinții, în rîndul celor necăsătoriți raportul ajungînd să fie de 3/4, iar la grupa celor între 25 și 34 de ani procentul este de 30 la sută.

Fenomenul a ajuns să fie studiat de psihologi, sociologi și de către demografi. A fost scrisă și o carte pe această temă — care se intitulează „Eu, mama ta” de către Christiane Colange.

O explicație a faptului menționat mai sus ar putea s-o constituie comoditatea; acasă, de aprovizionare se ocupă părinții, se găsește un loc la masă, de rufe se ocupă oricum mama etc...

Crudul adevăr este, însă, altul. Șomajul în rîndul tinerilor din țările occidentale depășește în medie 15 la sută și nu se întrevăd posibilități prea grabnice de ameliorare a situației. Astfel, numai în R.F.G. sînt 450 000 de tineri între 20 și 25 de ani fără loc de muncă.

În atari condiții este normal ca tinerii, temători de ceea ce le-ar putea oferi ziua de mîine, să prefere căldura și siguranța „cuibului” părintesc.

DAN DĂNUȚ DORU ■

Sărbătoarea berii este pentru bavarezi ceea ce sînt jocurile olimpice pentru greci, spune un reporter al televiziunii din München. Anul acesta, aproape 7 milioane de vizitatori au participat la festivitățile organizate pe cele 42 de hectare ale mănăstirii Theresian Wiese. Municipalitățile vor să depășească recordul de vînzare a berii înregistrat anul trecut — 5,5 milioane de litri care au răcorit gurile arse de picanteriile cîrnărilor bavarezi — cu toate că pretul unui litru de lichid auriu și aromat a crescut de la 0,30 la 6,50 mărci. Printre noutățile absolute ale acestei ediții, se numără cele două braserii care vînd bere fără alcool. În sprijinul acestei laudabile inițiative au venit și poliștii din oras care si-au întărit vigilența si au dublat numărul alcooltestelor făcute la iesire. Excesul de bere a cauzat anul trecut 195 de rețineri de permise de conducere și 197 de accidente.

Deși n-a participat la spumoasa sărbătoare bavareză, Claude Padilla, de 28 de ani, din San Francisco a fost arestat pe autostrada 70 pentru exces de viteză și stare de ebrietate. Șeriful i-a prins mîinile la spate în cătușe. I-a așezat pe scaunul din dreapta lui, i-a pus centura de siguranță și apoi s-a ocupat să îndepărteze de pe carosabil mașina vinovatăului. În aceste cîteva secunde automobilistul ame-

R.S. Cehoslovacă: Hotel „Olympic” din Praga

rican a demărat cu mașina poliției și a parcurs, pe contra sens, aproape 110 km cu o viteză de peste 160 km la oră, pînă să fie oprit de un blocaj al poliției, care i-a spart cauciucurile. Poliștii au rămas perplecsi cînd si-au dat seama că Padilla a condus cu genunchii și cu... dinții! o mașină aflată într-o viteză fantastică.

Un alt american, Anthony Tocco, de 54 de ani, care n-avea cu ce să-și plătească chiria și se aștepta să fie evacuat, a băut un bourbon cu un amic din cartier și, pentru că măruntisul ră-

de la maternitate nu este copilul lor. „Este copilul meu, spune mama, mă voi bate cu dinții și cu ghearele pentru el. Are nasul tatălui său și toate trăsăturile caracteristice familiei”. Ambii părinți refuză evidența. La maternitate au venit pe lume doi copii la 10 minute distanță. Brățările de identitate au fost inversate de infirmiera de serviciu și cei doi copii si-au inversat părinții. Numai că una din perechi refuză să creadă și să primească la domiciliu medicul, infirmiera vinovată, ba chiar și poliția. Justiția a ordonat prelevări de sînge de la cei doi nevinovați pentru stabilirea paternității. Se pare că vocea singelui rămîne o legendă.

Fotbalistul italian Marco Ricci, desi era, cum se spune „nebăut și nemincat”, și-a lăsat din fire în timpul meciului din campionatul de amatori al regiunii Perugia. Nemulțumit de decizia arbitrilor și mai ales de cartonașul galben pe care acesta i l-a arătat, jucătorul s-a aruncat asupra omului cu fluielul și l-a tras cu brutalitate de mustață provocîndu-i o lejeră rană. Care, bineînțeles, a fost dezinfectată cu alcool. Această acțiune temperamental-peninsulară s-a soldat cu 4 ani de suspendare pentru fotbalist și cu decizia înțeleaptă a arbitrilor de a-și raie mustața.

IOAN ROȘCA ■

Cu și fără... Bachus

mas nu-i folosea la mare lucru, a luat un loto. Dimineata a aflat că este fericitul posesor al frumoasei sume de 8,5 milioane de dolari, sumă care, a declarat el, nu-i va schimba prea mult viața. Cel mult o casă cu piscină și un trai liniștit alături de soția care i-a fost prieten la bine și la rău.

Fără să fi pus picătura de alcool în gură, un cuplu irlandez este pe cale să inebunească poliția, spitalul și Înalta Curte de justiție din Dublin. Cei doi refuză să admită că noul născut pe care l-au adus

Era spre sfârșitul lui 1978 când prietenul meu Sorel P., proaspăt absolvent al Sorbonei își inaugura apartamentul său de pe bd. de la République, în arondismentul 2 din Paris. Cum se obișnuiește în astfel de împrejurări, noul „prof” își invitase colegii, citiva profesori și bineînțeles pe prietena sa Gina B.

Dejunul era fixat într-o vineri la ora 13 pentru că parizianul, în general părăsește simbăta metropola gălăgioasă și obositoare ce-i macină nervii toată săptămâna.

În holul mic și cochet al frumosului apartament de la etajul 4, se strinseseră aproape toți invitații când, la ușa mai sună cineva. Amicul meu a mers să deschidă crezând că este vorba de vreun întirziat dar spre surprinderea sa în pragul ușii au apărut doi tineri. Prin ușa între-deschisă a holului am auzit cu ușurință dialogul:

— Bună ziua domnule, spuse unul din cei doi vizitatori.

— Bună ziua, pe cine căutați?

Mi-am dat atunci seama că nu erau invitații amicului meu Sorel.

— Sintem misionari mormoni și vă cerem îngăduința să vă vorbim câteva minute.

După un oftat prelung și nu destul de binevoitor, l-am auzit pe prietenul meu replicând: — Ah! Iar? Tot sectanți? Nu, domnilor, n-am timp de voi, prea sînteți mulți și de toate nuanțele. Vă rog lăsați-mă. Sintem sufocați de atîtea secte.

Și cum de citiva ani îmi făcusem o pasiune în a aduha cit mai multe date în legătură cu noul val al sectelor am cerut permisiunea lui Sorel să discut cu cei doi, cu riscul de a minca aperitivul rece. M-am retras cu tinerii mormoni în biroul prietenului meu.

Cei doi, așezați pe canapea erau îmbrăcați în costume curate dar modeste, aveau priviri sobre și încercau să facă eforturi pentru a părea, probabil, demni de apartenența lor la secta pe care o reprezentau.

Au ținut să-mi precizeze că misiunea lor este să meargă din ușă în ușă pentru a da răspunsuri la întrebările ce figurau pe verso-ul unui prospect pe care unul din ei mi l-a întins cu un zîmbet. Am văzut atunci că secta lor se mai numește și „Biserica lui Hristos și a sfinților ultimelor zile”.

Întrebările la care trebuiau să-mi răspundă cei doi erau următoarele:

— De unde am venit, cine sint, unde merg?

— Care este destinul meu? Voi învia și în ce scop?

— Îmi voi păstra individuali-

tatea în viața ce va urma după moarte?

— În ce relații mă aflu cu Dumnezeu și cu fiul său Isus Hristos?

Am aflat atunci de la ei, de o manieră destul de nebuloasă că „viața de dincolo” va fi pentru mine plină de consolare dacă voi accepta dogmele și preceptele lui Joseph Smith.

— Dar cine este acest domn Smith? întrebai eu.

— A fost fondatorul bisericii noastre, îmi răspunse unul din ei. El a înfîlțit pe tatăl nostru celest și pe fiul său încă din 1827. De la el știm că trebuie să fim virtuoși.

Povestea mormonilor ar începe deci în 1805 cu un tânăr țaran născut pe malul lacului Ontario care, pe la 15 ani ar fi avut o „viziune”. Fiind foarte pios și dîndu-și seama că între celelalte secte din vremea aceea existau neînțelegeri, acest adolescent s-ar fi retras o noapte întreagă într-o pădure pentru a medita — deci și pe malul numitului lac, tot noaptea era un bun sfințic — sub

lui Smith că nu trebuie să vadă și să se atingă nimeni de acele „Table”, sub blestemul morții.

Traducerea „Tablelor” a fost terminată de Smith prin 1829 iar ingerul Moroni s-a întors și le-a preluat de la Smith împreună cu „pietrele magice”. Este și motivul pentru care nimeni n-a văzut niciodată aici tablele și nici „pietrele cunosătoare a unor limbi ale vechilor civilizații”. Oricum, prin traducerea lor, Smith a aflat că, două triburi din Israel despre care Biblia nu spune o vorbă, au fost obligate după necazurile de la Turnul Babel să emigreze în America unde, în grija sa, Isus Hristos le-a vizitat pentru a vedea cum s-au instalat. Săracul Columb, și el care credea că a fost primul ce a pus piciorul pe noul continent!

Cele două triburi erau lamanții, cu pielea arămie, adică rasa indiană, oameni răi, și garediții de rasă albă conduși de regele lor Mormon. Ultimii fiind exterminați de primii,

Dar de ce nu suportau populațiile locale pe mormoni?

Pentru că, prin 1843, la o înfîlțire a „profetului” cu „ingerul său de legătură”, acesta i-a amintit lui Smith că, patriarhii din biblie au avut mai multe soții și că, Dumnezeu a ordonat ca mormonii să le urmeze exemplul. Aceasta a fost „revelația” prin care Smith a introdus poligamia în cadrul sectei. Deși Emma, soția „profetului” a încercat să opună rezistență acestei noi „revelații”, Smith i-a replicat:

— Dumnezeu a ordonat servitoarei sale Emma să se supună lui Joseph și să rămână cu el și cu alte soții. Dacă ea nu se va supune va fi pedepsită.

Astfel s-a terminat rezistența primei soții a lui Smith care apoi, a mai făcut fericite, în aceeași perioadă nu mai puțin de 17 soții, ceea ce ar fi rezonabil dacă ne gândim că, 34 de mormoni au avut, fiecare, 86 de soții totalizînd 263 de copii. Opinia publică americană scandalizată de practica poligamiei a ripostat violent și la 27 iunie 1844 Smith a fost linsat de mulțimea deslănțuită. Conducerea sectei a fost preluată de Brigham Young care devenit și el la rîndul său „profet” și-a luat vreo 30 de soții.

Deși practica poligamiei a determinat în sectă dizidențe, ea a continuat cu câteva corective: pentru a-și alege o nouă soție era necesar asentimentul celorlalte; ultima venită trebuia să-i fie recomandată soțului de prima soție; stabilirea unui program concret al vizitării acestora după formula „aleasa zilei” etc.

Dar și noul „profet” a fost alungat cu adeptii săi fiind nevoiți să se refugieze la poalele Munților Stîncoși unde și-au întemeiat o nouă localitate, Salt Lake City.

Deși în 1890, succesorul lui Young a încercat să renunțe la poligamie, în 1977 existau în Colorado (Arizona) nu mai puțin de 5 000 de bărbați mormoni care aveau mai multe soții sau chiar mici haremeuri.

Secta are astăzi adepți nu numai în Statele Unite dar și în Mexic și în unele țări din America Latină. Practicînd ea și adventiștii, „zeciuala”, adică donarea către sectă a 10% din toate cîștigurile, aceasta este foarte bogată și desfășoară o intensă activitate de prozelitism.

Dar din toată povestea aceasta o concluzie se poate totuși trage.

Sînt oameni curajoși acești mormoni. Cu atîtea neveste!!!

I. G. VULCĂNEANU ■

Cu ochii deschiși prin lumi de întuneric

Îngerul Moroni și preotesele sale

ochiul atent al Celui de sus.

Și ce poroc pe el. Chiar în noaptea aceea în pădure au venit și doi îngeri din care unul se numea Moroni. Aceștia l-au conjurat pe Joseph Smith, acesta era numele tînrului țaran, să nu mai frecventeze alte secte „detestabile” și „bastarde” precizîndu-i totodată că el, a fost ales de Dumnezeu să reconstituie în totală sa integralitate „Biserica creștină primitivă” care va deveni instrumentul reînnoirii poporului lui Dumnezeu din America.

La 22 septembrie 1827 printr-o nouă vizită a îngerului Moroni, i s-a făcut cunoscut lui Smith că în virful unei coline va găsi îngropate „Tablele de aur” gravate înainte de moartea regelui Mormon, și că acestea, alături de Biblie, reprezintă „Cel de-al treilea testament”.

La o a treia înfîlțire cu îngerul Moroni, Joseph Smith primi de la acesta două „pietre magice” care să-l ajute să descifreze „Tablele de aur”, ocazie cu care, Moroni i-a precizat

înainte de a muri, regele lor a lăsat moștenire lumii „Tablele de Aur”, pentru a o face fericită. Și, încet, încet, Joseph Smith a început să-și facă discipoli la noua sa doctrină răspîndind-o pe teritoriul american. O nouă „revelație” a lui Smith, devenit deja „noul profet” l-a determinat să propovăduiască crearea unui „stat teocratic” pe care să-l conducă personal ca șef al guvernului ce ar emana de la Dumnezeu.

Această declarație repetată a lui Smith a atras însă asupra mormonilor reacții din cele mai dure din partea celorlalți cetățeni fapt ce a determinat exodul lor prin vestul sălbatic pentru a-și întemeia biserica și statul visat de Smith. Prin 1831 mormonii s-au stabilit în Ohio dar și aici populația locală nu a acceptat secta, adepții ei fiind nevoiți să plece pe celălalt mal al fluviului Missouri și apoi din nou în Illinois. Aici ei și-au creat orașul Nauvoo avîndu-l pe Smith în fruntea acestuia asistat de doi consilieri și „12 apostoli”.

Steaua galbenă — pașaport spre neant

Nolle legi antievreiești nu fuseseră date încă publicității cînd s-au declanșat abuzurile și excesele cele mai absurde. Autoritățile horthyste alungau evreii din imobilele mai arătoase și instalau în locul lor pe mai marii zilei. În unele orașe, ofițerii horthyști și naștiști nici nu mai așteptau intervenția primăriilor sau poliției, își luau singuri ce doreau.

Heymann Eva din Oradea notează: „30 martie 1944. Abia acum începe cea mai mare oroare. Bunicul a venit azi acasă cu știrea că nemții îi izgonesc pe evrei din casele mai frumoase; n-au voie să ia nimic decît ce au pe ei și nimeni nu-i întreabă unde vor dormi la noaptea... Atîta i-a trebuit bunicii să audă. Pină acum, cînd suna cineva, țipa numai mama și-l stringea pe nenea Béla de parcă ar fi vrut să-l sufocă. Acum, de cite ori se aude soneria izbucnește în hohote și bunica, strigînd intruna că vom rămîne fără adăpost”.

La 31 martie, comunicatele de război, relatările despre desfășurarea luptelor sint alungate din pagina I-a a ziarelor. Locul lor este luat de anunțarea marelui eveniment: legalizarea prigonirii evreilor, preludiul exterminării lor.

„Ellenzék” își înștiința triumfător cititorii clujeni cu titlu dat cu litere de-o șchioapă, pe 5 rînduri peste toată pagina I-a: „Au apărut primele legi antievreiești. Evreii sint excluși din toate camerele și instituțiile publice. Cine are doi bunici evrei — e evreu! Evreii sint obligați să poarte pe piept, în partea stîngă steaua galbenă a lui David”. Iată și subtitlul: „Cine este evreu? În partea stîngă a pieptului Mugendavid galben de canar de 10 X 10 cm”.

Eram uluiți, descumpănîți. Cîteam și reciteam. Zadarnic. Nu puteam crede propriilor noștri ochi. „E cu neputință ca toate acestea să se aplice... Ar însemna sfîrșitul nostru. Poate vor să ne sperie... Poate e numai propagandă... nu se va

trece la fapte...” Întrebările și comentariile naive continuau, cînd, în aceeași zi, radio Budapesta a lămurit lucrurile, spulberînd orice iluzie: „În legătură cu cele mai noi ordonanțe guvernamentale referitoare la evrei, Vitez Endre László, secretar de stat la Ministerul de Interne a făcut o declarație. În sfera lui de activitate intră îndeplinirea tuturor măsurilor ce privesc problema evreiască. În declarația sa, el a subliniat că ordonanțele guvernamentale de pină acum numai deschid șirul acelor măsuri care vor conduce, în scurt timp, la rezolvarea definitivă a problemei evreiești în Ungaria. Guvernul este ferm hotărît ca în locul exceptărilor, sustragerilor și îngăduințelor de pină acum, să rezolve, în sfîrșit, pe baza unui plan unitar, întreaga problemă. Epoca încercărilor și a semisoluțiilor s-a încheiat; interesele națiunii re-

s-o sintetizăm astfel: Pentru neamul nostru ungar, evreimea este un element care nu este dorit nici din punct de vedere moral, nici spiritual, nici fizic. Conștiința de această descoperire, trebuie să căutăm acea rezolvare care departajează și elimină în întregime evreimea din viața ungurimii”.

În ziua următoare, la 1 aprilie, ziarul „Magyarság” publică un amplu articol intitulat: „Cu bucurie și entuziasm a primit societatea ungară curățirea întreprinsă pe frontul evreiesc”. Opinia din Ungaria — unguri și evrei deopotrivă — se află sub impresia ordonanțelor guvernamentale antievreiești.

Partea mai mare și mai bună a societății ungare a primit publicarea ordonanțelor cu bucuria eliberării și simte că n-a fost zadarnică lupta de ani și ani dusă împotriva evreimii din Ungaria pe tărîm

Tinerii au dreptul să știe

Jurnal însingurat

clamă, pe toate țărimurile, reglementări rapide și hotărîte.

Vitez Endre László a combătut concepția potrivit căreia problema evreiască ar fi apărut din nou ca rezultat al situației politice mondiale. S-a referit la faptul că unanimitatea societății ungare apărătoare a purității rasiale urtează de aproape 25 de ani rezolvarea problemei evreiești. Antisemitismul ungar nu este o politică la modă, nu este copierea sau imitarea unor tendințe și idei actuale. Nu de un an — doi, ci de decenii întregi — ca să spunem așa, prima în Europa — ungurimea a simțit, pe propria piele, ce pericol catastrofal reprezintă creșterea în proporții tot mai mari a influenței evreiești. De-a lungul unei lupte de decenii s-a cristalizat convingerea că numai o rezolvare radicală poate duce la rezultatul definitiv și satisfăcător, dorit de ambele părți.

Convingerea noastră de nestrămutat — și-a continuat declarația primul colaborator al ministrului de interne — putem

social, spiritual și politic. Propagandistii și agitatorii mișcării național-socialiste au convins de mult ungurimea că este urgent necesară rezolvarea radicală a problemei evreiești și astfel putem spune că de mult ordonanțe ale guvernului n-au intrînit în sinul societății ungare o atît de largă și puternică adeziune ca acestea.

Evreii au luat la cunoștință cu spaimă de primele măsuri antievreiești. Deși, după marea cotitură, au simțit că s-a terminat cu viața splendidă de pină acum, au crezut totuși că poate vor găsi și de această dată subterfugii și ordonanțele ce vor apăre nu-i vor lovi prea grav. Densitatea, claritatea, fermitatea de neclintită a primelor ordonanțe antievreiești, însă, nu lasă nici o îndoială că nici măsurile ce vor urma nu vor fi mai blînde”.

Soarta ne era pecetluită. Avalanșa legilor antievreiești se declanșase, jalônind ireversibil drumul spre soluția finală.

Începînd cu luna aprilie, ziarele au publicat aproape zilnic o nouă ordonanță,

Oaspeții redacției

Zilele acestea, a fost oaspețele revistei noastre ziaristul polonez Franciszek Dendor, care conduce secretariatul de redacție al revistei Panorama din Katowice. Colegului nostru din Polonia, care a mai vizitat Bucureștiul în urmă cu cincisprezece ani, și atunci pentru o perioadă foarte scurtă, i-am oferit prilejul să viziteze o capitală „cu totul și cu totul interesantă” (după spusele sale), în care, afirma dînsul, impune respect efortul arhitecților și al constructorilor. Cu sprijinul factorilor competenți din județele Prahova și Argeș, cărora le mulțumim încă o dată și pe această cale, ziaristul polonez a fost în măsură să cunoască două orașe moderne, cu o economie dezvoltată, cu o bogată și dinamică viață spirituală.

La despărțire, Franciszek Dendor ne-a mărturisit: „Am văzut multe lucruri interesante. M-au impresionat construcțiile frumoase, mi-a plăcut foarte mult metrul și, am înțeles de ce se mîndrește bucureștenii cu el, iar magazinele, atît în Capitală, cît și în orasele în care am fost, sint atrăgătoare, luxoase. Sper să revin curînd în România, nu de alta, dar, trecînd prea mulți ani, s-ar putea să nu mai recunosc cele văzute în această săptămînă”.

B. RĂZVAN ■

Lumea se amuză

După „Slovenka”

o nouă dispoziție, o nouă reglementare antievreiască. De-acum toți eram în ghetou, primele transporturi din Cluj și celelalte ghetouri din nordul Ardealului porniseră deja spre Birkenau-Auschwitz, dar presa continua să publice noi și noi reglementări antievreiești. Nici una dintre acestea însă nu ne-a zguduit atît de puternic, făcîndu-ne să ne cutremurăm, ca cea privitoare la stigmatizarea noastră și care urma să intre în vigoare la 5 aprilie 1944.

Tot ce se întimplase pină atunci, toate măsurile, toate chinurile suferite, toate nenorocirile cu pălî, s-au îndepărtat. A rămas o singură nenorocire, cea mai mare, incredibilă, strîvind toate iluziile, orice speranță: steaua galbenă!

Obligativitatea purtării ei avea multiple semnificații. Printre altele, ea era semnalul indubitabil al declanșării, în toată amploarea sa, a „soluției finale”. În toate țările ghetozărilor și deportările au fost precedate de obligativitatea purtării stelei galbene. Și totuși, eu și mulți ca mine ne-am gîndit în acea noapte în care mamele ne-au cusut pe haine steaua galbenă la o mie și unu de lucruri, numai la internarea în ghetou și la deportare nu. De altfel nici nu înțelegeam prea bine despre ce este vorba. Auzisem, firește, și eu că der Judenstern, steaua galbenă în șase colțuri, a fost născocită de naștiști ca semn al stigmatizării publice, al proscierii unui întreg popor. Dar nu știam că, de fapt, la data introducerii purtării obligatorii a Judensternului, a stelei galbene în șase colțuri, evreii din Reich erau de mult stigmatizați, proscrisi, izolați.

Nu știam că la 1 septembrie 1941, cînd s-a introdus în tot Reich-ul „Steaua în șase colțuri din stofă galbenă, pe fond negru, de mărimea podului palmei, cu inscripția Jude, evreu”, ea n-a mai semnificat stigmatizare, prosciere și izolare — toate acestea erau de mult terminate —, ci a servit drept pașaport pentru camerele de gazare din Răsărit.

(Va urma)

OLIVER LUSTIG ■

(De la trimisul nostru special la Sevilla). Prima întâlnire dintre cele două mari favorite ale grupei I pentru calificarea la turneul final al Campionatului European din 1988 s-a încheiat cu o dificilă victorie a spaniolilor în fața unei echipe române decisă să joace aici un fotbal pe măsura așteptărilor acreditate de acel 4-0 cu Austria. Amărăciunea acestei înfringeri ne este totuși atenuată de jocul bun din prima repriză, când tricourii noștri au redus în câteva rânduri la tăcere fo-coasele tribune ale stadionului „Benito Villamarin” ale clubului Betis din Sevilla, creindu-și ocazii mai multe și mai clare decât impetuoșii lor adversari. Faptul că o echipă ca a Spaniei, jucând acasă, n-a avut la pauză nici un corner în favoarea ei spune multe despre cât de bine am dejuccat în prima parte intențiile declarate de atac furibund preconizat de spanioli. Insist asupra acestui simbul de virtute în jocul nostru pentru că din el se pot dezvolta în viitor valențe mult mai convingătoare decât cele etalate în această seară. Una din condițiile pentru aceasta, ar fi, de pildă, analiza lucidă a neîmplinirilor din jocul de astăzi. Am întâlnit o echipă a Spaniei mai puternică, poate, decât oricând, în cei patru ani de când este conșusă de Munoz, n-a fost învinsă decât de șapte ori, pentru ca la această oră să fie cotașă, alături de U.R.S.S., drept cea mai bună reprezentativă europeană. În plus, grupul de șase „realiști” cu care a început meciul avea o ascendență de înțeles după eliminarea Juventus-ului, sau măcar un tonus în plus față de cei șase steliști din formația noastră. La toate acestea s-a adăugat și incendiara atmosferă sevillană, inconfundabilă

între toate stadioanele spaniole și pe care credem, stimăți cititori, că ați perceput-o cu prisosință din transmisiile radio și de televiziune. (În paranteză fie spus, a fost al cincilea meci jucat de Munoz la Sevilla, și celelalte patru încheiate cu victorii — între care

creații individuale); din faptul că din cele „patru pistoane” de la mijloc, unul era „fisurat” de start (Stoica, redus treptat la tăcere de contactele atletice cu adversarii), iar altul, Hagi, n-a mers în această seară niciun la tură normală; din lipsa de inspirație a unor schimbări

Un cuvânt de bine pentru Belodedici, care la primul său joc greu în deplasare și-a dat cu succes un important examen pe postul de libero, pentru Bum-bescu, mult peste jocul făcut miercurea trecută și pentru Bölöni, poreclit aici „cerebralul” — un atribut care uimește, fas-

ofsaid clar. Numai că Lung a apărut aici, la Sevilla, a cincea lovitură de la 11 m consecutiv acordată în jocul echipelor noastre.

Antrenorul Jenei se află la primul joc la cîrma echipei naționale, Munoz la al 42-lea; această diferență poate să sugereze cum de s-a schimbat la pauză balanța în favoarea adversarilor noștri. Cu alte cuvinte, și de această dată s-a dovedit că munca la echipa națională se cere dusă cu „o terță” mai sus decât la oricare club. Atît pentru această seară, cînd sentimentele noastre, ale tuturor celor prezenți aici, sînt mai ales de ciudă și amărăciune, dar în nici un caz de îngrijorare. Este și acesta un lucru semnificativ. Următorul meci, la 3 decembrie, Albania — Spania, în urma căruia întrecerea din grupa noastră preliminară își va fi consumat prima sa treime, toate echipele avînd atunci cîte două jocuri. Deocamdată, reprezentativa noastră se află pe primul loc, unde sperăm că se va afla și exact peste un an, la 18 noiembrie 1987, cînd se va disputa ultimul meci al acestei grupe, Austria — România.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Preliminariile Campionatului European la Fotbal

O înfrîngere care nu ne anulează șansele

acel antologic 12-1 cu Malta, din decembrie 1983, evocat și acum de o placă memorială). În sfîrșit, deloc negliabilă a fost presiunea psihologică a presei spaniole, probabil una dintre cele mai sufocante din lume în această privință — și veți avea imaginea panoramică în care jucătorii noștri au plonjat pentru 90 de minute. Și totuși, n-am fost depășiți de aceste circumstanțe, n-am fost prea mici pentru un război atît de mare; slăbiciunile noastre au fost provocate din interior, ca să mă exprim așa, din faptul că am ratat ocazii clare (din care, însă, doar prima, a lui Lăcătuș, minutul 12, a fost rodul unei faze colective, restul fiind

prea tardive, cea a lui Cămătaru, considerînd-o complet neavenită. Mai ales că sugestia ca Hagi să-i ia locul, vîrf singur întro doi masivi fundași centrali, n-avea acoperire în jocul acestuia de pînă atunci și din todeauna. Schiînd aceste prime observații, n-am vrea să sugerăm că la echipa națională ne așteptăm ca dintr-un subiectivism să cădem în altul (la un moment dat, Dinamo n-avea în teren nici un jucător, la fel cum nici Craiova nu a avut nu prea de mult). La echipa națională, criteriul reprezentativității trebuie să funcționeze în sensul său profund de alcătuire obiectivă și înțeleaptă a unei echipe care să reprezinte cu adevărat fotbalul țării noastre.

cinează și totodată impune respect într-un fotbal eminentemente temperamental, cum este cel spaniol. Arbitrajul a fost excelent, cu excepția penalty-ului din final, acordat însă după un

S-au jucat pînă acum următoarele meciuri:

România — Austria 4—0
Austria — Albania 3—0
Spania — România 1—0

CLASAMENT

1. România	2	1	0	1	4—1	2
2. Spania	1	1	0	0	1—0	2
3. Austria	2	1	0	1	3—4	2
4. Albania	1	0	0	1	0—3	0

Ultima oră

Așa cum era prevăzut

La data de 13 noiembrie a.c. a avut loc un eveniment astronomic deosebit de interesant: trecerea planetei Mercur peste discul Soarelui.

Exprimate în timp legal român, fazele trecerii planetei Mercur peste discul Soarelui sînt: primul contact exterior la ora 3h43m, primul contact interior la ora 3h45m, ultimul contact interior la ora 8h30m, iar ultimul contact exterior la ora 8h32m. Deci în țara noastră, planeta s-a aflat deja pe discul Soarelui la răsăritul acestuia (ora 7h08m). La data respectivă diametrul aparent al Soarelui a fost de 32'19"46, iar cel al planetei Mercur — de 9"94.

Pînă la sfîrșitul acestui secol, acest fenomen se va mai produce doar de 2 ori, la 6 noiembrie 1993 și la 15 noiembrie 1999. (Dr. Alexandrescu Harald coordonatorul Observatorului Astronomic al Municipiului București)

Zoo la Călărași

Zestrea grădini zoologice din municipiul Călărași s-a îmbogățit, prin darea în folosință a unui terariu. „Pensionarii” noului pavilion sînt foci, crocodili, broaște țestoase, șopirle, șerpi piton.

Acvariul, microdelta, pavilioanele de păsări exotice, de mai-muțe, sectoarele de feline și de ierbivore întregesc baza materială a acestui inedit și reconfortant loc de agrement amplasat în pădurea Jirliu din Călărași. (A. David)

Manifest împotriva nefericirii

În aceste zile premergătoare referendumului în cadrul căruia poporul român este chemat să consfințească prin votul său noua inițiativă de pace a României, a președintelui Nicolae Ceaușescu, a apărut un almanah editat de revista clujeană „Steaua”, care poartă pe copertă următorul titlu: **Al doilea război mondial în documente și literatură**.

Acesta cuprinde pagini de documente și jurnale, în cea mai mare parte inedite, în limba română, mărturii ale acestui

„fragment insingerat de istorie” a planetei noastre, care confirmă o dată în plus că, în orice limbă ar fi pronunțat, cuvîntul război este similar cu nefericire și moarte. (Reghina Vărvici)

Calculatorul proiectează

Continuînd experiența acumulată de la o etapă la alta, în domeniul proiectării navelor cu mijloace și tehnologii moderne, colectivul de specialiști de la Institutul de cercetare și proiectare pentru construcții navale — Icepronav Galați a trecut recent, la realizarea pe calculator a proiectului pentru prima navă fluvială. Este vorba de nava fluvială destinată navigației pe Dunăre, navă ce va fi echipată în întregime cu instalații, motoare și aparataje fabricate în țară.

Destinată transportului de trailere frigorifice, containere și autoturisme, atît separat cît și în combinație, ce va avea o autonomie de marș de circa 4000 km, adică va putea parcurge dus-întors, cu o singură alimentare de combustibil, întregul traseu navigabil al Dunării. (S. Vicol)

Fiica mecanicului de locomotivă

La Consiliul popular al orașului Fetești, județul Ialomița, a fost înregistrat cel de al 1000-lea copil născut în acest an, fiică a mecanicului de locomotivă Neculai Șotoreanu. Pentru ea, ca și pentru toți copiii din orașul Fetești s-au construit din fondurile statului 2 creșe cu 500 locuri, 6 grădinițe, 9 școli cu clasele 1—8 și un liceu industrial în care își desăvîrșesc educația și instrucția fiilii și fiicele ceferiștilor, confecționează, constructorilor de poduri, lucrătorilor de la fabrica de conserve din localitate. (A. David)

Sucevenilor le place filmul

La Suceava s-a desfășurat duminică „Ziua cinematografiei”. Destinată iubitorilor celei de a șaptea arte, manifestarea a inclus, între altele, premiera noului film românesc **Bătălia din umbră**, cu participarea unui

grup de realizatori, și spectacolele-dezbateri cu peliculele de referință.

„Ziua cinematografiei” face parte din bogata paletă de activități politico-educative și artistice ce se desfășoară în cadrul noului ediții a „Decadei culturii la Suceava”. Cu acest prilej au mai avut sau vor avea loc zile dedicate literaturii, muzicii, teatrului, artelor plastice, educației patriotice și educației materialist-științifice. (I. Beldeanu)

Bienală de artă fotografică

Comitetul Județean de Cultură și Educație Socialistă Bihor, în colaborare cu Foto-

cineclubul „Nufărul”, de pe lângă Comitetul Sindicatului Întreprinderii Poligrafice „Crișana” din Oradea, a organizat de curînd cea de-a cincea ediție a Bienalei de artă fotografică „Premfoto”. Fiind cea mai mare manifestare de acest profil din țară, Bienalele orădene își propun, pe lângă stimularea creației de artă fotografică, să aducă în atenție numai lucrări în premieră absolută (de unde și denumirea „Premfoto”), lucrări care să nu mai fi fost expuse la nici o expoziție anterioară. Și acum, ca la fiecare dintre edițiile precedente, a participat un număr mare de artiști fotografi din București, Brașov, Cluj-Napoca, Craiova, Iași, Tirgu Mureș. (R. G.T.)

Opera bucureșteană găzduiește, în zilele de vineri 14 și sîmbătă 15 noiembrie (ora 18), **Baletul de cameră al Televiziunii din R.S.S. Armeană**. Cele două spectacole, cuprînzînd programe diferite, vor oferi publicului piese coregrafice pe muzică de Mozart, Weber, Béla Bartok, H. Purcell, A. Hacıaturian, A. Albinoni, N. Dovșig, G. Iablonski, B. Ulrich, D. Kacini, A. Terterian. Director artistic și maestru coregraf R. G. Haratian. Prim solistă, artista emerită a R.S.S. Armene Anna Grigorievna Marikian.

În matineu pentru copii de duminică 16 noiembrie (ora 11) — **Micul coșar de Benjamin Britten** figurează Ion Caraculă (care semnează și regia) în rolul Povestitorului, Cornelia Angelescu, Adina Iurașcu, Adrian Ștefănescu, Cristian Mihăilescu; în rolul titular, micul Laurențiu Moise. Corul „Voces primavera” dirijat de Claudiu Negulescu.

LA OPERA ROMÂNĂ

Duminică seara (ora 18), pentru copii dar și pentru cei mari, **baletul Alba ca zăpada și cei 7 pitici** de Cornel Trăilescu. În rolurile principale Daniela Constantinou, Florin Brîndușă, Madeleine Vasilescu. Dirijează compozitorul.

Din repertoriul verdian, marți 18 noiembrie, la ora 18, **Aida**, cu Lucia Tibuleac (Aida), Florin Farcaș (Radames), Ruxandra Vlad (Amneris), Nicolae Urdăreanu (Amonasro). Conducerea muzicală: Ion Ianul de la Opera Română din Timișoara.

Baletul lui Piotr Ilci Cealikovski, **Lacul lebedelor** cu Daniela Constantinou, Mihai Babușka, Tiberiu Almosnino, Viorel Berinde, — miercuri 19 noiembrie, la ora 18. Dirijează Cornel Trăilescu.

Aflată la al treilea spectacol după premieră, drama muzicală populară **Ion Vodă cel viteaz** a compozitorului Gheorghe Dumitrescu este programată pentru joi 20 noiembrie (ora 18). În rolul titular Dan Zancu. Conducerea muzicală Constantin Petrovici.